

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ - ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ και ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΗΣ/ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»

**Σχεδιάζοντας τη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2
για φαρσόφωνους/ες ομιλητές/ριες**

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία
του **Φωκαέως Γερασίμου**

Επιβλέπουσα: Καραντζόλα Ελένη
Μέλη της εξεταστικής επιτροπής: Καϊλή Χασάν, Μαρκόπουλος Γεώργιος

ΡΟΔΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνησή της.

Ευχαριστώ θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κυρία Ελένη Καραντζόλα, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε εξ αρχής, αναθέτοντάς μου το συγκεκριμένο θέμα, την επιστημονική της καθοδήγηση, τις υποδείξεις της, την επιμονή της, το αμείωτο ενδιαφέρον της, και τη συνεχή της υποστήριξη από την αρχή μέχρι το τέλος.

Επίσης, ευχαριστώ τους επίκουρους καθηγητές, κύριο Χασάν Καϊλή και κύριο Γεώργιο Μαρκόπουλο, για τις εποικοδομητικές τους υποδείξεις και την πολύτιμη συμβολή τους στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας, ως μέλη της τριμελούς επιτροπής.

Επιπλέον, ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω στον ομότιμο καθηγητή του ΕΚΠΑ κύριο Γεώργιο Μανιάτη για τη συνεχή υποστήριξη και βοήθειά του καθ' όλη τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην οικογένειά μου και τους γονείς μου για όλη τη στήριξη, τη συμπαράσταση και την κατανόησή τους, καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

به همسرم فريبا ،

به دخترم رزاليا

و به والدينم ستاورس و آقنى.

στη σύντροφό μου Φαριμπά,

στην κόρη μου Ροζαλία

και στους γονείς μου Σταύρο & Αγνή

Περίληψη

Το γεγονός ότι ολοένα και περισσότεροι φαρσόφωνοι πρόσφυγες εντάσσονται στην εκπαιδευτική διαδικασία στη χώρα μας και διδάσκονται την ελληνική ως Γ2, καθιστά τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της διδασκαλίας της ελληνικής ως Γ2 για φαρσόφωνους/ες ομιλητές/τριες βασικό παράγοντα για τη διαδικασία ένταξης/κοινωνικής ενσωμάτωσης τους. Στην παρούσα διπλωματική επιχειρήθηκε η συγκριτική εξέταση των γραμματικών συστημάτων της ελληνικής και της περσικής γλώσσας, στα επίπεδα της Φωνολογίας, της Μορφολογίας και της Σύνταξης. Από τη συγκριτική αυτή μελέτη προέκυψαν αρκετές ομοιότητες και πολλές σημαντικές διαφορές που ενδέχεται να δυσχεραίνουν τους φαρσόφωνους/ες ομιλητές/τριες κατά την εκμάθηση/διδασκαλία της ελληνικής. Τρεις βασικές διαφορές στα γραμματικά συστήματα των δύο γλωσσών, που αφορούν τα συστήματα γραφής των δύο γλωσσών, την ασυμφωνία ουσιαστικών – επιθέτων ως προς τον αριθμό, και το μόριο I_J – ra και την αιτιατική πτώση, αξιοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό αντίστοιχων διδακτικών ενοτήτων, οι οποίες προτείνονται με σκοπό τη διευκόλυνση της διδασκαλίας των συγκεκριμένων γραμματικών φαινομένων.

Abstract

The fact that more and more Persian-speaking refugees are part of the educational process in our country and are taught Greek as second language, makes the effective planning of teaching Greek as second language for Farsi-speaking people a key factor in their social integration process. In the present dissertation, a comparative examination between the grammatical systems of the Greek and the Persian languages was attempted at the levels of Phonology, Morphology and Syntax. This comparative study revealed several similarities and many important differences that may make it difficult for Persian speakers to learn / teach Greek. Three main differences in the grammatical systems of the two languages, concerning the writing systems of the two languages, the discrepancy of nouns - adjectives in terms of number, and the molecule - ra and the causal case, were used to design respective teaching units, which are proposed in order to facilitate the teaching of the specific grammatical phenomena.

چکیده

این واقعیت که بیشتر و بیشتر پناهجویان فارسی زبان بخشی از فرایند آموزشی در کشور ما هستند و یونانی به عنوان زبان دوم آموزش داده می شود ، برنامه ریزی م of اثر آموزش زبان یونانی به عنوان زبان دوم را برای افراد فارسی زبان به یک عامل کلیدی در روند ادغام اجتماعی آنها تبدیل می کند. به در پایان نامه حاضر ، یک بررسی مقایسه ای بین سیستم های دستوری زبانهای یونانی و فارسی در سطوح واج شناسی ، ریخت شناسی و نحو انجام شده است. این مطالعه مقایسه ای شباهت ها و تفاوت های بسیار مهمی را آشکار کرد که ممکن است یادگیری / آموزش یونانی را برای فارسی زبانان مشکل سازد. سه تفاوت عمده در سیستم های دستوری دو زبان ، در مورد سیستم نوشتاری دو زبان ، اختلاف اسامی - صفات از نظر تعداد ، و مولکول - ra و مورد علت ، برای طراحی واحدهای آموزشی مربوطه استفاده شد ، که به منظور تسهیل آموزش پدیده های دستوری خاص پیشنهاد می شود.

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1: Η παρουσία των φαρσόφωνων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

1.1 Το προφίλ του προσφυγικού πληθυσμού.....	12
1.2 Η εκπαίδευση των προσφύγων.....	13
1.2.1 Η εκπαίδευση των ανήλικων προσφύγων.....	13
1.2.2 Η εκπαίδευση των ενήλικων προσφύγων.....	14

Κεφάλαιο 2: Διδασκαλία της Γ2: Θεωρητικό πλαίσιο

2.1 Επικοινωνιακή προσέγγιση.....	15
2.1.1 Επικοινωνιακές γλωσσικές δεξιότητες.....	15
2.1.2 Οι δεξιότητες του προφορικού λόγου.....	16
2.1.2.1 Οι δεξιότητες του γραπτού λόγου.....	16
2.2 Χαρακτηριστικά της γλώσσας του μαθητή μιας Γ2.....	17
2.2.1 Παρεμβολή.....	17
2.2.2 Σταδιακή ανάπτυξη.....	18
2.2.3 Ποικιλότητα.....	18
2.2.4 Απολίθωση.....	19
2.2.5 Λάθη.....	19
2.3 Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς.....	19
2.3.1 Επίπεδο γλωσσομάθειας A1 (Breakthrough)	20
2.3.2 Επίπεδο γλωσσομάθειας A2 (Waystage).....	21

Κεφάλαιο 3: Συγκριτική μελέτη της ελληνικής και της περσικής

3.1 Η περσική γλώσσα.....	22
3.2 Η ελληνική γλώσσα.....	23
3.3 Φωνολογία.....	25
3.3.1 Σύμφωνα.....	25
3.3.2 Φωνήεντα.....	27
3.3.3 Φωνοτακτικοί περιορισμοί.....	29
3.3.4 Υπερτεμαχιακά χαρακτηριστικά.....	29
3.3.4.1 Δυναμικός τόνος.....	30
3.3.4.2 Μουσικός τόνος.....	30
3.3.4.3 Προσωδία.....	30
3.3.5 Κανόνες επιτονισμού.....	30
3.3.6 Γραφηματικό επίπεδο.....	32
3.4 Μορφολογία.....	37
3.4.1 Λεξικά μορφήματα της περσικής γλώσσας.....	37
3.4.2 Λειτουργικά μορφήματα.....	37
3.4.2.1 Ανεξάρτητα λειτουργικά μορφήματα.....	37
3.4.2.2 Εξαρτημένα λειτουργικά μορφήματα.....	38
3.4.3 Ουσιαστικά.....	42
3.4.4 Επίθετα.....	44

3.4.5 Επιρρήματα.....	48
3.4.6 Αντωνυμικά συστήματα της περσικής και ελληνικής γλώσσας.....	50
3.4.6.1 Εγκλιτικά.....	50
3.4.6.2 Αυτοπαθείς αντωνυμίες.....	53
3.4.6.3 Δεικτικές αντωνυμίες.....	54
3.4.6.4 Ερωτηματικές αντωνυμίες.....	55
3.4.6.5 Αόριστες αντωνυμίες.....	55
3.4.6.6 Αλληλοπαθείς αντωνυμίες.....	55
3.4.6.7 Αναφορικές αντωνυμίες.....	56
3.4.7 Αριθμοί.....	57
3.4.7.1 Απόλυτοι αριθμοί.....	57
3.4.7.2 Τακτικοί και κλασματικοί αριθμοί.....	57
3.4.8 Ρηματική μορφολογία.....	59
3.4.8.1 Κλιτικά στοιχεία των ρημάτων.....	60
3.4.8.2 Ρηματικά θέματα.....	60
3.4.8.3 Προθήματα.....	60
3.4.8.4 Καταλήξεις.....	62
3.4.8.5 Απόλυτοι χρόνοι: παρελθοντικός και μη παρελθοντικός.....	62
3.4.8.6 Σύνθετοι χρόνοι.....	63
3.4.8.7 Επισκόπηση ρηματικού συστήματος της περσικής.....	65
3.4.8.7.1 Ενεργητική φωνή.....	65
3.4.8.7.1.1 Αόριστος.....	65
3.4.8.7.1.2 Ενεστώτας.....	66
3.4.8.7.1.3 Προφορικός παροντικός τύπος (μη συνοπτική όψη).....	67
3.4.8.7.1.4 Προφορικός παρελθοντικός τύπος (μη συνοπτική όψη).....	68
3.4.8.7.1.5 Παρατατικός (μη συνοπτικής όψη).....	69
3.4.8.7.1.6 Παρακείμενος (συντελεσμένη όψη).....	70
3.4.8.7.1.7 Υπερσυντέλικος (συντελεσμένη όψη).....	70
3.4.8.7.1.8 Μέλλοντας (συνοπτική όψη).....	71
3.4.8.7.1.9 Υποτακτική.....	72
3.4.8.7.1.9 Προστακτική.....	72
3.4.8.8 Παθητική φωνή.....	74
3.5 Σύνταξη.....	76
3.5.1 Σειρά προτασιακών όρων.....	76

Κεφάλαιο 4: Διδακτικές Προτάσεις

4.1 Ενδιάμεσο σύστημα γραφής.....	77
4.1.1 Διδακτικό σενάριο 1: «Γεια σου!».....	79
4.2 Ασυμφωνία επιθέτων – ουσιαστικών ως προς τον αριθμό.....	81
4.2.1 Διδακτικό σενάριο 2: «Αναζήτηση κατοικίας».....	81
4.3 Το μόριο ۱ – ra και η αιτιατική πτώση.....	82
4.3.1 Διδακτικό σενάριο 3: «Ουράνιο τόξο».....	84

Κεφάλαιο 5: Σύνοψη.....	85
--------------------------------	-----------

Κεφάλαιο 6: Συζήτηση - Συμπεράσματα.....	86
Παράρτημα.....	89
Βιβλιογραφία.....	109

Εισαγωγή

Κατά την περίοδο της μεταναστευτικής κρίσης 2015-2016 εκατομμύρια άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους, προκειμένου να γλιτώσουν από τον πόλεμο, τα απολυταρχικά καθεστώτα και τη φτώχεια και μετακινήθηκαν προς την Ελλάδα και τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης προς αναζήτηση ασφάλειας και καλύτερων συνθηκών ζωής. Ένα μεγάλο ποσοστό του προσφυγικού αυτού πληθυσμού μετακινήθηκε από χώρες των οποίων η περσική γλώσσα αποτελεί τη Γ1.

Πολλοί/ές εκπαιδευτικοί, ανάμεσα στους/στις οποίους/ες και εγώ, ήρθαν αντιμέτωποι/εσμε την πρόκληση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε φαρσόφωνους/ες μαθητές/τριες και τους ενήλικες κηδεμόνες τους. Αν και διάφοροι ευρωπαϊκοί φορείς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις έχουν ήδη εκπονήσει διδακτικά υλικά για τον αραβόφωνο πληθυσμό, οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι πρόσφατα αρνούνταν να αποδώσουν την προσφυγική ταυτότητα στο πληθυσμό αυτό που μετακινήθηκε από το Αφγανιστάν. Ως αποτέλεσμα, δεν υπάρχουν διδακτικά εργαλεία που να απευθύνονται αποκλειστικά στο πληθυσμό αυτό και να λαμβάνουν υπόψη τους τη δομή της πρώτης γλώσσας τους.

Έτσι, ο στόχος της εργασίας είναι ο σχεδιασμός και η παρουσίαση διδακτικών ενοτήτων της ελληνικής ως Γ2 που να απευθύνεται σε ανήλικες και ενήλικες φαρσόφωνους, με αξιοποίηση των γραμματικών ομοιοτήτων και διαφορών που παρουσιάζουν οι δύο γλώσσες.

Στο πρώτο κεφάλαιο, προκειμένου να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα σχεδιασμού και συγγραφής διδακτικών υλικών που να απευθύνονται στον συγκεκριμένο πληθυσμό παρουσιάζονται τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία αναφορικά με τον προσφυγικό πληθυσμό που μετακινήθηκε προς την Ελλάδα και τις λοιπές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά οι αρχές της επικοινωνιακής προσέγγισης για τη διδασκαλία της Γ2, με έμφαση στα αρχικά επίπεδα γλωσσομάθειας (A1 και A2).

Η συγκριτική εξέταση γραμματικών φαινομένων των δύο γλωσσών στα επίπεδα της Φωνολογίας, Μορφολογίας και Σύνταξης, με βάση περιγραφικές γραμματικές αναφορές, αποτελεί αντικείμενο διεξοδικής πραγμάτευσης στο Κεφάλαιο 3. Η διερεύνηση αυτή οδήγησε στον εντοπισμό

σημαντικών ομοιοτήτων και διαφορών που πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2 στον συγκεκριμένο πληθυσμό, προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματική.

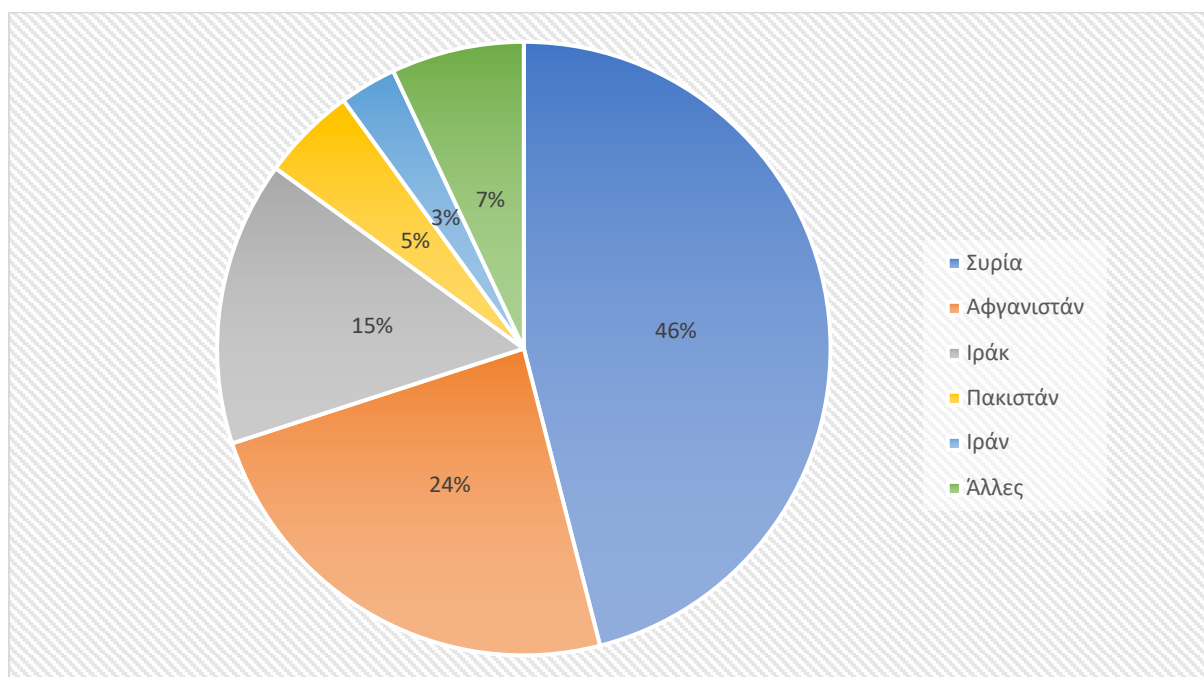
Από τις διαφορές που προέκυψαν στη συγκριτική μελέτη των γραμματικών συστημάτων των δύο γλωσσών επιλέχθηκαν τρία γραμματικά φαινόμενα για τον σχεδιασμό διδακτικών ενοτήτων που απευθύνονται σε ενήλικες και ανήλικους μαθητές της ελληνικής ως Γ2. Στο τέταρτο κεφάλαιο προτείνονται τρεις διδακτικές ενότητες που αφορούν, αντίστοιχα, το ενδιάμεσο σύστημα γραφής, την ασυμφωνία των επιθέτων – ουσιαστικών ως προς τον αριθμό και την αιτιατική πτώση σε σύγκριση με το μόριο $\text{!}\text{J} - \text{ra}$. Στο Παράρτημα παρατίθεται το συνοδευτικό εκπαιδευτικό υλικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η παρουσία των φαρσόφωνων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

1.1 Το προφίλ του προσφυγικού πληθυσμού

Την περίοδο των δύο χρόνων 2015 και 2016 έγινε η μεγαλύτερη μετακίνηση πληθυσμών, ύστερα από τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Στα δύο αυτά χρόνια περισσότεροι από ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους, τις οικογένειες τους και τη ζωή τους προκειμένου να γλιτώσουν από τη φρίκη του πολέμου, τα αυταρχικά καθεστώτα, την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υπόκειντο, την οικονομική εξαθλίωση και να αναζητήσουν μια καλύτερη ζωή με ειρήνη, ασφάλεια και προοπτική για το μέλλον τους. Στο διάστημα αυτό μετακινήθηκαν άνθρωποι κυρίως από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, της Ασίας και της Αφρικής. Σύμφωνα με μελέτη του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης το 46 τοις εκατό προέρχεται από τη Συρία, το 24 τοις εκατό από το Αφγανιστάν, το δεκαπέντε τοις εκατό από το Ιράκ, το πέντε τοις εκατό από το Πακιστάν, το τρία τοις εκατό από το Ιράν και επτά τοις εκατό από άλλες χώρες.

Από τα στατιστικά στοιχεία που αντλούμε φαίνεται πως το 64 τοις εκατό των εισερχομένων είναι άνδρες και 36 τοις εκατό γυναίκες, ενώ το 24,5 τοις εκατό των ανδρών και αντίστοιχα το 31,9 τοις εκατό των γυναικών είναι κάτω των δεκαοχτώ ετών.

1.2 Η εκπαίδευση των προσφύγων

1.2.1 Η εκπαίδευση των ανήλικων προσφύγων

Το έτος 2016 το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων αποφασίζει τη συγκρότηση και λειτουργία των Δομών Υποστήριξης Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΔΥΕΠ), το πρόγραμμα αυτό αφορά μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και σκοπός του είναι η σταδιακή ένταξη των προσφύγων μαθητών στα σχολεία. Οι ΔΥΕΠ λειτούργησαν αποκλειστικά στην ηπειρωτική Ελλάδα και οι μαθητές μεταφέρονταν από τα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων (ΚΦΠ) στα εκάστοτε σχολεία που λειτουργούν οι ΔΥΕΠ. Στις ΔΥΕΠ οι μαθητές παρακολουθούν γλωσσικά μαθήματα ελληνικών και αγγλικών, μαθήματα στις τεχνολογίες της πληροφορίας, μαθήματα αισθητικής αγωγής και φυσικής αγωγής. Το ωρολόγιο πρόγραμμα των προγραμμάτων ΔΥΕΠ ξεκινάει στις δύο μετά μεσημβρίας, δηλαδή μετά τη λήξη της πρωινής εκπαιδευτικής ζώνης, και ολοκληρώνεται στις έξι μετά μεσημβρίας. Το σχολικό έτος 2017 – 2018 παρακολούθησαν τις ΔΥΕΠ πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης 2026 μαθητές.

Από τον Απρίλιο του 2017 η Ύπατη Αρμοστεία σε συνεργασία με την Κυβέρνηση, την τοπική Αυτοδιοίκηση και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) παρέχουν στέγαση σε πρόσφυγες στα πλαίσια του προγράμματος Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης για την Ένταξη και Στέγαση – ESTIA. Με το πρόγραμμα ESTIA μεγάλος αριθμός προσφύγων που διέμενε στα ΚΦΠ, μετακινήθηκε σε διαμερίσματα μέσα στον αστικό ιστό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να γίνει εφικτή η πρόσβαση των προσφυγόπουλων στα σχολεία.

Το 1999 με την Φ10/20/Γ1/708/1999 - ΦΕΚ 1789/Β/28-9-1999 Υπουργική απόφαση ιδρύονται για πρώτη φορά τα Τμήματα Υποδοχής (ΤΥ) ή αλλιώς Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) έκτοτε κάθε χρόνο ιδρύονται ΤΥ σε πολλά σχολεία της χώρας. Σκοπός των ΤΥ είναι η ομαλότερη ένταξη αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στα ΤΥ οι μαθητές παρακολουθούν εξατομικευμένα ή με μικρό

συνήθως αριθμό μαθητών μαθήματα γλωσσικής υποστήριξης – ενίσχυσης. Τα ΤΥ εντάσσονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου και χωρίζονται σε δύο επίπεδα (ΤΥ Ι και ΤΥ ΙΙ) ανάλογα το επίπεδο γλωσσομάθειας του μαθητή/των που αξιολογείται έπειτα από διαγνωστικό κριτήριο αξιολόγησης. Στο σχολικό έτος 2017 – 2018 παρακολούθησαν 5291 μαθητές στα ΤΥ της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο για τη συγκρότηση ΤΥ σε σχολεία απαιτείται ο ελάχιστος αριθμός των εννέα μαθητών που χρήζουν ανάγκης παρακολούθησης των ΤΥ, σε πολλές περιπτώσεις ο αριθμός των μαθητών που χρειάζονταν γλωσσική υποστήριξη δεν ήταν επαρκής και για αυτό, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας περίπου 700 μαθητές έμειναν εκτός των Τμημάτων Υποδοχής.

1.2.2 Η εκπαίδευση των ενήλικων προσφύγων

Η εκπαίδευση των ενήλικων προσφύγων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα εκπαιδευτικά προγράμματα που κατά καιρούς αναλαμβάνουν οι διάφορες ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο προσφυγικό ζήτημα. Οι ΜΚΟ διαχειρίζονται χρηματικά ποσά που λαμβάνουν από την Ύπατη Αρμοστεία και από δωρεές και παρέχουν δωρεάν μαθήματα ελληνικής γλώσσας. Στα πλαίσια των μαθημάτων αυτών διατίθενται δωρεάν το εποπτικό υλικό των μαθητευομένων, καθώς και τα εξετάστρα για τις εξετάσεις του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας. Τα μαθήματα των ΜΚΟ αφορούν τα επίπεδα γλωσσομάθειας Α1 μέχρι και Β1 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΚΠΑ) και οι μαθητές δύνανται να συμμετέχουν στις εξετάσεις του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας μετά την συμπλήρωση ενός ή περισσότερων κύκλων μαθημάτων. Ωστόσο μαθήματα μπορεί να παραδίδονται επίσης σε Κέντρα Διά Βίου Μάθησης που λειτουργούν σε Δήμους της χώρας, σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) της χώρας, άλλοτε με δίδακτρα και άλλοτε δωρεάν, σε Αντιρατσιστικές Οργανώσεις και Συνελεύσεις κατοίκων διαφόρων περιοχών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Διδασκαλία της Γ2: Θεωρητικό πλαίσιο

2.1 Επικοινωνιακή προσέγγιση

Η επικοινωνιακή προσέγγιση αποτελεί το επόμενο στάδιο από αυτό του δομισμού και βασίζεται στη Γενετική και Μετασχηματιστική θεωρία του Noam Chomsky καθώς και στις προτάσεις των Άγγλων γλωσσολόγων για αξιοποίηση της επικοινωνίας στη γλωσσική διδασκαλία. Η επικοινωνιακή προσέγγιση θεωρήθηκε γρήγορα ως μια γλωσσοδιδασκτική πρόταση – ομπρέλα, την οποία μπορούσε ο καθένας να την τροποποιήσει. Παρόλα αυτά οι βασικές αρχές που είναι αποδεκτές από όλους είναι:

A. η επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας συμβάλλει στην εκμάθηση της.

B. η σκόπιμη χρήση της γλώσσας χρησιμοποιείται για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.

Γ. η πρόκληση ενδιαφέροντος ώστε η διαδικασία της διδασκαλίας να είναι πιο ελκυστική για τους μαθητές.

Εν κατακλείδι αυτό σημαίνει ότι είναι απαραίτητη η άμεση συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία προκειμένου να μετατραπεί το γλωσσικό μάθημα σε ζωντανή διαδικασία. (Κ.Δ. Ντίνας & Ε. Γ. Γώτη, 2016).

2.1.1 Επικοινωνιακές γλωσσικές δεξιότητες

Το αναλυτικό πρόγραμμα που προτείνεται στην παρούσα εργασία έχει ως στόχο την εξυπηρέτηση των διδακτικών στόχων για την ανάπτυξη των επικοινωνιακών γλωσσικών δεξιοτήτων των επιπέδων A1-A2. Οι επικοινωνιακές γλωσσικές δεξιότητες αφορούν τις δεξιότητες του προφορικού και του γραπτού λόγου.

2.1.2 Οι δεξιότητες του προφορικού λόγου

Η δεξιότητα της κατανόησης του προφορικού λόγου και η δεξιότητα της παραγωγής του προφορικού λόγου είναι αλληλένδετες και η ανάπτυξη της μίας προϋποθέτει την ανάπτυξη της άλλης. Στην κατανόηση του προφορικού λόγου ο μαθητευόμενος θα πρέπει να κατανοεί μεμονωμένες προτάσεις ή σύντομους διαλόγους μεταξύ δύο συνομιλητών, σε συσχετισμό με συγκεκριμένα οπτικά ερεθίσματα, ο μαθητευόμενος θα πρέπει επίσης να εντοπίζει συγκεκριμένες πληροφορίες μέσα σε έναν ευρύτερο διάλογο μεταξύ δύο συνομιλητών. Για να επιτευχθούν τα παραπάνω τα κείμενα που ακούει ο μαθητής θα πρέπει να έχουν καλή άρθρωση κι αργό ρυθμό, χωρίς θορύβους και παρεμβολές άλλων ηχητικών πηγών, να έχουν παύσεις, επαναλήψεις και επαναδιατυπώσεις και να είναι κείμενα μικρής έκτασης. Στην παραγωγή του προφορικού λόγου ο μαθητευόμενος περιορίζεται σε λίγες λέξεις και μικρές φράσεις συχνής χρήσης. Η επικοινωνιακή ικανότητα στο επίπεδο A1 αφορά το αρχάριο – μέσο επίπεδο, (όπως αναφέρεται στον επιμορφωτικό οδηγό, γενικές οδηγίες διδασκαλίας της ελληνικής ως Γ2, 78,) στο οποίο η παραγωγή λόγου συντελείται από μεμονωμένες λέξεις / φράσεις και απλές προτάσεις, ο μαθητευόμενος είναι σε θέση να απαντήσει σε απλές ερωτήσεις που σχετίζονται με την οικογένεια ή την καθημερινή ζωή. Οι απαντήσεις συνήθως αποτελούνται από ακολουθίες λέξεων που δεν αποτελούν ολοκληρωμένες φράσεις ή προτάσεις. Στο επίπεδο αυτό, παρατηρούνται συχνές παύσεις στο λόγο, διστακτικότητα και πολλές ασάφειες.

2.1.2.1 Οι δεξιότητες του γραπτού λόγου

Οι χρήστες της δεύτερης / ξένης γλώσσας επιπέδου A1 θα πρέπει να μπορούν να διαβάζουν και να κατανοούν μεμονωμένες λέξεις ή απλές προτάσεις, να εντοπίζουν συγκεκριμένες πληροφορίες και να μπορούν να παρακολουθήσουν τα βασικά σημεία μιας ιστορίας. Για να επιτευχθούν τα παραπάνω τα κείμενα πρέπει να είναι μικρής έκτασης και να αφορούν το αντικείμενο διδασκαλίας ή να αποτελούνται από γνωστό λεξιλόγιο, τέτοια κείμενα μπορεί να είναι προγράμματα μαθημάτων ή τηλεόρασης, αγγελίες, ανακοινώσεις, διαφημίσεις κ.α. Στην παραγωγή του γραπτού λόγου ο μαθητευόμενος θα πρέπει να μπορεί να παράγει περιγραφικά ή αφηγηματικά κείμενα μικρής έκτασης.

2.2 Χαρακτηριστικά της γλώσσας του μαθητή μιας Γ2

Προτού γίνει παρουσίαση των δύο γλωσσών είναι σημαντικό να αναφερθούν και να αναλυθούν τα χαρακτηριστικά εκείνα που διέπουν τις διαγλώσσες όλων των μαθητών μιας δεύτερης γλώσσας. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι:

- ❖ Παρεμβολή
- ❖ Σταδιακή ανάπτυξη
- ❖ Ποικιλότητα
- ❖ Απολίθωση
- ❖ Λάθη

Όπως αναφέρει η Μπέλλα 2017, όλες οι θεωρητικές προσεγγίσεις στην κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας επιχειρούν να ερμηνεύσουν τουλάχιστον κάποια από τα παραπάνω χαρακτηριστικά, ενώ όσες θεωρίες αναπτυχθούν στο μέλλον οφείλουν να παράσχουν ικανοποιητικές ερμηνείες για την εμφάνιση αυτών των χαρακτηριστικών.

2.2.1 Παρεμβολή

Η παρεμβολή ονομάζεται το φαινόμενο κατά το οποίο οι γλωσσικές ιδιότητες και οι συνήθειες της μητρικής γλώσσας ενός ομιλητή παρεμβαίνουν στη Γ2. Η παρεμβολή μπορεί να είναι παρατηρήσιμη όταν ακούμε έναν φυσικό ομιλητή να χρησιμοποιεί μια Γ2 και πολλές φορές μπορούμε να συμπεράνουμε την μητρική γλώσσα του ομιλητή, αυτό είναι αποτέλεσμα μιας ξενικής προφοράς του ομιλητή ή και συγκεκριμένων λεξιλογικών, συντακτικών ή άλλων στοιχείων που γνωρίζουμε ότι χαρακτηρίζουν τη μητρική γλώσσα του ομιλητή.

2.2.2 Σταδιακή ανάπτυξη

Είναι κοινή παραδοχή πως η κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας διέπεται από στάδια εκμάθησης. Το 1973 οι έρευνες του Roger Brown, σχετικά με τη γλωσσική ανάπτυξη τριών μαθητών που κατακτούσαν την αγγλική ως Γ1 σε συγκεκριμένα γραμματικά φαινόμενα, έδειξαν πως οι μαθητές κατακτούσαν τα διάφορα μορφήματα και τις διάφορες συντακτικές δομές με την ίδια σειρά. Στις ανακαλύψεις αυτές βασίστηκαν οι μελετητές της κατάκτησης της δεύτερης γλώσσας, προσπαθώντας να αποδείξουν πως η κατάκτηση της Γ2 δεν είναι αποτέλεσμα μιμήσεων αλλά εσωτερικών διεργασιών και παραγόντων που υπαγόρευαν τη σειρά κατάκτησης των γλωσσικών δομών, όπως προέβλεπε η αντιτιθέμενη στο συμπεριφορισμό, νοησιαρχική θεωρία του Chomsky.

2.2.3 Ποικιλότητα

Η σταδιακή κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας δεν είναι γραμμική. Τα στάδια από τα οποία διέρχεται η κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας δεν έχουν διακριτά όρια, αλλά συνήθως επικαλύπτονται. Η διαγλωσσική ποικιλότητα αναφέρεται σε περιπτώσεις που ο μαθητής της Γ2 χρησιμοποιεί δύο ή περισσότερους τύπους για να πραγματώσει γλωσσικά φαινόμενα που έχουν μία και μοναδική πραγμάτωση.

2.2.4 Απολίθωση

Απολίθωση περιγράφεται ως το φαινόμενο της μη γλωσσικής εξελισιμότητας του μαθητή της Γ2 παρόλο που εκτίθεται σε γλωσσικό εισαγόμενο και σε ευκαιρίες εξάσκησης της Γ2.

2.2.5 Λάθη

Τα λάθη συνδέονται με όλα τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά της γλώσσας του μαθητή της Γ2. Σημαντικότερο όμως ρόλο έχει η παρεμβολή της Γ1 στη Γ2. Τα λάθη δίνουν πληροφορίες στον διδάσκοντα για το πόσα έχει μάθει ο μαθητής. Δίνουν πληροφορίες για διαδικασία κατάκτησης της Γ2 στους ερευνητές και οπωσδήποτε λειτουργούν ως μηχανισμοί μέσω των οποίων ο μαθητής

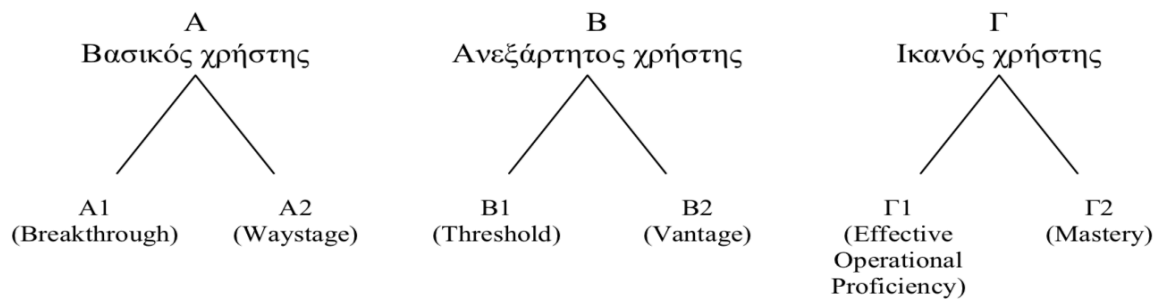
ανακαλύπτει τους κανόνες της Γ2. Τα στάδια ανάλυσης των λαθών κατά τον Corder, το 1974, είναι πέντε.

- i. Συλλογή δείγματος από τη γλώσσα του μαθητή που μπορεί να είναι γραπτό ή προφορικό
- ii. Εντοπισμός των λαθών μέσα στο δείγμα. Τα λάθη των μαθητών μπορεί να είναι εκ παραδρομής, δηλαδή της αποτυχίας του μαθητή να πραγματώσει τη γλωσσική του ικανότητα και όχι από έλλειψη γνώσης. Ο Corder διακρίνει επίσης τα λάθη σε εμφανή και σε συγκαλυμμένα.
- iii. Ταξινόμηση των λαθών. Ο Corder ταξινομεί τα λάθη σε προσυστημικά, όταν δηλαδή ο μαθητής αγνοεί την ύπαρξη συγκεκριμένου κανόνα, σε συστημικά, όταν δηλαδή ο μαθητής έχει επινοήσει έναν κανόνα που όμως είναι λανθασμένος, και σε μετασυστημικά, όταν δηλαδή ο μαθητής γνωρίζει το σωστό κανόνα, αλλά δεν τον ακολουθεί.
- iv. Ερμηνεία των λαθών είναι η διαδικασία διάγνωσης της πιθανής προέλευσης του λάθους. Σύμφωνα με τον James, χίλια εννιακόσια ενενήντα οχτώ, υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες λαθών βάσει της προέλευσης τους. Τα λάθη που είναι αποτέλεσμα της παρεμβολής, τα ενδογλωσσικά λάθη, όπως λάθη υπεργενίκευσης, λάθη από άγνοια των περιορισμών των κανόνων, λάθη υπερδιόρθωσης και λάθη που προκύπτουν από ελλιπή εφαρμογή των κανόνων. Τα λάθη επικοινωνιακής στρατηγικής και τα συνεπαγωγικά λάθη.
- v. Αξιολόγηση των λαθών, σύμφωνα με τον James, το χίλια εννιακόσια ενενήντα οχτώ, υπάρχουν τρεις ευρείες κατηγορίες για την αξιολόγηση των λαθών. Τα γλωσσολογικά κριτήρια, η συχνότητα και η κατανόηση.

2.3 Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς είναι μια πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πολιτιστική Συνεργασία, της Επιτροπής Παιδείας του Τμήματος Σύγχρονων Γλωσσών. Το ΚΕΠΑ στην ουσία αποτελεί μια κοινή βάση για την ανάπτυξη αναλυτικών προγραμμάτων γλωσσικών μαθημάτων, οδηγιών για τη σύνταξη των αναλυτικών προγραμμάτων και διδακτικών εγχειριδίων. Το ΚΕΠΑ περιγράφει τι θα πρέπει να γνωρίζει ο μαθητής της δεύτερης / ξένης γλώσσας ώστε να τη χρησιμοποιεί ως εργαλείο επικοινωνίας. Το ΚΕΠΑ επίσης καθορίζει τα επίπεδα γλωσσομάθειας, με τα οποία γίνεται δυνατή η μέτρηση της προόδου των μαθητών σε κάθε στάδιο. Τα επίπεδα γλωσσομάθειας είναι έξι και φέρουν τους τίτλους A1, A2, B1, B2, Γ1 και Γ2. Το ΚΕΠΑ στοχεύει στην επικοινωνία εκείνων που εργάζονται στον τομέα των σύγχρονων

γλωσσών και στην υπέρβαση των εμποδίων που προκύπτουν λόγω των διαφορετικών εκπαιδευτικών συστημάτων στις διάφορες χώρες Ευρώπης.

Σχήμα 1

Στην έκθεση της Επιτροπής Παιδείας του Συμβουλίου της Ευρώπης εκτός από την αποσαφήνιση των επιπέδων γλωσσομάθειας και των στόχων ξεχωριστά για κάθε επίπεδο, προτείνονται οι βασικές αρχές της γλωσσικής διδασκαλίας, επικοινωνιακή προσέγγιση και κειμενοκεντρική προσέγγιση που θα αναλυθούν παρακάτω.

2.3.1 Επίπεδο γλωσσομάθειας A1 (Breakthrough)

Στο στοιχειώδες επίπεδο γλωσσομάθειας, A1, ο εκπαιδευόμενος στη δεύτερη / ξένη γλώσσα θα πρέπει να μπορεί να κατανοεί και να χρησιμοποιεί καθημερινές εκφράσεις και πολύ βασικές φράσεις που στοχεύουν στην ικανοποίηση αναγκών συγκεκριμένου τύπου. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μπορεί να συστήνει τον/την εαυτό του/της καθώς και άλλους και να μπορεί να ζητά και να δίνει προσωπικές πληροφορίες, όπως για το που μένει, πρόσωπα που γνωρίζει και πράγματα που έχει. Τέλος, θα πρέπει να μπορεί να αλληλοεπιδρά με απλό τρόπο, όταν το άλλο άτομο μιλά αργά και καθαρά και προτίθεται να βοηθήσει. Σύμφωνα με την κλίμακα του ΚΕΠΑ υπάρχουν συγκεκριμένοι στόχοι για κάθε μία από τις επικοινωνιακές γλωσσικές δεξιότητες. Στην παραγωγή προφορικού λόγου ο μαθητευόμενος επιπέδου A1 διαθέτει ένα πολύ περιορισμένο ρεπερτόριο λέξεων και απλών φράσεων που σχετίζονται με τα προσωπικά του στοιχεία και συγκεκριμένες καταστάσεις. Ο χρήστης της δεύτερης / ξένης γλώσσας στοιχειώδους επιπέδου A1 μπορεί να συνδιαλέγεται με απλό τρόπο, αλλά η επικοινωνία εξαρτάται απόλυτα από την επανάληψη, την

αναδιατύπωση και τις αποκαταστάσεις. Στην παραγωγή γραπτού λόγου, ο μαθητευόμενος δύναται να γράψει μια απλή και σύντομη κάρτα και να συμπληρώσει τα στοιχεία του/της σε μία φόρμα.

2.3.2 Επίπεδο Γλωσσομάθειας A2 (Waystage)

Στο επίπεδο γλωσσομάθειας A2 ο εκπαιδευόμενος πρέπει να έχει την ικανότητα να καταλαβαίνει σύντομα κείμενα προφορικού λόγου, σε επίσημο ή ανεπίσημο ύφος, με απλή δομή και πληροφορίες που δίνονται με σαφήνεια και λογική σειρά, χωρίς αναδρομές στο παρελθόν και εμπλοκή πολλών προσώπων και γεγονότων. Θα πρέπει επίσης να κατανοεί λέξεις και φράσεις υψηλής συχνότητας που συνδέονται με τομείς προσωπικής εμπειρίας, να έχει τη δυνατότητα να διαβάζει μικρής έκτασης απλά κείμενα και να εντοπίζει τις απαιτούμενες πληροφορίες, να γράφει μικρής έκτασης κείμενα και να είναι σε θέση να περιγράφει με απλούς όρους το παρελθόν του, το οικογενειακό του περιβάλλον και τις ανάγκες του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Συγκριτική μελέτη της ελληνικής και της περσικής

3.1 Η περσική γλώσσα

Η περσική γλώσσα ανήκει στην ινδοευρωπαϊκή οικογένεια, αποτελεί την γλώσσα των Πάρσα που κατοίκησαν την περιοχή του σημερινού Ιράν μεταξύ 550 και 330 προ Χριστού. Έγινε γλώσσα της περσικής αυτοκρατορίας και μιλιόταν ευρέως από τα ανατολικά σύνορα με την Ινδία, τα ρωσικά σύνορα στον βορρά και τις ακτές του περσικού κόλπου στον νότο ως την Αίγυπτο και τη Μεσόγειο θάλασσα στα δυτικά. Με το πέρασμα των αιώνων η γλώσσα εξελίχθηκε στην μοντέρνα της μορφή που αποτελεί την κύρια γλώσσα στο Ιράν, το Αφγανιστάν, το Τατζικιστάν και το Ουζμπεκιστάν. Ήταν η γλώσσα του δικαστηρίου πολλών Ινδών βασιλιάδων μέχρι που οι βρετανοί απαγόρευσαν την χρήση της, την περίοδο της αποικιοκρατίας τους στην Ινδία τον ΙΗ' αιώνα. Η περσική γλώσσα ή παρσί έχει υποστεί πολλές αλλαγές στο πέρασμα των αιώνων, οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως εξής:

1. Αρχαία περσική γλώσσα είναι η γλώσσα που μιλούσε η φυλή Πάρσα της Αχαιμενεδικής περιόδου και που έχουν αφήσει δείγματα σφηνοειδούς γραφής σκαλισμένα σε πέτρες.
2. Ενδιάμεση περσική γλώσσα είναι η γλώσσα που μιλιόταν την περίοδο των Παχλαβί βασιλιάδων. Έχουν σωθεί πολλές γραφές από την περίοδο αυτή, κυρίως θρησκευτικά κείμενα που αναφέρονται στον Ζωροαστρισμό.
3. Κλασσική περσική της οποίας η προέλευση δεν είναι γνωστή, οι περισσότερες λέξεις έχουν τις ρίζες στη αρχαία περσική και την ενδιάμεση περσική, ωστόσο υπάρχουν λέξεις των οποίων οι ρίζες προέρχονται από διαφορετικές γλώσσες. Η κλασσική περσική εμφανίζεται στα κλασσικά κείμενα και ποιήματα. Όπως αναφέρει ο Esmail Zohdi (2015, 29), ο ποιητής Ferdowsi πέρασε από πολλές δυσκολίες για να διασώσει αυτή τη γλώσσα, η οποία ήταν υπό διωγμό από τους Άραβες κατακτητές και ήταν στα πρόθυρα του αφανισμού. Αργότερα όταν οι Μογγόλοι επιτέθηκαν κατά του Ιράν, οι Ιρανοί τους μετέτρεψαν σε πρεσβευτές της ιρανικής γλώσσας, της τέχνης και του πολιτισμού. Οι Μογγόλοι όρισαν τη περσική γλώσσα ως κύρια γλώσσα του δικαστικού συστήματος της Ινδίας.

4. Η μοντέρνα περσική γλώσσα όπως μιλιέται σήμερα περιλαμβάνει πολλές λέξεις που δεν έχουν ιρανική προέλευση. Κάποιοι μοντέρνοι τεχνικοί όροι έχουν υιοθετηθεί από τα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά, αλλά τα αραβικά έχουν αλλοιώσει μεγάλο μέρος της γλώσσας αντικαθιστώντας πολλές γνήσιες περσικές λέξεις. Οι ευρωπαϊκές λέξεις χρησιμοποιούνται όταν δεν υπάρχει αντίστοιχη περσική που να περιγράφει μια κατάσταση ή ένα προϊόν. Αντί να επινοήσουν μια λέξη, εισήγαγαν τη λέξη με το εκάστοτε προϊόν. Για παράδειγμα η γαλλική λέξη “Automobile” εισήχθη μαζί με τα αυτοκίνητα, η κυβέρνηση του Ιράν έκανε μεγάλη προσπάθεια να επινοήσει τη λέξη “Khodrow” και να την αντικαταστήσει με την ξενική. Υπάρχουν ωστόσο παραδείγματα υιοθέτησης λέξεων που δεν αναφέρονται σε τεχνικούς όρους, όπως η λέξη “Merci” η οποία έχει καθιερωθεί στην περσική γλώσσα και πολλοί Ιρανοί δεν την αναγνωρίζουν ως ξενικής προέλευσης, η αντίστοιχη περσική λέξη “Tashakor” εναλλακτικά χρησιμοποιείται στον προφορικό λόγο, ενώ στο γραπτό λόγο εμφανίζεται με μεγαλύτερη συχνότητα η λέξη “Merci”. Άλλο παράδειγμα είναι η λέξη “Salaam”, ή οποία είναι δάνειο από την αραβική γλώσσα, χρησιμοποιείται όταν δύο Ιρανοί χαιρετιούνται μεταξύ τους αντί της χρήσης του περσικού “Rouz-e-gar Neek” ή του “Dorood”. Στα αραβικά η λέξη “Salaam” σημαίνει «ειρήνη» αλλά οι Ιρανοί δεν έχουν, σε πολλές περιπτώσεις, επίγνωση της σημασίας της ή της προέλευσης της. Αυτά είναι μερικά από τα κοινά παραδείγματα. Η επικράτηση των Αράβων στην Περσία τον 6^ο μετά Χριστό αιώνα επηρέασε σε μεγάλο τη θρησκεία την γλώσσα και τον πολιτισμό των Περσών. Πολλές αραβικές λέξεις αντικατέστησαν αντίστοιχες περσικές, με αποτέλεσμα σήμερα η επανεισαγωγή τους να φαίνεται αλλόκοτη σε πολλούς αναγνώστες.

3.2 Η ελληνική γλώσσα

Η ελληνική γλώσσα ανήκει στην ινδοευρωπαϊκή οικογένεια. Παλαιότερη γραφή σύμφωνα με τα ευρήματα φέρεται να είναι τα γραπτά των πινακίδων της Γραμμικής Β' που πιστοποιούν πως από τον ΙΓ' αιώνα προ Χριστού υπάρχει η ελληνική γλώσσα. Ωστόσο η γέννηση της γλώσσας πρέπει να αποτελεί αρχαιότερο γεγονός. Ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώθηκε η ελληνική γλώσσα αποτελεί πεδίο έρευνας, με επικρατέστερες θεωρίες τη σταδιακή μετακίνηση πληθυσμών στο ελλαδικό χώρο, όπως οι Αχαιοί, οι Ίωνες και οι Δωριείς και τη σταδιακή πολιτισμική και γεωργική ανάπτυξη στις αρχές της νεολιθικής εποχής. Οι φάσεις εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας αναλύονται ως εξής: η πρωτοελληνική, η μυκηναϊκή ελληνική, η κλασική, η ελληνιστική κοινή, η μεσαιωνική ελληνική και η νέα ελληνική. Η πρωτοελληνική γλώσσα διαμορφώθηκε ερχόμενη

σε επαφή με άλλες γλώσσες. Τον ελλαδικό χώρο κατοικούσαν παλαιότεροι λαοί που μιλούσαν τις δικές τους γλώσσες, όπως οι Πελασγοί, οι Κάρες και Λέλεγες, οι Τύρσηνοι, οι Φοίνικες, οι Δρύοπες, οι Καύκωνες, οι Αίμονες, οι Άονες και οι Τέμμικες. Οι γλώσσες αυτές αποτέλεσαν το υπόστρωμα κατά τη διαμόρφωση της πρωτοελληνικής γλώσσας όταν ήρθαν σε επαφή με τα γλωσσικά στοιχεία που μετέφεραν οι μεταναστευτικοί λαοί που κατοίκησαν τον ελλαδικό χώρο. Ωστόσο το γεγονός ότι το ελληνικό έθνος ήταν χωρισμένο σε πόλεις – κράτη δικαιολογεί τη ύπαρξη διαλέκτων. Με τη εδραίωση όμως συμμαχιών μεταξύ των πόλεων – κρατών άρχισαν να χρησιμοποιούνται διάφορες «κοινές» διάλεκτοι με κυριότερες τη Δωρική διάλεκτο και την Αττική, η τελευταία άρχισε να επικρατεί κατά τον τέταρτο προ Χριστού αιώνα και να επιδρά στις άλλες μέχρι που τις υποκατέστησε πλήρως. Η Αττική διάλεκτος διακρίνεται από το πλούσιο λογοτεχνικό έργο που αρχίζει από τον όγδοο προ Χριστού αιώνα, κυριότερα είναι τα ομηρικά έπη και οι κωμωδίες του Αριστοφάνη, είναι επίσης η γλώσσα των μεγάλων ρητόρων της εποχής όπως ο Πλάτωνας, ο Θουκυδίδης και ο Δημοσθένης. Από το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου, τον τρίτο αιώνα προ Χριστού, μέχρι και τους τρεις πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες, δηλαδή τη μεταφορά της έδρας του ρωμαϊκού κράτους στην Κωνσταντινούπολη, διαμορφώνεται η Κοινή λαλιά. Στις πρώτες πηγές αναφέρονται σύμφωνα με τον Χριστόφορο Χαραλαμπίκη στο 'Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας', οι πάπυροι, τα όστρακα, οι μαρτυρίες των αττικιστών, τα ελληνολατινικά γλωσσάρια, οι συγγραφείς της ελληνιστικής και αυτοκρατορικής περιόδου, η Παλαιά και Καινή Διαθήκη κ.α. Από το πέμπτο μέχρι τον δέκατο αιώνα η αττικιστική είναι η γλώσσα των λογίων, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει έντονο δημόδες γλωσσικό ρεύμα. Οι εκστρατείες των σταυροφόρων στη συνέχεια έχουν ως αποτέλεσμα τον διαχωρισμό του Βυζαντίου σε μικρότερα κρατίδια, γεγονός που οδήγησε σταδιακά στη διάσπαση της Κοινής σε διαλέκτους. Κατά τον ΙΖ' και ΙΗ' αιώνα εμφανίζονται οι πρώτες αρχές της δημόδους γλώσσας, το Οικουμενικό Πατριαρχείο που χρησιμοποιούσε αρχαϊζουσα γλώσσα, συμβιβάζεται με τη χρήση μιας απλούστερης ομιλουμένης. Το 1911, την περίοδο του γλωσσικού ζητήματος της Ελλάδας, στις λόγιες τάξεις της κοινωνίας επικρατεί η καθαρεύουσα, ενώ στις λαϊκές τάξεις επικρατεί η δημοτική. Ο πρωθυπουργός Βενιζέλος με δύο άρθρα στο Σύνταγμα θα ορίσει ως επίσημη γλώσσα του έθνους την καθαρεύουσα καθώς και την απαγόρευση της μεταγλώττισης των Ιερών κειμένων στη δημοτική. Η δημοτική «περνά» στην παρανομία. Θα ακολουθήσουν πολλές συγκρούσεις ώσπου το 1927 αφαιρούνται τα άρθρα για τη γλώσσα και ανοίγει ο δρόμος για τον δημοτικισμό. Μετά τη μεταπολίτευση του 1974, η κυβέρνηση αρνείται την πρόταση της αντιπολίτευσης για τη γλωσσική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, με την πρόταση της αντιπολίτευσης εκφράζονταν το λαϊκό αίτημα για την υιοθέτηση του μονοτονικού συστήματος. Αυτό όμως θα γίνει οχτώ χρόνια αργότερα που

υπερψηφίζεται στη Βουλή των Ελλήνων η πρόταση του Υπουργείου Παιδείας για την καθιέρωση του μονοτονικού στο εκπαιδευτικό σύστημα και τη διοίκηση.

3.3 Φωνολογία

Στην περσική γλώσσα όπως και στην ελληνική όλοι οι φθόγγοι εμπεριέχουν ένα αναδύμενο ρεύμα αέρα, δηλαδή χρησιμοποιούν το σώμα του αέρα που εξέρχεται από τους πνεύμονες κατά την παραγωγή τους. Οι φθόγγοι χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τα σύμφωνα και τα φωνήεντα, τα οποία εξαρτώνται από το μέγεθος της παρεμπόδισης τους κατά την παραγωγή τους, καθώς και τη θέση που καταλαμβάνουν στη συλλαβή.

3.3.1 Σύμφωνα

Σύμφωνα είναι εκείνοι οι ήχοι που παράγονται κατά την παρεμπόδιση της φωνητικής οδού. Τα σύμφωνα εμφανίζονται στα άκρα των συλλαβών, όταν εξετάζονται από φωνολογική σκοπιά. Το ηχητικό σύστημα της περσικής γλώσσας περιλαμβάνει 23 σύμφωνα σε εννέα τύπους άρθρωσης και με έξι τρόπους άρθρωσης (Πίνακας 1.2), ενώ στο ηχητικό σύστημα της ελληνικής γλώσσας υπάρχουν 21 σύμφωνα σε οχτώ σημεία και έξι τρόπους άρθρωσης (Πίνακας 1.1). Τα ξεχωριστά σημεία άρθρωσης μπορούν να συνοψιστούν σε τέσσερις κύριες κατηγορίες, παίρνοντας υπόψιν τον ενεργό αρθρωτή στην παραγωγή των συμφώνων. Η χειλική θέση άρθρωσης περιλαμβάνει τα διχειλικά (/p, b, m/) και τα χειλοδοντικά (/f, v/), που είναι ίδια και στις δύο γλώσσες με μόνη διαφορά στην ελληνική γλώσσα, η χειλική θέση άρθρωσης, στα χειλοδοντικά να περιλαμβάνει το /η/. Αυτά χρησιμοποιούν το κάτω χείλος ως τον ενεργό αρθρωτή. Τα κορονιδικά περιλαμβάνουν τα οδοντικά (/t, d/), τα φατνιακά (/s, z, n, r, l/) και τα μεταφατνιακά (/ʃ, ʒ, tʃ, dʒ/) τα οποία έχουν την κόψη της γλώσσας ως τον κύριο αρθρωτή. Αντίστοιχα είναι τα κορονιδικά σύμφωνα της ελληνικής γλώσσας με μόνες διαφοροποιήσεις την απουσία των (/ʃ, ʒ, tʃ, dʒ/) και την παρουσία των (/θ, ð, ts, dz/). Τα ουρανικά (/c, ɟ/), το υπερωικό (/x/) και το σταφυλικό (/G/) κατατάσσονται στη ραχιαία θέση άρθρωσης, καθώς το σώμα της γλώσσας είναι ο ενεργός αρθρωτής που συμμετέχει στην παραγωγή τους. Στην ραχιαία θέση άρθρωσης παρατηρούνται μεγάλες διαφορές ανάμεσα στα συμφωνικά συστήματα των δύο γλωσσών που μελετώνται, ωστόσο κοινά σημεία ανάμεσα στα δύο συμφωνικά συστήματα της ραχιαίας θέσης είναι τα (/c, x/). Οι διαφορές αποτυπώνονται στους πίνακες 1-2 με τα συμφωνικά συστήματα της ελληνικής και της περσικής

γλώσσας που ακολουθούν. Η λαρυγγική θέση άρθρωσης περιλαμβάνει ήχους που περιέχουν τη φωνητική πτυχή και το διάστημα μεταξύ τους, γνωστό ως γλωττίδα. Τα δύο σύμφωνα /h/ και /ʔ/ είναι τα λαρυγγικά σύμφωνα της περσικής γλώσσας. Οι τρόποι άρθρωσης συνοψίζονται κάτω από τις δύο κατηγορίες, τα άηχα και τα ηχηρά.

Πίνακας 1: Συμφωνικό σύστημα περσικής γλώσσας

		Χειλικά		Κορονιδικά			Ραχιαία			Λαρυγγικά
		Διχειλικά	Χειλοδοντικά	Οδοντικά	Φατνιακά	Μεταφατνιακά	Ουρανικά	Υπερωικά	Σταφυλικά	Γλωττιδικά
Άηχα	Στιγματικά	p b		t d			c f		ɣ	ʔ
	Τριβόμενα		f v		s z	ʃ ʒ		x		h
	Προστριβόμενα					tʃ dʒ				
Ηχηρά	Έρρινα	m			n					
	Προσεγγιστικά				ɹ		j			
	Πλευρικά				l					

Πίνακας 2: Συμφωνικό σύστημα ελληνικής γλώσσας

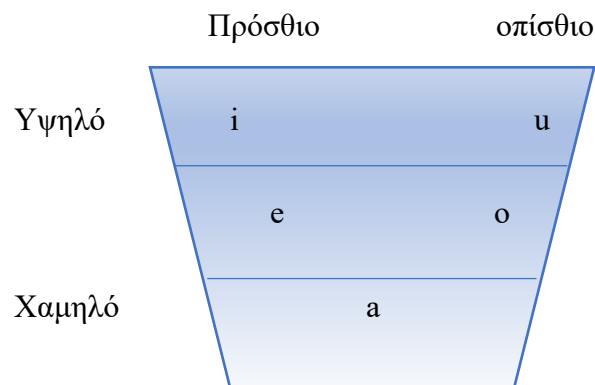
Τόπος άρθρ. Τρόπος άρθρ.	Διχειλικά	Χειλοδοοντικά	Οδοντικά	Φατνιακά	Ουρανικά		Υπερωικά
Κλειστά	p b			t d		c j	k g
Έρρινα	m	ɱ		n	ɲ		ŋ
Πλευρικά				l	ʎ		
Παλλόμενα				r ʀ			
Τριβόμενα		f v	θ δ	s z	ç j		x γ
Προστριβόμενα				ts dz			

3.3.2 Φωνήεντα

Τα φωνήεντα παράγονται χωρίς την παρεμπόδιση της φωνητικής οδού. Η νέα περσική έχει έξι απλά και έξι σύνθετα ενώ η νέα ελληνική έχει πέντε. Τα έξι απλά φωνήεντα της περσικής γλώσσας είναι [i, e, a, u, o, ɑ]. Το φωνηεντικό αυτό σύστημα περιλαμβάνει τρία εμπρόσθιας θέσης [i, e, a] και τρία οπίσθιας [u, o, ɑ]. Όσον αφορά το ύψος τα [i, u] είναι υψηλά, τα [e, o] μεσαία και τα [a, ɑ] χαμηλά. Τα σύνθετα (δίφθογγοι) που παρουσιάζονται σε μία συλλαβή είναι το [ej] όπως στο [cej] کی ‘πότε’, το [aj] όπως στο [haj] حی ‘ζωντανός’, το [uj] όπως στο [ruj] روی ‘ψευδάργυρος /

πρόσωπο’, το [oj] όπως στο khoi خوی ‘όνομα της πόλης Χόι’ ωστόσο ο δίφθογγος [oj] σπάνια συναντάται εκτός αν πρόκειται για λέξεις δάνεια όπως το [foil] فویل ‘αλουμινόχαρτο’, το [aj] όπως στο [tʃaj] چای ‘τσάι’ και [ou] όπως στο [dʒou] ‘βύνη’. Το φωνηεντικό σύστημα της ελληνικής περιλαμβάνει πέντε φωνήεντα [i, e, u, o, a], των οποίων η θέση και το ύψος είναι ίδια με αυτών της περσικής εκτός του [a] που στην ελληνική είναι μεσαίο. Μέχρι τον δέκατο έκτο αιώνα μ.Χ. η περσική γλώσσα διατηρούσε την ίδια ποσότητα φωνηέντων με την κλασσική περίοδο, αυτά ήταν πέντε μακρά φωνήεντα (/ī, ū, ā, ē, ō/) τρία βραχέα (/i, u, a/). Τα βραχέα σύμφωνα /i/ και /u/ άλλαξαν σε /e/ και /o/, ενώ τα μακρά φωνήεντα /ā/, /ē/ και /ō/ αντικαταστάθηκαν από τα /a/, τα /I, ey/ και /u, ow/ αντίστοιχα. Κατά την εξέλιξη του φωνηεντικού συστήματος της περσικής γλώσσας, η ποιοτική διάκριση μεταξύ των φωνηέντων αντικαταστάθηκε από μια ποσοτική διάκριση μεταξύ των /i/ και /e/, /u/ και /o/, και /a/ και /a/. Παρά την εξέλιξη αυτή, τα φωνήεντα εξακολουθούν να χωρίζονται σε δύο κατηγορίες από πολλούς γλωσσολόγους: τα μακρά /i, u, a/ και τα βραχέα /e, o, a/. Ο διαχωρισμός αυτός αντικατοπτρίζεται στη γραφή από το γεγονός ότι τα μακρά φωνήεντα αναπαρίστανται από γράμματα ενώ τα βραχέα φωνήεντα από διακριτικά. Στην ελληνική γλώσσα, αντιθέτως, αποτυπώνονται γραπτώς όλα τα φωνήεντα. Μόνο τα βραχέα φωνήεντα ◦ και ɔ αναπαρίστανται από γράμματα όταν βρίσκονται στο τέλος της λέξης, تو [to] = εσύ, نه [na] = όχι και گربه [go.ibe] = γάτα.

Σχήμα 1.

Πίνακας 3: Αντιστοίχιση φωνηέντων ελληνικής – περσικής

	Περσικά		Ελληνικά	
Υψηλά	i	u	i	u
Μεσαία	e	o	e	o
Χαμηλά	ɑ	a	a	

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται πως τα μεσαία και υψηλά φωνήεντα της ελληνικής και της περσικής γλώσσας ταυτίζονται απολύτως με μόνη διαφοροποίηση την παρουσία δύο αρθρώσεων για την αντίστοιχη a της ελληνικής γλώσσας, τα æ και ʊ της περσικής.

3.3.3 Φωνοτακτικοί περιορισμοί

Ενώ σε πολλές γλώσσες όπως και στην ελληνική υπάρχει φωνοτακτικός κανόνας που επιτρέπει να ξεκινούν λέξεις με συμφωνικά συμπλέγματα, στην περσική γλώσσα απαγορεύονται, με αποτέλεσμα όταν οι φαρσόφωνοι προφέρουν αλλόγλωσσες λέξεις ή και ελληνικές που ξεκινούν με συμφωνικά συμπλέγματα να εισάγουν μπροστά ένα [e-]. Το φαινόμενο αυτό λέγεται πρόθεση ή επένθεση.

3.3.4 Υπερτεμαχιακά χαρακτηριστικά

Στα προηγούμενα κεφάλαια παρουσιάστηκαν οι φθόγγοι ως τα ελάχιστα τεμαχιακά φωνητικά στοιχεία. Λέγονται τεμαχιακά (ή τμηματικά) επειδή το ένα διαδέχεται το άλλο στην ομιλία. Εκτός όμως από αυτά, λειτουργούν μέσα στη γλώσσα και στοιχεία που συνεκφέρονται με τα τεμαχιακά. Τα στοιχεία αυτά που ονομάζονται υπερτεμαχιακά ή προσωδιακά είναι ο δυναμικός τόνος, ο μουσικός τόνος και η διάρκεια (Warburton – Φιλιππάκη 1992).

3.3.4.1 Δυναμικός τόνος

Δυναμικός τόνος είναι η προβολή μιας συλλαβής έναντι άλλων στη ροή του λόγου. Οι έντονες συλλαβές μπορούν να ακουστούν δυνατώτερα και υψηλότερα. Παλαιότερες μελέτες έχουν δείξει ότι, στην περσική γλώσσα, το διάστημα μεταξύ των φωνηέντων είναι μικρότερο όταν δεν έχουν ένταση σε σχέση με αυτά που έχουν.

3.3.4.2 Μουσικός τόνος

Ο μουσικός τόνος προσδιορίζεται από μοτίβα εναλλαγής του ύψους που χρησιμοποιούνται από τους ομιλητές για να εκφράσουν γλωσσολογικά όσο και πραγματικά νοήματα. Η μελέτη του τονισμού από φωνητική σκοπιά συμπεριλαμβάνει την έρευνα των αλλαγών της θεμελιώδους συχνότητας, όπως η ακουστική συσχέτιση του ύψους.

3.3.4.3 Προσωδία

Η προσωδία αναφέρεται στα φωνολογικά φαινόμενα του τονισμού, του επιτονισμού και τον ρυθμού σε δομές μεγαλύτερες από αυτές των φωνημάτων. Στην περσική γλώσσα δεν υπάρχει δυναμικός τονισμός και ο επιτονισμός των λέξεων είναι τακτικός αφού εξαρτάται από συγκεκριμένους γραμματικούς κανόνες που παρατίθενται παρακάτω. Στην ελληνική γλώσσα υπάρχει δυναμικός τονισμός στους φθόγγους των φωνηέντων που καθορίζει τον τρόπο της ανάγνωσης και πολλές φορές το νόημα της λέξης, όταν έχουμε τονικά παρώνυμα ή ετερότονα ομμόγραμμα για παράδειγμα: *πότε* (*próte*) και *ποτέ* (*poté*).

3.3.5 Κανόνες επιτονισμού

Σε κάθε λέξη με περισσότερες από μία συλλαβή, τονίζεται μία συλλαβή, δηλαδή προφέρεται πιο έντονα από τις υπόλοιπες. Στην ελληνική γλώσσα ο επιτονισμός μιας λέξης σε μια πρόταση εξαρτάται από το περιεχόμενο της πρότασης, ενώ στην περσική γλώσσα ακολουθείται ένας τακτικός τρόπος επιτονισμού που διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες που θα αναλυθούν στη συνέχεια. Στην ελληνική γλώσσα βάσει του περιεχόμενου ακολουθούνται επιτονικά σχήματα που εξυπηρετούν διαφορετικές λειτουργίες:

1. Υψηλός – Καθοδικός: Χρησιμοποιείται σε ευθεία ερώτηση ολικής άγνοιας
2. Ανοδικός: Χρησιμοποιείται σε ατελή εκφωνήματα, εκφωνήματα ρητορικής ερώτησης, ή εκφωνήματα που ενθαρρύνουν τον συνομιλητή για τη συνέχιση τους.
3. Καθοδικός – Ανοδικός: Χρησιμοποιείται σε αμφιβολία ή αμφισβήτηση
4. Ανοδικός – Καθοδικός: Χρησιμοποιείται σε αντίθεση ή έκπληξη
5. Καθοδικός: Χρησιμοποιείται στο κλείσιμο της πρότασης ή σε συμπέρασμα.

Στην περσική γλώσσα ή θέση του επιτονισμού είναι τακτική και καθορίζεται από τους εξής:

- Όταν το ρήμα ή τα παράγωγα του ρήματος δεν έχουν πρόθημα, τότε τονίζεται στην τελευταία συλλαβή (λήγουσα), αγνοώντας την κατάληξη της προσωπικής αντωνυμίας του ρήματος. Για παράδειγμα:

نوشتن - nevestán - απαρέμφοτο του ρήματος γράφω

نویسنده - nevisandé – συγγραφέας

نوشت - nevéšt – αυτός/ή έγραψε

نوشته - nevesté – παθητική μτχ. του ρήματος γράφω

- Όταν το ρήμα ή το παράγωγο του ρήματος έχει ένα πρόθημα ή περισσότερα, τότε τονίζεται το πρώτο ακόμα κι αν γράφεται χωριστά από την λέξη. Για παράδειγμα:

ننوشتم - nánevestam – άρνηση παρελθοντικού τύπου με συνοπτική όψη, πρώτου προσώπου ενικού, δεν έγραψα.

نمی نویسم - némi nevisam – άρνηση παροντικού τύπου με μη συνοπτική όψη, πρώτου προσώπου, εγώ γράφω

- Στους μελλοντικούς χρόνους το βοηθητικό ρήμα παίρνει τον τόνο. Για παράδειγμα:

خواهم نوشت - xāhám nevest – μη παρελθοντικός τύπος με συνοπτική όψη, πρώτου προσώπου, θα γράψω

- Στα περιφραστικά ρήματα, ο τόνος όλου του ρήματος πέφτει στο μη ρηματικό στοιχείο στην κατάφαση και στο αρνητικό πρόθημα στην άρνηση. Για παράδειγμα:

کار می کردم - Kâr mi kardam – δούλευα

کار نمی کردم - Kár némi kardam – δε δούλευα

- Όλα τα επιφωνήματα και πολλοί σύνδεσμοι τονίζονται στην πρώτη συλλαβή. Για παράδειγμα:

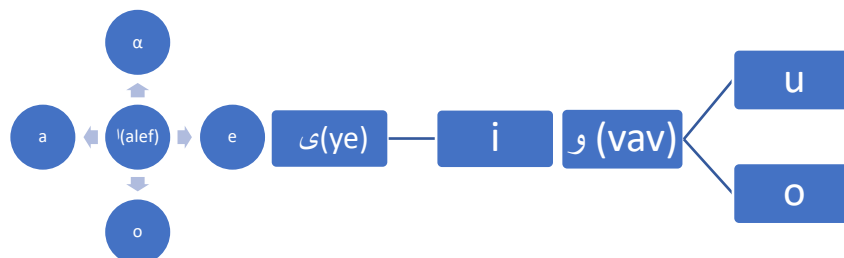
بِه – bále – ναι, نَخیر – náxeir – όχι,
اگر – ágar – αν, ولی – váli – αλλά,
چرا – céra – γιατί (ερωτημ. και αιτιολογ.)

- Οι άλλες λέξεις, εκτός των ρημάτων, των επιφωνημάτων και των συνδέσμων, τονίζονται στην τελευταία συλλαβή της ρίζας της λέξης. Για παράδειγμα:

کتاب – ketāb – βιβλίο
رنگزن – rangzán – ζωγράφος
قشنگ – qašāng – όμορφο

3.3.6 Γραφηματικό επίπεδο

Το ορθογραφικό σύστημα της περσικής γλώσσας είναι απλό. Γράφονται μονάχα τα μακρά φωνήεντα, ενώ τα βραχέα φωνήεντα απαλείφονται. Ωστόσο για εκείνους που θέλουν να μάθουν την περσική γλώσσα αποτελεί εμπόδιο η απεικόνιση των έξι φωνηέντων με τρία μονάχα γράμματα. Το | (alef) μπορεί να είναι α, a, e και o, όμως μπορεί να συνοδεύει άηχα ένα άλλο φωνήεν όπως το و και το ی, παίρνοντας το φώνημα του φωνηέντος που συνοδεύει, το ی (ye) είναι i αλλά και το σύμφωνο ye και το و (van) είναι u και o.

Παρόμοια δυσκολία συναντούν τα φαρσόφωνα παιδιά της πρώτης σχολικής ηλικίας που καλούνται να διαβάσουν λέξεις. Για τον λόγο αυτό στα σχολικά εγχειρίδια των πρώτων σχολικών τάξεων και τα εγχειρίδια εκμάθησης της περσικής για αλλόγλωσσους, χρησιμοποιούνται διακριτικά πάνω και κάτω από τα φωνήεντα που δηλώνουν τον φθόγγο, όταν το φωνήεν είναι μακρύ και διακριτικά πάνω και κάτω αντίστοιχα στα σύμφωνα όταν το φωνήεν που τα συνοδεύει είναι βραχύ. Για παράδειγμα:

- آ → آب (ab) νερό
- ا → امروز (emrouz) σήμερα
- ا → امید (omid) ελπίδα
- ا → الف (alef) άλφα

- ی → خورشید (xoršid) ήλιος
- ای → ایران (Iran) Ιράν

- و → روز (rouz) μέρα
- و → نوروز (Norouz) Πρωτοχρονιά

Επίσης, η έλλειψη της γραφικής απεικόνισης των βραχέων φωνηέντων μπορεί να προκαλέσει σύγχυση σε έναν αρχάριο αναγνώστη, αφού δε μπορεί να γνωρίζει πως να διαβάσει τα σύμφωνα που τα συνοδεύουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της περίπτωσης αυτής είναι η λέξη: دَرَاخْت → (deraxt) δέντρο.

Στην ελληνική γλώσσα παρόλο που (αντιθέτως με την περσική γλώσσα) αποτυπώνονται όλα τα φωνήεντα, προκαλεί σύγχυση η παρουσία πολλών γραμμάτων για συγκεκριμένους φθόγγους. Ενώ στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχει πλήρης αντιστοιχία φωνήματος – γραφήματος / γράμματος, ένας αλλόγλωσσος δυσκολεύεται με την αντιστοιχία κάποιων φθόγγων με περισσότερα γράμματα όπως τα /i/, /e/, /o/ και /s/.

- /i/ μπορεί να είναι η, ι, υ, οι, ει και υι
- /e/ μπορεί να είναι ε και αι
- /o/ μπορεί να είναι ο και ω
- /s/ μπορεί να είναι σ και ς

Επίσης ένας φθόγγος δηλώνεται με τον συνδυασμό δύο γραμμάτων

- /b/ από μπ
- /d/ από ντ
- /g/ από γγ και γκ

Τα προστριβόμενα /ts/ και /dz/ δηλώνονται με τον συνδυασμό δύο γραμμάτων που όμως θεωρούνται ένα φώνημα.

- /ts/ από τς
- /dz/ από τζ

Το «υ» όταν συνδυάζεται με το α και το ε μπορεί να προφέρεται με δύο διαφορετικούς τρόπους

- /av/ και /af/ από αυ, αυλή (avli) ή αυτό (aftó)
- /ev/ και /ef/ από ευ, ευγένεια (evgénia) ή ευχή (efxí)

Τέλος οι περιπτώσεις των δύο όμοιων γραμμάτων:

- «μμ» → βλέμμα (vléma)
- «λλ» → κολλώ (koló)
- «ββ» → Σάββατο (sávato)
- «ππ» → παππούς (papús)
- «ρρ» → άρρωστος (árostos)
- «νν» → εννοώ (enoó)
- «ττ» → περιττό (peritó)
- «σσ» → τέσσερα (tés-era)
- «κκ» → κόκκινο (kókino)

Πίνακας 4: Αντιστοιχία γραμμάτων φθόγγων στην περσική

#	الفبای فارسی	Persian alphabet	ISO (Phonemic)	Διεθνές Φωνητικό (IPA)	Μορφές γραμμάτων ανά θέση			
					Τελικό	Μέσο	Αρχικό	Ασύνδετο
1	الف	'alef	â	[v]	ا		ا	
2	به	be	b	[b]	ب	ب	ب	ب
3	په	pe	p	[p]	پ	پ	پ	پ
4	ته	te	t	[t]	ت	ت	ت	ت
5	ته	se	s	[s]	ث	ث	ث	ث
6	جیم	jim	j	[dʒ]	ج	ج	ج	ج
7	چه	če	č	[tʃ]	چ	چ	چ	چ
8	حه	he	h	[h]	ح	ح	ح	ح
9	خه	xe	x	[x]	خ	خ	خ	خ
10	دال	dâl	d	[d]	د		د	
11	ذال	zâl	z	[z]	ذ		ذ	
12	ره	re	r	[r]	ر		ر	
13	زه	ze	z	[z]	ز		ز	
14	ژه	že	ž	[ʒ]	ژ		ژ	
15	سین	sin	s	[s]	س	س	س	س
16	شین	šin	š	[ʃ]	ش	ش	ش	ش
17	صاد	šâd	š	[s]	ص	ص	ص	ص
18	ضاد	zâd	z	[z]	ض	ض	ض	ض
19	طا	tâ	t	[t]	ط	ط	ط	ط
20	ظا	zâ	z	[z]	ظ	ظ	ظ	ظ
21	عین	'ayn	'	[ʔ], [æ]	ع	ع	ع	ع
22	غین	gayn	ġ	[g], [ɣ]	غ	غ	غ	غ
23	فه	fe	f	[f]	ف	ف	ف	ف
24	قاف	qâf	q	[q]	ق	ق	ق	ق
25	کاف	kâf	k	[k]	ک	ک	ک	ک
26	گاف	gâf	g	[g]	گ	گ	گ	گ
27	لام	lâm	l	[l]	ل	ل	ل	ل
28	میم	mim	m	[m]	م	م	م	م
29	نون	nun	n	[n]	ن	ن	ن	ن

30	واو	vâv	v / ū / ow /	[v], [u:], [o]	و		و	
31	هه	he	h	[h], [e]	ه	هـ	هـ	هـ
32	يه	ye	y / ī / á /	[j], [i], [v:]	ی	یـ	یـ	یـ

ی ه و ن م ل گ ک ق ف غ ع ظ ط ض ص ش س ژ ز ر ذ د خ ح چ ج ث ت پ ب ا

Πίνακας 5: Αντιστοιχία γραμμάτων φθόγγων στην ελληνική

#	Γράμμα	Όνομα	Διεθνές φωνητικό IPA
1	A α	άλφα	[a]
2	B β	βήτα	[v]
3	Γ γ	γάμμα	[ɣ]
4	Δ δ	δέλτα	[ð]
5	E ε	έψιλον	[e]
6	Z ζ	ζήτα	[z]
7	H η	ήτα	[i]
8	Θ θ	θήτα	[θ]
9	I ι	ιώτα	[i]
10	K κ	κάππα	[k], [c]
11	Λ λ	λάμβδα	[λ], [l]
12	M μ	μυ	[m]
13	N ν	νυ	[n], [ɳ]
14	Ξ ξ	ξι	[ks]
15	O ο	όμικρον	[o]
16	Π π	πι	[p]
17	P ρ	ρο	[r]
18	Σ σ ς	σίγμα	[s], [z] πριν τα β, γ, ή μ
19	T τ	ταυ	[t]
20	Y υ	ύψιλον	[i]
21	Φ φ	φι	[f]
22	X χ	χι	[x], [ç]
23	Ψ ψ	ψι	[ps]
24	Ω ω	ωμέγα	[o]

3.4 Μορφολογία

3.4.1 Λεξικά μορφήματα της περσικής γλώσσας

Τα λεξικά μορφήματα της περσικής γλώσσας είναι ανεξάρτητα, τα οποία έχουν το δικό τους νόημα, όπως دیوار – dīvār ‘τοίχος’ فرزندان – farzand ‘παιδί’ και مادر – mādar ‘μητέρα’. Ωστόσο υπάρχουν λεξικά μορφήματα τα οποία είναι εξαρτημένα και αποτελούν τη ρίζα του παροντικού απαρεμφάτου για παράδειγμα στο ρήμα می‌روم – mi-rav-am, με παροντικό θέμα απαρεμφάτου رو – ro, τα οποία δεν εμφανίζονται στον προφορικό λόγο παρά μόνο όταν το ρήμα κλίνεται.

3.4.2 Λειτουργικά μορφήματα

Στην περσική υπάρχουν ποικίλα λεξικά μορφήματα, ανεξάρτητα και εξαρτημένα.

3.4.2.1 Ανεξάρτητα λειτουργικά μορφήματα

Στα ανεξάρτητα λεκτικά μορφήματα ανήκουν οι προθέσεις.

Στα περσικά χρησιμοποιούνται οι προθέσεις για να εκφράσουν περιπτώσεις σχέσεων. Στη νέα περσική γλώσσα υπάρχουν επτά κύριες προθέσεις:

- به – be ‘to’ για παράδειγμα: کتاب را به او دادم – ketāb rā be u dādam, ‘έδωσα το βιβλίο σε αυτόν/ήν’
- در – dar ‘in(to)’ για παράδειγμα: در اتاق – dar otāq, μέσα στο δωμάτιο, در چنین شرایطی – dar chenin sharayeti, ‘σε αυτές τις περιπτώσεις’
- از – az ‘from’ για παράδειγμα: از اینجا خیلی دور است خانه ی من – khāneye man az injā kheili dur ast, ‘το σπίτι μου από εδώ είναι πολύ μακριά’
- با – ba ‘with’ για παράδειγμα: با دوستم درس خوندم – bā dustam dars khāndam, ‘διάβασα με τον/την φίλο/η μου’
- تا – ta ‘to, until’ για παράδειγμα: باید تا شب منتظر بمانیم – bāyad ta shab montazer bemānim, ‘πρέπει να περιμένουμε ως τη νύχτα’

- همه مدرک گرفتند, بجز من – hame madrak gereftand bejoz man, ‘όλοι πήραν το δίπλωμα τους εκτός από εμένα’
- این گل را برای تو خریدم – in gol rā barāye to kharide-am, ‘έχω αγοράσει αυτό το λουλούδι για εσένα’

Υπάρχουν άλλες δύο προθέσεις το چون – chun ‘like’ και το بر – bar ‘up, over’ αλλά η χρήση τους δεν είναι συνηθισμένη και εμφανίζονται μονάχα στον ποιητικό λόγο και τον επίσημο.

Στην ελληνική γλώσσα, (όπως και στην περσική) μια πρόθεση τοποθετείται αμέσως πριν μια ονομαστική φράση. Η ονομαστική φράση που εισάγεται με τη χρήση της πρόθεσης λέγεται προθετική. Οι πιο συνήθεις προθέσεις της ελληνικής γλώσσας είναι οι εξής: από και σε. Ωστόσο υπάρχουν πολλές προθέσεις οι οποίες κυβερνούν την αιτιατική, όπως: αντί, για, δίχως έως, ίσαμε, κατά, με, μετά, μέχρι, παρά, πριν, προς, σαν, χωρίς, ως. Αντίστοιχα στην περσική γλώσσα οι προθέσεις تا – ta και برای – barāye χρησιμοποιούνται εκτός των ονομαστικών φράσεων και με αιτιατική.

3.4.2.2 Εξαρτημένα λειτουργικά μορφήματα

Προσφύματα: Ανάμεσα στα διάφορα είδη επιθημάτων, η περσική γλώσσα κάνει χρήση των προθημάτων, των επιθημάτων και λιγότερο των ενθημάτων. Στην κοινή νέα ελληνική γλώσσα συναντώνται τα προθήματα και τα επιθήματα, ενώ δεν υπάρχουν ενθήματα.

i. Προθήματα

Τα προθήματα στην περσική γλώσσα λειτουργούν και ως κλινόμενα και ως παράγωγα προσφύματα. Τα παράγωγα που σύμφωνα με τον ορισμό αλλάζουν μέρη του λόγου και παράγουν νέες λέξεις, συνήθως παράγουν επίθετα. Κάποια από τα κύρια προθήματα στην περσική γλώσσα είναι τα παρακάτω:

نا-سپاس – na-sepās ‘αχάριστος (sepās ‘ευχαριστώ)
 هم-کلاس – ham-kelās ‘συμμαθητής’
 با-ادب – bā-adab ‘αγενής’
 بی-کس – bi-kas ‘μόνος’
 به-راه – be-rah ‘υπάκουος’

Στην ελληνική γλώσσα αντίστοιχα τα προθήματα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή επίθετων, ουσιαστικών και ρημάτων. Κάποια από τα κύρια προθήματα της ελληνικής είναι:

ξε- που είναι πολύ παραγωγικό στη νέα ελληνική γλώσσα και συνήθως χρησιμοποιείται στην παραγωγή ρημάτων, *ξε-γράφω*

α- που σκοπό έχει να στερήσει αυτό που δηλώνει το θέμα, *ά-πυρρός*

συν- που δηλώνει μαζί, *συν-άνθρωπος*

παρα- που δηλώνει υπερβολή *παρα-τρώω*

δυσ- που έχει αρνητική σημασία και δηλώνει αρνητική ιδιότητα *δύσ-καμπος*

ευ- που έχει θετική σημασία και δηλώνει θετική ιδιότητα *εύ-χρηστος*.

Τόσο στα ελληνικά, όσο και στα περσικά χρησιμοποιούνται τα προθήματα για την παραγωγή λέξεων. Στην ελληνική γλώσσα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων, ενώ στην περσική γλώσσα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή επιθέτων κυρίως αλλά και ουσιαστικών.

ii. Επιθήματα

Παρόλο που τα παραγωγικά επιθήματα δεν είναι πολλά στη νέα περσική γλώσσα, η επιθηματοποίηση αποτελεί κύρια μέθοδο παραγωγής ουσιαστικών.

Το κυριότερο επίθημα παραγωγής ουσιαστικών είναι το *ی* -i (ye) για παράδειγμα: *خوبی* – khubi ‘καλοσύνη’ από *خوب* – khub ‘καλός/ή/ό’, *دوستی* – dusti ‘φιλία’ από *دوست* – dust ‘φίλος/η. Άλλο επίθημα που χρησιμοποιείται επίσης για την παραγωγή ουσιαστικών είναι το *ه* -e (he) για παράδειγμα: *پوسته* – puste ‘φλοιός, κέλυφος’ από *پوست* – pust ‘δέρμα’, *دسته* – daste ‘χερούλι’ από *دست* – dast ‘χέρι’.

Το επίθημα *ش* -sh το οποίο πάντα επισυνάπτεται στο παροντικό απαρέμφατο του ρήματος και το μετατρέπει σε ουσιαστικό, για παράδειγμα: *بخشش* – bakhshesh ‘συγχώρεση’ από *بخش* – bakhsh – id – an ‘να συγχωρώ’.

Τέλος το δάνειο από τα αραβικά *یت* -iy(y)at το οποίο χρησιμοποιείται για να παράγει αφηρημένα ουσιαστικά, για παράδειγμα: *جمعیت* – jamiyyat ‘πληθυσμός’ από *جمع* – jam ‘ομάδα’.

Τα υποκοριστικά επιθήματα είναι *ک* -ak και *چه* -che. Παρόλο που η κύρια χρήση του επιθήματος *ک* -ak όπως αναφέρθηκε παραπάνω είναι η παραγωγή υποκοριστικών όπως για παράδειγμα: *پسارک* – pesarak ‘αγοράκι’ από *پسار* – pesar ‘αγόρι’ εντούτοις χρησιμοποιείται για την παραγωγή διαφορετικών ουσιαστικών από τα αρχικά πριν την επιθηματοποίηση, για παράδειγμα *سگ* –

sagak ‘αγκράφα’ από سگ – sag ‘σκύλος’. Το επίθημα -che χρησιμοποιείται μονάχα για την παραγωγή υποκοριστικών, για παράδειγμα: باغچه – baqche ‘κηπάκι’ από باغ – baq ‘κήπος’.

Επίθηματα όπως -gar, -kar, -mand, -var και -ande χρησιμοποιούνται για την παραγωγή επιθέτων, για παράδειγμα:

- کارگر – kargar ‘εργάτης’ από کار – kar ‘δουλειά’
- جوشکار – jushkar ‘μεταλλοκολλητής’ από جوش – jush ‘κόλληση’
- هنرمند – honarmand ‘καλλιτέχνης’ από هنر – honar ‘τέχνη’

Το επίθημα -var επισυνάπτεται μόνο σε ουσιαστικά ενώ το επίθημα -ande επισυνάπτεται μόνο στο παροντικό απαρέμφατο του ρήματος, για παράδειγμα:

- دانشور Dān-esh-var ‘γνώστης’ από دانش danesh ‘γνώση’
- دوند Davande ‘δρομέας’ από دو dan ‘να τρέχω’

Στη λίστα αυτή θα μπορούσαν να προστεθούν και τα δύο δάνεια από την τουρκική γλώσσα, -chi και -bashi:

- شکارچی Shekarchi ‘κυνηγός’
- آشپزباشی Ashpazbashi (μάγειρας)

Τα επιθήματα -estan, -gah, -kade και το λιγότερο παραγωγικό -zār δηλώνουν τοποθεσίες, για παράδειγμα:

- فرهنگستان Farhangestan ‘ακαδημία’ από فرهنگ farhang ‘πολιτισμός’
- دانشگاه Dāneshgah ‘πανεπιστήμιο’ από دانش dānesh ‘γνώση’
- پژوهشکده Pazhuheshkade ‘κέντρο ερευνών’ από پژوه razhuh ‘έρευνα’
- گلزار Golzār ‘κήπος’ από گل gol ‘λουλούδι’

Θα πρέπει να σημειωθεί πως το επίθημα -estan χρησιμοποιείται επίσης για να περιγράψει γεωγραφικές περιοχές, για παράδειγμα:

- Armanestan ‘Αρμενία’ από το όνομα των κατοίκων arman ‘Αρμένιοι’.

Το επίθημα ր – rā είναι το μοναδικό ασύνδετο επίθημα οριστικοποίησης του αντικειμένου της περσικής γλώσσας. Το rā είναι δείκτης οριστικότητας, ειδικότητας και επικαιροποίησης του άμεσου αντικειμένου της πρότασης που βρίσκεται σε αιτιατική πτώση. Για παράδειγμα: دوست خوبم را دیدم – dust-e khub-am rā didam, ‘είδα τον καλό μου φίλο.

Στη νέα ελληνική γλώσσα τα παραγωγικά επιθήματα είναι περισσότερα από τα προθήματα και η διαδικασία της επιθηματοποίησης οδηγεί σε πλήθος νέων λέξεων. Ορισμένα επιθήματα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ρημάτων, για παράδειγμα:

- -εύ-ω, ψάρ-ι → ψαρεύω
- -ών-ω, κλειδ-ί → κλειδώνω
- -ίζ-ω, αφρ-ός → αφρίζω

Ορισμένα επιθήματα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ουσιαστικών:

- -τη(ς), χορεύω → χορευ-τη(ς)
- -σιμ-ο, δένω → δέ-σιμ-ο
- -ότητ-α, άνθρωπος → ανθρωπ-ότητ-α
- -οσύν-η, καλός → καλ-οσύν-η
- -άδ-α, κόκκινος → κοκκιν-άδ-α

Στην κατηγορία των επιθημάτων που παράγουν ουσιαστικά ανήκουν και τα υποκοριστικά και τα μεγεθυντικά:

- -ακ-ι, μωρό → μωρ-άκ-ι
- -ούλ-ι, μικρός → μικρ-ούλ-ι
- -ιτσ-α, κοπέλα → κοπελ-ίτσ-α
- -άρ-α, κορίτσι → κοριτσ-άρ-α

Ορισμένα επιθήματα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή επιθέτων:

- -ικ-ος, νόμος → νομ-ικ-ός
- -ιν-ος, ζύλο → ζύλ-ιν-ος

- -ίσι-ος, βουνό → βουν-ίσι-ος
- -ιάτικ-ος, Σάββατο → Σαββατ-ιάτικ-ος
- -ένι-ος, χρυσάφι → χρυσαφ-ένι-ος

Τέλος κάποια επιθήματα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή επιρρημάτων:

- -α, καλός → καλ-ά
- -ώς, ακριβής → ακριβώς

Ορισμένες λέξεις παράγονται με επιθηματοποίηση από σύνθετες λέξεις:

- καλόκαρδος → καλοκαρδ-ίζ-ω

Ορισμένες όμως φορές η παρασύνθετη λέξη παράγεται από δύο συνθετικά και το παραγωγικό επίθημα, χωρίς ωστόσο να υπάρχει αυτόνομη η σύνθετη λέξη, για παράδειγμα:

- Αιγαιοπελαγίτικος από Αιγαίο + πέλαγος + το παραγωγικό επίθημα -ίτικ-ος, χωρίς να υπάρχει ως αυτόνομη η λέξη 'Αιγαιοπέλαγος'.

Μεταξύ των δύο γλωσσών παρατηρούνται διαφορές ως προς το είδος των λέξεων που παράγονται με τη χρήση των επιθημάτων. Στην ελληνική γλώσσα με την επιθηματοποίηση παράγονται ουσιαστικά επίθετα και ρήματα, ενώ στην περσική γλώσσα ουσιαστικά και επίθετα.

3.4.3 Ουσιαστικά

Στην περσική γλώσσα τα ουσιαστικά δεν έχουν πτώσεις και γένος. Τα διαφορετικά γένη διακρίνονται πολλές φορές λεκτικά, όπως τα *قوچ* – *yuch* 'αρσενικό πρόβατο' και *میش* – *mish* 'θηλυκό πρόβατο' ή χρησιμοποιώντας προσδιορισμό του γένους, όπως *خوک نر* – *khuke nar* 'αρσενικός χοίρος' και *خوک ماده* – *khuke māde* 'θηλυκός χοίρος'. Στην πληθυντικοποίηση των ουσιαστικών είναι εμφανής η επιρροή της αραβικής γλώσσας με δύο τρόπους, *-ین* – *-in* και *-ات* – *-at*, οι οποίοι χρησιμοποιούνται παράλληλα με τους εγγενείς τρόπους μεταφοράς των ουσιαστικών στον πληθυντικό αριθμό της περσικής γλώσσας: *مترجمین* – *motarjem-in* 'μεταφραστές' και *ایلات* – *il-at* 'φυλές' και δεύτερον μέσω της παρουσίας λέξεων που πληθυντικοποιούνται χωρίς να ακολουθούν τους παραπάνω κανόνες, όπως: *اسباب* – *asbāb* 'συσκευές' από *سبب* – *sabab* 'αιτία', *امکن* – *amāken* 'τοποθεσίες' από *مکان* – *makān* 'τοποθεσία'. Ο τρόπος αυτός πληθυντικοποίησης

έχει υιοθετηθεί σε μερικές καθαυτές περσικές λέξεις όπως: خوانين – khavānin ‘τοπικοί άρχοντες’ από خان – khan ‘τοπικός άρχοντας’ ή اساتيد – asātid ‘καθηγητές’ από استاد – ostād ‘καθηγητής’

Τα ουσιαστικά στην ελληνική γλώσσα έχουν ένα εγγενές γένος. Η γνώση του γένους είναι απαραίτητη για την κλίση των ουσιαστικών. Η πρόβλεψη του γένους του ουσιαστικού είναι δυνατή όταν είναι γνωστή η ορθογραφία του. Τα ουσιαστικά όταν μεταφέρονται από τον ενικό στον πληθυντικό αριθμό μπορεί να σχηματίζονται με ίσο αριθμό συλλαβών, τα ισοσύλλαβα ή με διαφορετικό αριθμό συλλαβών, τα ανισοσύλλαβα. Τα ουσιαστικά επίσης κατηγοριοποιούνται ως προς το γένος και την κατάληξη τους.

- Ισοσύλλαβα αρσενικά σε -ας π.χ. ο φύλακας – οι φύλακες
- Ισοσύλλαβα αρσενικά σε -ης π.χ. ο κλέφτης – οι κλέφτες
- Ισοσύλλαβα αρσενικά σε -ος π.χ. ο ουρανός – οι ουρανοί
- αρσενικά σε -έας π.χ. ο τομέας – οι τομείς
- Ανισοσύλλαβα αρσενικά σε -άς π.χ. ο βοριάς – οι βοριάδες
- Ανισοσύλλαβα αρσενικά σε -ης π.χ. ο μουσαφίρης – οι μουσαφίρηδες
- Ανισοσύλλαβα αρσενικά σε -ες π.χ. ο καναπές – οι καναπέδες

- Ισοσύλλαβα θηλυκά σε -α π.χ. η ελπίδα – οι ελπίδες
- Ισοσύλλαβα θηλυκά σε -η π.χ. η κόρη – οι κόρες
- Ισοσύλλαβα θηλυκά σε -ος π.χ. η ήπειρος – οι ήπειροι
- Ανισοσύλλαβα θηλυκά σε -α π.χ. η γιαγιά – οι γιαγιάδες
- Ανισοσύλλαβα θηλυκά σε -ου π.χ. η αλεπού – οι αλεπούδες

Υπάρχουν θηλυκά σε -ω όπως ‘η ηχώ’ και ουσιαστικά κοινού γένους όπως ‘ο/η συγγενής’, ‘ο/η γιατρός’, ‘ο/η ταμίας’. Τα ουσιαστικά ουδέτερου γένους είναι:

- Ουδέτερα σε -ο π.χ. το πρόσωπο
- Ουδέτερα σε -ί π.χ. το παιδί
- Ουδέτερα σε -ι π.χ. το αγόρι
- Ουδέτερα σε -ος π.χ. το μέγεθος
- Ουδέτερα σε -μα π.χ. το πρόβλημα

- Ουδέτερα σε -ιμο π.χ. το γράψιμο
- Ουδέτερα σε -ς π.χ. το πέρας, το φως
- Ουδέτερα που καταλήγουν σε φωνήεν π.χ. το γάλα, το οξύ
- Ουδέτερα σε -ν π.χ. το ενδιαφέρον
- Ουδέτερα που καταλήγουν με σύμφωνο διαφορετικό του -ν και -ς π.χ. το ήπαρ, το πυρ.

Μεταξύ των δύο γλωσσών παρατηρούνται σημαντικές αλλαγές. Στην ελληνική γλώσσα τα ουσιαστικά είναι κλιτά και έχουν γένος. Στην περσική γλώσσα τα ουσιαστικά είναι άκλιτα και δεν έχουν γένος. Στην ελληνική γλώσσα η πληθυντικοποίηση επιτυγχάνεται συνήθως με αλλαγή στην κατάληξη του ουσιαστικού, ενώ στην περσική γλώσσα με επιθηματοποίηση.

Επίθετα

Στην περσική γλώσσα όταν έχουμε ονοματικές φράσεις τα επίθετα δεν μεταφέρονται στο πληθυντικό αριθμό, για παράδειγμα: دختر زیبا – dokhtare zibā ‘όμορφο κορίτσι’ και دختران زیبا – dokhtarāne zibā ‘όμορφα κορίτσια’. Αντιθέτως όταν ο επιθετικός προσδιορισμός ουσιαστικοποιείται, τότε μπορεί να μεταφέρεται στον πληθυντικό αριθμό, για παράδειγμα: از آن گردها می خواهم – az ān gerd hā mi-khah-am ‘θέλω μερικά από αυτά τα κυκλικά’. Τα παραθετικά των επιθέτων παράγονται συμπληρώνοντας το επίθετο με τα επιθήματα تر – tar για τον συγκριτικό βαθμό και ترین – tarin για τον υπερθετικό βαθμό: زیباتر – zibātar ‘ομορφότερη’ και زیباترین – zibātarin ‘η πιο όμορφη’. Οι μόνες εξαιρέσεις στον σχηματισμό των παραθετικών των επιθέτων είναι οι λέξεις خوب – khub ‘καλά’ που σχηματίζεται ως بهتر – behtar ‘καλύτερα’ και زیاد – ziad ‘πολύ’ που σχηματίζεται ως بیشتر – bishtar ‘περισσότερο’. Διαχρονικά οι λέξεις beh και bish σήμαιναν καλύτερος και περισσότερος από μόνες τους αλλά υιοθέτησαν τα επιθήματα των παραθετικών στο πέραςμα του χρόνου.

Τα επίθετα στην ελληνική γλώσσα ακολουθούν τις κλίσεις και τις πτώσεις των ουσιαστικών και εμφανίζονται σε ενικό και πληθυντικό αριθμό. Η πιο κοινή ομάδα επιθέτων στην ελληνική γλώσσα είναι αυτά με καταλήξεις σε -ος, -η, -ο, των οποίων το θέμα λήγει σε σύμφωνο ή σε άτονο φωνήεν (ο όμορφος, η όμορφη, το όμορφο).

Τα επίθετα σε -ος, -α, -ο που μοιάζει με την προηγούμενη κατηγορία με μόνη διαφορά στους τύπους του θηλυκού του ενικού αριθμού (ο μέτριος, η μέτρια, το μέτριο).

Τα δικατάληκτα επίσης επίθετα που δεν χρησιμοποιούν διαφορετική κατάληξη για το αρσενικό και θηλυκό γένος (ο/η βόρειος, το βόρειο).

Τα επίθετα σε -ος, -ια, -ο, τα οποία διαφοροποιούνται επίσης μόνο στους θηλυκούς τύπους του ενικού αριθμού (ο γλυκός, η γλυκιά, το γλυκό).

Τα επίθετα σε -υς, -ια, -υ που παρόλο είναι μια πολύ μικρή κατηγορία τα επίθετα της είναι συχνής χρήσης, για παράδειγμα: βαρύς, ελαφρύς, μακρύς, παχύς, πλατύς, φαρδύς και άλλα (ο βαθύς, η βαθιά, το βαθύ).

Τα επίθετα σε -υς, -εία, -υ, των οποίων οι καταλήξεις προέρχονται από την προηγούμενη κατηγορία και χρησιμοποιούνται περισσότερο σε τεχνικά και επίσημα περιβάλλοντα. Μερικά από τα επίθετα που ανήκουν σε αυτήν την ομάδα είναι *βραχύς, δριμύς, ευρύς, θρασύς, οξύς, ταχύς, τραχύς και ευθύς*.

Τα επίθετα σε -ης, -ια, -ι που κυρίως δηλώνουν χρώμα ή ύλη διαφοροποιείται από την κατηγορία -υς, -ια, -ι ως προς το /i/ (ο σταχτής, η σταχτιά, το σταχτί).

Τα δικατάληκτα επίθετα σε -ης, -ες, που έχουν αντίστοιχα μια ομάδα τύπων για το αρσενικό και το θηλυκό γένος και μια για το ουδέτερο. Μερικά από τα επίθετα της κατηγορίας τα οποία τονίζονται στη λήγουσα είναι: αληθής, επιμελής, δημοφιλής, διεθνής, ευγενής, ευτυχής, σαφής, μεγαλοπρεπής, πολυτελής, πρωτοετής, συνεπής, τριμελής και υγιής, ενώ μερικά από τα επίθετα της κατηγορίας που δεν τονίζονται στη λήγουσα είναι: αυθάδης, αυτάρκης, επιμήκης και κλινήρης. Όπως επίσης και τα επίθετα σε -ώδης/ -ώδες για παράδειγμα: *ουσιώδης*.

Τα επίθετα σε -ης, -α, -ικό είναι μια κατηγορία με πλήθος επιθέτων που κυρίως δηλώνουν φυσική εμφάνιση, χαρακτήρα ή διάθεση. Μερικά από τα επίθετα της κατηγορίας είναι: *κλαψιάρης, κουτσομπόλης, τσαχπίνης, τεμπέλης και μπατίρης*.

Τα επίθετα σε -ος/-ης, -ου, -άδικο/-ούδικο/-ήδικο αποτελούν μια μικρή κατηγορία επιθέτων. Μοιάζουν με την παραπάνω κατηγορία ως προς το γεγονός ότι προστίθεται δυσύλλαβο επίθημα για το σχηματισμό του ουδέτερου (ο φαγάς, η φαγού, το φαγούδικο/φαγάδικο).

Τα επίθετα σε *-ων, -ουσα, -ον* είναι πολύ λίγα, προέρχονται από την ενεργητική μετοχή συγκεκριμένων ρημάτων της αρχαίας ελληνικής (*ο επείγων, η επείγουσα, το επείγον*).

Τα δίκλιτα *-ων/-ονας, -ον* (*ο/η ευγνώμων, το ευγνώμον*).

Το ποσοδεικτικό επίθετο *πολύς* ακολουθεί ειδικό σχήμα κλίσης και για αυτό τον λόγο παρουσιάζεται χωριστά. Η πλειοψηφία των τύπων έχουν κοινές καταλήξεις με τα επίθετα σε *-ος, -η, -ο* που παρουσιάστηκαν στην αρχή της ενότητας, ενώ οι υπόλοιπες ταιριάζουν με τις καταλήξεις των επιθέτων σε *-υς*.

Πίνακες 6: Το επίθετο *πολύς / πολλή / πολύ*

Ενικός Αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Όνομ.	<i>πολύς</i>	<i>πολλή</i>	<i>πολύ</i>
Γεν.	<i>πολλού</i>	<i>πολλής</i>	<i>πολλού</i>
Αιτ.	<i>πολύ</i>	<i>πολλή</i>	<i>πολύ</i>

Ενικός Αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Όνομ.	<i>πολλοί</i>	<i>πολλές</i>	<i>πολλά</i>
Γεν.	<i>πολλών</i>	<i>πολλών</i>	<i>πολλών</i>
Αιτ.	<i>πολλοί</i>	<i>πολλές</i>	<i>πολλά</i>

Τα παραθετικά των επιθέτων στην ελληνική γλώσσα έχουν τρεις βαθμούς, τον Συγκριτικό, το σχετικό Υπερθετικό και τον απόλυτο Υπερθετικό.

Ο Συγκριτικός βαθμός σχηματίζεται με δύο τρόπους, μονολεκτικά και περιφραστικά. Η χρήση του Συγκριτικού βαθμού περιφραστικά, αποτελεί απλούστερη μέθοδο και είναι συνηθέστερη στον προφορικό λόγο.

Πίνακας 7: Συγκριτικός βαθμός

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός περιφραστικά	Συγκριτικός μονολεκτικά
<i>ωραίος</i>	<i>πιο ωραίος</i>	<i>ωραιότερος</i>
<i>μέτριος</i>	<i>πιο μέτριος</i>	<i>μετριότερος</i>
<i>γλυκός</i>	<i>πιο γλυκός</i>	<i>γλυκότερος / γλυκύτερος</i>

Ο σχετικός Υπερθετικός σχηματίζεται όπως και ο Συγκριτικός με τη διαφορά ότι παίρνει μπροστά το οριστικό άρθρο ο, η, το.

Πίνακας 8: Υπερθετικός βαθμός

Θετικός βαθμός	Υπερθετικός περιφραστικά	Υπερθετικός μονολεκτικά
<i>ωραίος</i>	<i>ο πιο ωραίος</i>	<i>ο ωραιότερος</i>
<i>μέτριος</i>	<i>ο πιο μέτριος</i>	<i>ο μετριότερος</i>
<i>γλυκός</i>	<i>ο πιο γλυκός</i>	<i>ο γλυκότερος / ο γλυκύτερος</i>

Ο απόλυτος Υπερθετικός είναι πιο λόγιος τύπος, χρησιμοποιείται πολύ λίγο συγκριτικά με τον Συγκριτικό και τον σχετικό Υπερθετικό βαθμό και δεν σχηματίζεται με όλα τα επίθετα. Παράγεται με την προσθήκη του επιθήματος -τατος, -τατη, -τατο.

Πίνακας 9: Απόλυτος υπερθετικός βαθμός

Θετικός βαθμός	Απόλυτος Υπερθετικός
<i>ωραίος</i>	<i>ωραιότατος</i>
<i>μέτριος</i>	<i>μετριότατος</i>
<i>γλυκός</i>	<i>γλυκύτατος</i>

Ως προς τα επίθετα, οι βασικές διαφορές μεταξύ της ελληνικής και της περσικής γλώσσας είναι ότι τα επίθετα στην ελληνική γλώσσα είναι κλιτά, με παρόμοιο τρόπο με αυτόν των ουσιαστικών, και συμφωνούν πάντα με το ουσιαστικό που ακολουθεί ως προς την πτώση, τον αριθμό και το γένος. Στην περσική γλώσσα τα επίθετα είναι άκλιτα, δεν παρουσιάζουν γένη και δεν συμφωνούν πάντα με τον αριθμό του ουσιαστικού που ακολουθεί. Τα παραθετικά των επιθέτων και στις δύο γλώσσες παρουσιάζουν συνέπεια στον τρόπο που σχηματίζονται.

3.4.4 Επιρρήματα

Τα επιρρήματα στην περσική γλώσσα μορφολογικά είναι παρόμοια με τα ουσιαστικά και τα επίθετα. Τα χρονικά και τοπικά επιρρήματα δεν έχουν συγκεκριμένη μορφολογία και εκφράζονται με τα αντίστοιχα ουσιαστικά, για παράδειγμα: فردا می آید – fardā mi āyad ‘θα έρθει αύριο’ ή رفت بالا – raft bālā ‘πήγε επάνω’. Μερικά χρονικά επιρρήματα σχηματίζονται με το πρόθημα دی – di ‘τελευταία (ημέρα)’ και پری – paṛī ‘μια μέρα πριν την τελευταία’ پر – paṛ ‘τελευταίο’ پیرار – piṛār ‘ένα πριν το τελευταίο’ και پس – pas ‘επόμενο’. Μερικά παραδείγματα χρήσης των προθημάτων στα χρονικά επιρρήματα είναι:

- دیروز – diruz ‘εχθές’
- دیشب – dishab ‘εχθές το βράδυ’
- پریروز – pariruz ‘προχθές’
- پریشب – parishab ‘προχθές βράδυ’
- پارسال – pārsāl ‘πέρυσι’
- پیرارسال – piṛārsāl ‘πρόπερσι’
- پس فردا – pasfardā ‘προχθές’

Για παράδειγμα το επίθετο خوب – khub ‘καλός/η/ό’ λειτουργεί και ως επίρρημα (καλώς/καλά): او خوب می داود – u khub mi dāvad ‘αυτός τρέχει καλά’. Το επίθημα -انه – -āne το οποίο χρησιμοποιείται για την παραγωγή επιθέτων, λειτουργεί και επιρρηματικός δείκτης, για παράδειγμα, مرا عاشقانه در – ma-rā āsheq-āne dar āqush gereft ‘με αγάλιασε τρυφερά’. Τα άλλα επιθήματα -ان – ān (μετά τα απαρέμφατα) και -کی – -aki (μετά τα επίθετα) χρησιμοποιούνται τόσο στον λόγιο λόγο όσο και στον προφορικό, για παράδειγμα: آنجا را خندان ترک کرد – ānjā rā khand-ān tark kard ‘έφυγε από εκεί γελώντας’ και یواشکی فرار کرد – yavāsh-aki farār kard ‘δραπέτευσε αθόρυβα’.

Προσθέτοντας το αραβικό ‘τανβίν’ (أ) σε μερικά ουσιαστικά και επίθετα παράγονται επιρρήματα όπως راسماً – rasm-an ‘επίσημα’ και شخصاً – shakhs-an ‘προσωπικά’.

Στην ελληνική γλώσσα τα επιρρήματα που παράγονται από τα επίθετα έχουν δύο κύριες καταλήξεις -α και -ως. Ορισμένα επίθετα μπορούν να χρησιμοποιούν και τις δύο καταλήξεις με μια διαφοροποίηση πιθανόν στο γλωσσικό και υφολογικό επίπεδο. Τα επιρρήματα που τελειώνουν σε -α είναι πάντοτε ίδια με το ουδέτερο του πληθυντικού αριθμού του αντίστοιχου επιθέτου. Τα επιρρήματα αυτά παράγονται από τα επίθετα σε -ος, τα επίθετα σε -ης, -α, -ικο καθώς και τα -υς, -ια, -υ.

- Παραδείγματα από επίθετα σε -ος είναι: *άγρια, αριστερά, ελληνικά, μάταια, σωστά.*
- Παραδείγματα από επίθετα σε -ης, -α, -ικο είναι: *ζηλιάρικα, κατσούφικα, τσαχπίνικα.*
- Παραδείγματα από τα επίθετα σε -υς, -ια, -υ είναι: *βαθιά, βαριά, μακριά.*

Τα επίθετα σε -ης, -ες σχηματίζουν τα επιρρήματα με το επίθημα -ως, ο τόνος παραμένει στην ίδια συλλαβή με την ονομαστική ενικού αριθμού του επιθέτου εκτός των επιθέτων σε -ώδης.

Παραδείγματα: *ακριβώς, ασφαλώς, προφανώς, συνεπώς, μανιωδώς, σκανδαλωδώς.*

Πολλά επιρρήματα της ελληνικής και της περσικής γλώσσας παράγονται από τα αντίστοιχα επίθετα. Ωστόσο ενώ στην ελληνική γλώσσα τα επιρρήματα που έχουν κατάληξη σε -α είναι ίδια με την ονομαστική ή την αιτιατική πτώση του ουδέτερου πληθυντικού αριθμού, στην περσική γλώσσα σχηματίζονται με επιθηματοποίηση.

3.4.5 Αντωνυμικά συστήματα περσικής και ελληνικής γλώσσας

3.4.6.1 Εγκλιτικά

Στη νέα περσική γλώσσα έχει καταργηθεί η τονική διαφοροποίηση με την οποία δηλώνονταν ο αριθμός και το γένος, όπως συνέβαινε στη αρχαία περσική γλώσσα. Παρόλα αυτά χρησιμοποιούνται τα τρία πρόσωπα στους δύο αριθμούς στις αντωνυμίες και τις καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών. Οι προσωπικές αντωνυμίες είναι ανεξάρτητες και κλιτικές όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 10: Προσωπικές αντωνυμίες στην περσική γλώσσα

	1sg.	2sg.	3sg.	1pl.	2pl.	3pl.
Αντωνυμίες						
Ανεξάρτητες	من man	تو to	او u	ما mā	شما shomā	آنها ānhā
Κλιτικές	=am	=at	=ash	=emān	=etān	=eshān

Όπως φαίνεται δεν υπάρχει συστηματική διαφοροποίηση του γένους στο τρίτο ενικό και τρίτο πληθυντικό πρόσωπο. Χρησιμοποιείται το او (u) και το آنها (ānhā) αντίστοιχα για το αρσενικό και θηλυκό γένος. Επίσης τα εγκλιτικά που χρησιμοποιούνται ως αντικείμενο ή ως κτητικά -ash και eshān αναφέρονται σε ανθρώπους (και μη) και των δύο φύλων. Συντακτικά, η συμπεριφορά των ανεξάρτητων εγκλιτικών είναι παρόμοια με αυτή των ουσιαστικών, μπορούν να είναι αντικείμενο του μεταβατικού ρήματος.

Πίνακας 11: Βασικά κτητικά πρότυπα

	Ανεξάρτητες	Με επιθηματοποίηση	
1sg.	پدر من (pedar-e man)	پدرم (pedar=am)	ο πατέρας μου
2sg.	پدر تو (pedar-e to)	پدرت (pedar=at)	ο πατέρας σου
3sg.	پدر او (pedar-e u)	پدرش (pedar=ash)	ο πατέρας του/της
1pl.	پدر ما (pedar-e mā)	پدرمان (pedar=emān)	ο πατέρας μας
2pl.	پدر شما (pedar-e shomā)	پدرتان (pedar=etān)	ο πατέρας σας
3pl.	پدر آنها (pedar-e ānhā)	پدرشان (pedar=eshān)	ο πατέρας τους

Στα ελληνικά ο όρος εγκλιτικά εμφανίζεται σε γραμματικές της αρχαίας ελληνικής, στην κοινή νέα ελληνική γλώσσα η αντιστοίχιση των εγκλιτικών είναι οι προσωπικές αντωνυμίες. Οι προσωπικές αντωνυμίες εμφανίζονται και στους δύο αριθμούς με τη διαφορά όμως πως υπάρχει διαφοροποίηση στο γένος του τρίτου ενικού και τρίτου πληθυντικού προσώπου ανάμεσα στο αρσενικό, το θηλυκό και το ουδέτερο γένος. Στην ελληνική βιβλιογραφία οι προσωπικές αντωνυμίες δεν αναφέρονται με τους ίδιους όρους με εκείνους της περσικής γλώσσας (ανεξάρτητες και εγκλιτικά) αλλά με τους όρους δυνατός και αδύναμος τύπος. Οι προσωπικές αντωνυμίες στην ελληνική γλώσσα κλίνονται σε πτώσεις όπως φαίνονται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακες 12: Προσωπικές αντωνυμίες στην ελληνική γλώσσα

Ενικός Αριθμός				
	δυνατός	αδύνατος	δυνατός	αδύνατος
Ονομ.	<i>εγώ</i>	-	<i>εσύ</i>	-
Γεν.	<i>εμένα</i>	<i>μου</i>	<i>εσένα</i>	<i>σου</i>
Αιτ.	<i>εμένα</i>	<i>με</i>	<i>εσύ</i>	<i>σε</i>
Κλητ.	-	-	-	-
Πληθυντικός Αριθμός				
	δυνατός	αδύνατος	δυνατός	αδύνατος
Ονομ.	<i>εμείς</i>	-	<i>εσείς</i>	-
Γεν.	<i>εμάς</i>	<i>μας</i>	<i>εσάς</i>	<i>σας</i>
Αιτ.	<i>εμάς</i>	<i>μας</i>	<i>εσάς</i>	<i>σας</i>
Κλητ.	-	-	<i>εσείς</i>	-

Ενικός Αριθμός						
	δυνατός	αδύνατος	δυνατός	αδύνατος	δυνατός	αδύνατος
Ονομ.	<i>αυτός</i>	<i>τος</i>	<i>αυτή</i>	<i>τη</i>	<i>αυτό</i>	<i>το</i>
Γεν.	<i>αυτού</i>	<i>του</i>	<i>αυτής</i>	<i>της</i>	<i>αυτού</i>	<i>του</i>
Αιτ.	<i>αυτόν</i>	<i>τον</i>	<i>αυτή(ν)</i>	<i>τη(ν)</i>	<i>αυτό</i>	<i>το</i>
Πληθυντικός Αριθμός						
	δυνατός	αδύνατος	δυνατός	αδύνατος	δυνατός	αδύνατος
Ονομ.	<i>αυτοί</i>	<i>τοι</i>	<i>αυτές</i>	<i>τες</i>	<i>αυτά</i>	<i>τα</i>
Γεν.	<i>αυτών</i>	<i>τους</i>	<i>αυτών</i>	<i>τους</i>	<i>αυτών</i>	<i>τους</i>
Αιτ.	<i>αυτούς</i>	<i>τους</i>	<i>αυτές</i>	<i>τις/τες</i>	<i>αυτά</i>	<i>τα</i>

Στις προσωπικές αντωνυμίες παρατηρούνται οι εξής διαφορές μεταξύ των δύο γλωσσών, στην ελληνική γλώσσα οι προσωπικές αντωνυμίες είναι κλιτές και ξεχωρίζουν τα τρία γένη στο τρίτο ενικό και πληθυντικό αριθμό, ενώ στη νέα περσική γλώσσα οι προσωπικές αντωνυμίες είναι άκλιτες και δεν υπάρχει σήμανση του γένους. Ωστόσο, ομοιότητα στις προσωπικές αντωνυμίες των δύο γλωσσών παρατηρείται στο γεγονός ότι και οι δύο γλώσσες εμφανίζουν δυνατό και αδύνατο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας.

3.4.6.2 Αυτοπαθείς αντωνυμίες

Στην κλασσική περσική γλώσσα συναντώνται οι τρεις αυτοπαθείς αντωνυμίες خود khod , خویش khish και خویشان khishtan, με τις δύο τελευταίες να τις συναντούμε περισσότερο στον ποιητικό λόγο. Όλες σημαίνουν ο εαυτός και χρησιμοποιούνται σε όλα τα πρόσωπα ενικού και πληθυντικού αριθμού. Το νόημα τους εξαρτάται από το περιεχόμενο της πρότασης και εξαρτώνται κυρίως από τις ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών, για παράδειγμα:

- خانه ی خود را فروختند (Khāne-y-e khod rā forukht-and) ‘αυτοί πούλησαν το σπίτι τους’
- خانه ی خود را فروختم (Khāne-y-e khod rā forukht-am) ‘εγώ πούλησα το σπίτι μου’

Στη νέα περσική γλώσσα χρησιμοποιείται μονάχα το خود khod με τις ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών. Η αντωνυμία αυτή έχει τη κλασσική λειτουργία των αυτοπαθών που το υποκείμενο είναι και το άμεσο αντικείμενο της πρότασης, για παράδειγμα او خودش را کشت – u khod-ash rā kosht ‘αυτός σκότωσε τον εαυτό του’ και ما هرگز خودمان را نمی بخشیم – ma hargez khod-emān ra ne-mi-bakhsh-im ‘δεν συγχωρούμε ποτέ τους εαυτούς μας’. Επίσης το خود khod λειτουργεί και ως εμφατικό συμπλήρωμα του ουσιαστικού σε μία απλή πρόταση.

Στην ελληνική γλώσσα παρόλο που υπάρχει ποικιλία έκφρασης της αυτοπάθειας , στην μορφολογία είναι η αυτοπαθής φράση ‘ο εαυτός μου’. Είναι μια ονοματική φράση που αποτελείται από το οριστικό άρθρο, το κλιτό ουσιαστικό εαυτός και τον αδύνατο τύπο της κτητικής αντωνυμίας.

Πίνακας 13: Αυτοπαθείς Αντωνυμίες

	1 εν.	2 εν.	3 εν. Αρσ.	3 εν. Θηλ.
Ονομ.	ο εαυτός μου	ο εαυτός σου	ο εαυτός του	ο εαυτός της
Γεν.	του εαυτού μου	του εαυτού σου	του εαυτού του	του εαυτού της
Αιτ.	τον εαυτό μου	τον εαυτό σου	τον εαυτό του	τον εαυτό της

	3 εν. Ουδ.	1 πληθ.	2 πληθ.	3 πληθ.
Ονομ.	ο εαυτός του	οι εαυτοί μας	οι εαυτοί σας	οι εαυτοί τους
Γεν.	του εαυτού του	των εαυτών μας	των εαυτών σας	των εαυτών τους
Αιτ.	τον εαυτό του	τους εαυτούς μας	τους εαυτούς σας	τους εαυτούς τους

Στις αυτοπαθείς αντωνυμίες παρατηρούνται επιμέρους διαφορές μεταξύ των δύο γλωσσών, αυτές αφορούν το γένος που στην ελληνική γλώσσα σημειώνεται με την χρήση του κατάλληλου άρθρου και της κατάλληλης προσωπικής αντωνυμίας, ενώ στην περσική γλώσσα δεν υπάρχει διάκριση του γένους καθώς δεν γίνεται αντίστοιχα διάκριση του γένους στις προσωπικές αντωνυμίες και δεν χρησιμοποιούνται άρθρα για τον σχηματισμό τους. Οι αυτοπαθείς αντωνυμίες της περσικής γλώσσας σχηματίζονται με το ουσιαστικό خود khod ‘εαυτός’ και με την ανεξάρτητη προσωπική αντωνυμία.

3.4.6.3 Δεικτικές αντωνυμίες

Στην περσική γλώσσα, οι δεικτικές αντωνυμίες είναι δύο این – in ‘αυτό’ και آن – ān ‘εκείνο’, τα οποία και τα δύο μπορούν να μεταφερθούν στον πληθυντικό αριθμό ως اینها – in-ha ‘αυτά’ και آنها – an-ha ‘εκείνα’, για παράδειγμα: اینها دانشجوهای من هستند – in-ha dāneshju-hāye man hast-and ‘αυτοί είναι οι μαθητές μου’. Χρησιμοποιούνται επίσης και ως επίθετα, این لباس – in lebas ‘αυτό το ρούχο’ και آن افراد – ān afrād ‘εκείνοι οι άνθρωποι’. Στο προφορικό λόγο επίσης χρησιμοποιείται η λέξη یکی – yeki ‘ένα’ ως این یکی – in yeki ‘this one’ και آن یکی – ān yeki ‘that one’. Όταν χρησιμοποιούνται ως επίθετα δεν πληθυντικοποιούνται ακόμα και αν αναφέρονται σε πλήθος αντικειμένων, για παράδειγμα: این کتابها – in ketab-ha ‘αυτά τα βιβλία’.

Στην ελληνική γλώσσα τα δεικτικά είναι τρία, αυτός, τούτος κι εκείνος και όλα κλίνονται. Αυτά μπορούν να λειτουργούν ως δυνατοί τύποι της προσωπικής αντωνυμίας ή ως προσδιορισμοί ενός ουσιαστικού.

Οι διαφορές ως προς τις δεικτικές αντωνυμίες ανάμεσα στις δύο γλώσσες είναι ότι στην περσική γλώσσα δεν είναι κλιτές, όπως αντίστοιχα κλιτά δεν είναι όλα τα μέρη του λόγου, ενώ στην ελληνική γλώσσα είναι κλιτές. Επίσης σημαντική διαφορά αποτελεί το γεγονός ότι στην περσική γλώσσα δε συμφωνεί πάντα ο αριθμός της δεικτικής αντωνυμίας με το ουσιαστικό που ακολουθεί, ενώ στην ελληνική γλώσσα το γένος και ο αριθμός ταυτίζονται με το ουσιαστικό.

3.4.6.4 Ερωτηματικές αντωνυμίες

Οι ερωτηματικές αντωνυμίες στην περσική γλώσσα είναι τα که – ke ‘ποιος’ και چه – che ‘τι’, τα οποία στον προφορικό λόγο προφέρονται ως کی – kí και چی – chí αντίστοιχα. Οι ερωτηματικές αντωνυμίες της περσικής γλώσσας δε μεταφέρονται στον πληθυντικό αριθμό.

Στην ελληνική γλώσσα, οι ερωτηματικές αντωνυμίες είναι τρεις: ποιος, τι και πόσο. Λειτουργούν ως προσδιορισμοί όταν ακολουθεί ουσιαστικό και ως αντωνυμίες όταν εμφανίζονται μόνες τους. Οι ερωτηματικές αντωνυμίες κλίνονται εκτός από το ‘τι’ που είναι άκλιτο.

3.4.6.5 Αόριστες αντωνυμίες

Οι αόριστες αντωνυμίες της περσικής γλώσσας είναι همه – hame ‘όλοι’, برخی – barkhī και بعضی – ba’zi ‘μερικοί’ και هیچ – hich ‘κανένας’.

Στην ελληνική γλώσσα οι αόριστες αντωνυμίες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες τις ειδικές και τις μη ειδικές. Στις ειδικές ανήκουν οι αντωνυμίες που αναφέρονται σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο και είναι η αντωνυμία, κάποιος/α/ο, όπως και το αόριστο άρθρο ένας/μία/ ένα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης με την έννοια του κάποιος/α/ο. Στις μη ειδικές, αόριστες αντωνυμίες ανήκουν το κανείς/κανένας και το άκλιτο τίποτα ή τίποτε.

3.4.6.6 Αλληλοπαθείς αντωνυμίες

Στην περσική γλώσσα η αλληλοπαθείς αντωνυμίες είναι همدیگر – hamdigar ‘ο ένας τον άλλο’ και یکدیگر – yekdigar ‘ο ένας τον άλλο’ επίσης. Οι αλληλοπαθείς αντωνυμίες χρησιμοποιούνται ως το άμεσο αντικείμενο της πρότασης ή ως το αντικείμενο της πρόθεσης της πρότασης. Για παράδειγμα ως αντικείμενο της πρότασης شناسیم را می همدیگر را – mā hamdigar rā mi-shenās-im ‘γνωρίζουμε ο ένας τον άλλο’ και ως αντικείμενο της πρόθεσης της πρότασης, ما به همدیگر کمک می کنیم - mā be hamdigar komak mi-kon-im ‘βοηθάμε ο ένας τον άλλο’.

Στις σύγχρονες γραμματικές της κοινής νέας ελληνικής γλώσσας εκλείπει ο όρος αλληλοπαθής αντωνυμία, ωστόσο η αλληλοπάθεια επιτυγχάνεται με τη χρήση των φράσεων: ‘ο ένας τον άλλο’ και ‘μεταξύ τους’.

3.4.6.7 Αναφορικές αντωνυμίες

Το συμπληρωματικό $\text{که} - \text{ke}$ (που, ο οποίος/η οποία, το οποίο) είναι ο αναφορικός δείκτης της περσικής γλώσσας, καθώς στην περσική γλώσσα δεν υπάρχει συγκεκριμένη αναφορική αντωνυμία. Οι αναφορικές προτάσεις σχηματίζονται με τον παραπάνω δείκτη, ο οποίος τοποθετείται μετά την κεφαλή και μαρκάρεται από το εγκλιτικό $\text{ی} - \text{i}$, για παράδειγμα: پسری که من بزرگش کردم – $\text{pesar=i ke man bozorg-ash kard-am}$ ‘το αγόρι το οποίο μεγάλωσα’.

Στην ελληνική γλώσσα αντίστοιχα δεν υπάρχει αναφορική αντωνυμία με την αυστηρή έννοια του όρου. Για τον σχηματισμό αναφορικών προτάσεων χρησιμοποιείται ο συμπληρωματικός άκλιτος δείκτης ‘που’, όπως επίσης η αναφορική φράση ‘ο οποίος, η οποία, το οποίο’.

3.4.6 Αριθμοί

3.4.7.1 Απόλυτοι αριθμοί

Οι περσικοί αριθμοί είναι ιστορικά εγγενείς της περσικής γλώσσας, εκτός των αριθμών صفر – sefr ‘μηδέν’, میلیون – miliun ‘εκατομμύριο’ και میلیارد – milyārd ‘δισεκατομμύριο’. Οι μεγάλοι αριθμοί υπολογίζονται από τον μεγαλύτερο προς τον μικρότερο καθένας από τους οποίους συνδέεται με το συνδετικό و – -o. Οι απόλυτοι αριθμοί είναι συγκεκριμένοι μέχρι το είκοσι. Τα αριθμημένα αντικείμενα έρχονται μετά τον αριθμό και δεν πληθυντικοποιούνται: هفت قلم – haft qalam ‘εφτά στυλό’. Τα αριθμητικά ή τακτικά μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν στην καταμέτρηση, αλλά όχι απαραίτητα. Η πιο συνήθης χρήση τους είναι με το επίθημα تا – tā μετά τον αριθμό: دو تا بچه – dotā bachche ‘δύο παιδιά’. Για ανθρώπους ωστόσο χρησιμοποιείται το نفر – nafar ‘άτομο’ καθώς και το تن – tan ‘σώμα’ στον επίσημο και λογοτεχνικό λόγο: سه تن سرباز – se tan sarbāz ‘τρεις στρατιώτες’. Τα επιμεριστικά ουσιαστικά εκφέρονται επίσης παραθέτοντας τα απόλυτα αριθμητικά μαζί, για παράδειγμα: سه تا سه تا – se tā se tā ‘τρία προς τρία’ ή یکی یکی – yeki yeki ‘ένα προς ένα ή το ένα μετά το άλλο’. Οι αριθμοί όπως το ده – dah ‘δέκα’, το صد – sad ‘εκατό’, το هزار – hezār ‘χίλια’ και οι παρόμοιοι αριθμοί μπορούν να πληθυντικοποιούνται για να ενισχύσουν τους αριθμούς: صد ها نفر از دانشجویان ‘εκατοντάδες φοιτητές’. Το επιθετικό επίθημα -گانه – -gāne στα αριθμητικά παράγει αριθμητικά επίθετα: داستان های سه گانه – dāstān haye se gāne ‘τριλογία’. Εμφανίζονται επίσης ως συνθετικά παράγωγων ουσιαστικών: هزار پا – hezār pa ‘σαρανταποδαρούσα’, دو چرخه – do charkhe ‘ποδήλατο’.

3.4.7.2 Τακτικοί και κλασματικοί αριθμοί

Οι τακτικοί αριθμοί σχηματίζονται με το επίθημα -om ή -omin στους απόλυτους αριθμούς. Εξαιρέσεις αποτελούν το αραβικό اول – āval ‘πρώτος’, آخر – ākhar ‘τελευταίος’ καθώς και οι αριθμοί دوم – don-om ‘δεύτερος’ και سوم – sev-om ‘τρίτος’. Οι κλασματικοί αριθμοί εκφράζονται με τους απόλυτους αριθμούς στους κλασματικούς αριθμητές και τα τακτικά στους κλασματικούς παρανομαστές, όπως: یک پنجم – yek ranjom ‘ένα πέμπτο’. Η αραβική λέξη نصف – nesf ‘μισό’

Πίνακας 14: Απόλυτοι αριθμοί

1	۱	یک	yek	11	۱۱	یازده	yāzdah
2	۲	دو	do	12	۱۲	دوازده	davāzdah
3	۳	سه	se	13	۱۳	سیزده	sizdah
4	۴	چهار	chahār	14	۱۴	چهارده	chahārdah
5	۵	پنج	panj	15	۱۵	پانزده	pānzdah
6	۶	شش	shesh	16	۱۶	شانزده	shānzdah
7	۷	هفت	haft	17	۱۷	هفده	hefdah
8	۸	هشت	hasht	18	۱۸	هجده	hejdah
9	۹	نه	noh	19	۱۹	نوزده	nuzdah
10	۱۰	ده	dah	20	۲۰	بیست	bist

21	۲۱	بیست و یک	bist-o-yek
22	۲۲	بیست و دو	bist-o-do
30	۳۰	سی	si
40	۴۰	چهل	chehel
50	۵۰	پنجاه	panjāh
60	۶۰	شصت	shast
70	۷۰	هفتاد	haftād
80	۸۰	هشتاد	hashtād
90	۹۰	نود	navad
100	۱۰۰	صد	sad

Στην ελληνική γλώσσα τα αριθμητικά δηλώνουν αριθμό, σειρά, μέγεθος ή ποσότητα και κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες: τα απόλυτα (ένα, δύο, τρία κτλ.) τα οποία είναι συγκεκριμένα μέχρι το δώδεκα, τα τακτικά (πρώτος, δεύτερος, τρίτος κτλ.) τα οποία κλίνονται όπως τα επίθετα σε -ος, -η, -ο, τα πολλαπλασιαστικά (απλός, διπλός, τριπλός κτλ.), τα αναλογικά (διπλάσιος, τριπλάσιος κτλ.) και τα ομαδικά (δυάδα, τριάδα κτλ.).

3.4.7 Ρηματική μορφολογία

Η περσική γλώσσα έχει ένα τυποποιημένο ρηματικό σύστημα. Τα ρήματα έχουν δύο θέματα και κλίνονται σε τρία πρόσωπα σε δύο αριθμούς. Τα ρήματα της περσικής γλώσσας είναι απλά, προθετικά ή σύνθετα. Τα θέματα των ρημάτων που προκύπτουν από το απαρέμφατο του ρήματος είναι παροντικά και παρελθοντικά, δεν προκύπτει μη παρελθοντικός τύπος των ρηματικών θεμάτων. Τα παρελθοντικά ρηματικά θέματα είναι παρόμοια των απαρεμφάτων των αντίστοιχων ρημάτων χωρίς την κατάληξη -ان -an και συνήθως τελειώνουν σε -ت -t ή -د -d, όπως τα بردان – bordan ‘απαρ. του παίρνω’ και نشست – neshast ‘απαρ. του κάθομαι’.

Η παραγωγή του παροντικού θέματος από το απαρέμφατο δε γίνεται ομαλά όπως με το παρελθοντικό. Ωστόσο παρατηρείται κάποια συνέπεια στον τρόπο παραγωγής του. Όλα τα παρελθοντικά θέματα που τελειώνουν σε -ید -id μπορούν να παράγουν το παροντικό θέμα αν απαλειφθεί το -ید -id όπως το بردان – bor-id-an ‘απαρ του κόβω’, فهمیدن – fahm-id-an ‘απαρ. του καταλαβαίνω’ και بخشیدن – bakhsh-id-an ‘απαρ. του συγχωρώ’ που γίνονται -بر -bor-, -فهم - fahm-, και بخش - bakhsh- αντίστοιχα. Τα πιο παραγωγικά του είδους που σχετίζονται με την κατάληξη -ید -id στα ουσιαστικά είναι τα επονομαζόμενα جعلی – ja’li ‘ψεύτικα’ ρήματα όπως جنگیدن – jangidan ‘απαρ. του πολεμάω’ από جنگ – jang ‘πόλεμος’, رقصیدن – raqsidan ‘απαρ. του χορεύω από رقص – raqs ‘χορός’ και بوسیدن – busidan ‘απαρ. του φιλώ’ από بوس – bus ‘φιλή’.

Πέρα από την κατάληξη -ید -id τα άλλα παρελθοντικά ρηματικά θέματα που σχετίζονται με τα παροντικά των αντίστοιχων ρημάτων είναι αυτά που έχουν καταλήξεις τα -اد -ad και -د -d όπως τα افتادن – oftādan ‘απαρ. του πέφτω’ με παρελθοντικό θέμα افتاد – oftād και παροντικό افت – oft και نهادن – nahadān ‘απαρ. του βάζω’ με παρελθοντικό θέμα نهاد – nahād και παροντικό نه – nah. Τα ‘ανώμαλα’ ρήματα, των οποίων το παρελθοντικό θέμα συμπληρώνει το παροντικό δεν είναι πολλά. Το μοναδικό ρήμα της περσικής γλώσσας το οποίο ανάγεται στη φύση της υποκατάστασης είναι το ρήμα دیدن – didan ‘απαρ. του βλέπω’ με παρελθοντικό θέμα دید – did και παροντικό بین – bin. Τα υπόλοιπα ρήματα παρουσιάζουν ομοιότητες μεταξύ των ρηματικών θεμάτων τους. Τόσο στην περσική γλώσσα όσο και στην ελληνική η κατάληξη του ρήματος κάνει πάντοτε σαφές το πρόσωπο και τον αριθμό του ρήματος, έτσι δεν καθιστά απαραίτητη τη χρήση του υποκειμένου του ρήματος ή της αντωνυμίας του υποκειμένου. Επίσης τα ρήματα στην περσική και την ελληνική γλώσσα μας πληροφορούν για το ποιόν ενέργειας, τον χρόνο και την έγκλιση του ρήματος. Το ρήμα ‘γράφω’ για παράδειγμα, αποτελείται από το θέμα ‘γραφ-’ και την κατάληξη -ω. Το θέμα μας πληροφορεί

ότι το ρήμα είναι στο μη συνοπτικό ποιόν ενέργειας, ενώ η κατάληξη μας δείχνει ότι το ρήμα βρίσκεται στο πρώτο πρόσωπο ενικού, ενός ενεργητικού μη παρελθοντικού χρόνου, ‘του Ενεστώτα’.

3.4.8.1 Κλιτικά στοιχεία των ρημάτων

Τα ρήματα στην περσική γλώσσα σχηματίζονται όπως προαναφέρθηκε σύμφωνα με το θέμα (παροντικό ή παρελθοντικό). Η διαφοροποιημένη επίθεση είναι αποτέλεσμα μορφοποίησης διαφορετικών ρηματικών χρόνων. Το απαρέμφατο χωρίς την κατάληξη -ان -an παράγει το παρελθοντικό θέμα γνωστό και ως συντετμημένο απαρέμφατο, το οποίο είναι ένα μη πεπερασμένο ρήμα και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε απρόσωπες προτάσεις, όπως και σε προτάσεις μελλοντικού χρόνου, για παράδειγμα: خواهم رفت – khāh-am raft ‘θα πάω’.

3.4.8.2 Ρηματικά θέματα

Ο παρελθοντικός συνοπτικός τύπος ‘Αόριστος’ σχηματίζεται με την προσθήκη των ρηματικών καταλήξεων των προσωπικών αντωνυμιών στο παρελθοντικό θέμα: دیدم – didam ‘είδα’ από دیدن – دیدان ‘απαρ. του βλέπω’. Ο σχηματισμός των μετοχών είναι αποτέλεσμα της προσθήκης του -e -e στο παρελθοντικό θέμα: نوشته – neveshte ‘γραμμένο’ από نوشتن – neveshtan ‘απαρ. του γράφω’. Οι μετοχές αυτές χρησιμοποιούνται εξίσου ως επίθετα. Το παροντικό θέμα χρησιμοποιείται για την παραγωγή των μη παρελθοντικών ρηματικών στην οριστική, υποτακτική και προστακτική έγκλιση: می بری – mi bari ‘εσύ παίρνεις’, بروی – beravi ‘να πάρεις’ και ببر – bebar ‘πάρε’.

3.4.8.3 Προθήματα

Τα ρηματικά θέματα παίρνουν τρεις τύπους προθημάτων το می – mi στην οριστική έγκλιση, το -ب – be- στην υποτακτική και προστακτική και το αρνητικό -ن – na-/ne-. Τα προθήματα αυτά αποτελούν την πρώτη συλλαβή του ρήματος και τονίζονται.

1) می – mi

Το می – mi προστίθεται στο παρελθοντικό θέμα για την παραγωγή του παρελθοντικού μη συνοπτικού τύπου ‘Παρατατικός’: مردم استراحت می کردند که ناگهان زلزله شد – mardom esterāhat mi-kard-and ke nāgahān zelzele shod ‘οι άνθρωποι ξεκουράζονταν όταν ξαφνικά έγινε σεισμός’, προτάσεις που δείχνουν συνήθεια: من به دانشگاه تهران می رفتم – man be danshgah-e tehrān mi raft-am ‘εγώ πήγαινα στο πανεπιστήμιο της Τεχεράνης’ και υποθετικές προτάσεις: اگر می توانستم حتماً از اینجا می رفتم – āgar mi tavanestam hatman āz injā mi raft-am ‘αν μπορούσα, σίγουρα θα έφευγα’. Το πρόθημα می – mi επίσης χρησιμοποιείται σε προτάσεις γενικής αλήθειας, για παράδειγμα: آب در صد درجه می جوشد – āb dar sad daraje mi jush-ad ‘το νερό βράζει στους εκατό βαθμούς’.

2) ب – be

Το -be μαζί με τα αλλόμορφα bi- και bo- αποτελεί τον δείκτη των ρημάτων σε προστακτική και υποτακτική έγκλιση. Στη κλασική περσική γλώσσα χρησιμοποιούταν για την παραγωγή του παρελθοντικού συνοπτικού τύπου, ωστόσο σήμερα η χρήση του έχει διαφοροποιηθεί. Για τον σχηματισμό της προστακτικής χρησιμοποιείται το πρόθημα ب – be πριν το παροντικό θέμα όπως: بنشین – be-neshin ‘κάτσε’ ή بخوان – be-khan ‘διάβασε’. Για την υποτακτική έγκλιση το πρόθημα ب – be τοποθετείται πριν το θέμα του κλιτού ρήματος. Αντικαθιστά το می – mi στα παροντικά ρήματα, όπως: بروم – be-ravam ‘να πάω’ ή ببندند – be-bandand ‘να κλείνουν’. Στα σύνθετα ρήματα το πρόθημα ب – be προστίθεται στο ρηματικό μέρος του ρήματος, για παράδειγμα: جیغ بکشم – jig be-keshim ‘να φωνάζουμε’. Επίσης, στα προθηματικά ρήματα, προστίθεται στο θέμα του ρήματος, όπως: در بیاور – dar bi-āvar ‘βγάλε’. Τα προθηματικά ρήματα που έχουν ως πρόθημα το ب – be δεν χρησιμοποιούν το πρόθημα ب – be για τον σχηματισμό της προστακτικής και της υποτακτικής, όπως το بردار – bardār ‘σήκωνε’ από برداشتن – bardāshtan ‘απαρ. του σηκώνω’. Το πρόθημα ب – be εμφανίζεται και ως -bi όταν το πρόθημα προστίθεται πριν από τα φωνήεντα -a και -ā ή ως -bo όταν τοποθετείται πίσω από συλλαβή με -o ή -u, όπως بکن – bokon ‘κάνε’, بخور – bohor ‘φάε’ και برو – boro ‘πήγαινε’, ωστόσο υπάρχουν εξαιρέσεις όπως το ρήμα ببر – bebor ‘κόβε’.

3) ن – na-/ne-

Το αρνητικό πρόθημα na-/ne- είναι ο μοναδικός τρόπος για να δηλώσουμε την άρνηση ενός ρήματος. Το na- είναι το πρόθημα που προστίθεται στο παρελθοντικό θέμα, ενώ το πρόθημα ne- προστίθεται στο παροντικό θέμα του ρήματος, για παράδειγμα: نخوردم – na-khordam ‘δεν έφαγα’ και نمی خورم – nemi-khoram ‘δεν τρώω’. Για το σχηματισμό της άρνησης στην υποτακτική και

προστακτική έγκλιση το na- προστίθεται στο παροντικό θέμα του ρήματος, για παράδειγμα: اگر نبری – agar na-bar-i ‘αν δεν πάρεις’ και نبر – na-bar ‘άρνηση προστακτικής του ρήματος παίρνω’.

3.4.8.4 Καταλήξεις

Οι ρηματικές καταλήξεις της προσωπικής αντωνυμίας είναι έξι, και είναι οι ίδιες αυτές που προστίθενται στο παρελθοντικό και στο παροντικό θέμα του ρήματος, εκτός από το τρίτο ενικό πρόσωπο. Οι ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών είναι δείκτες του προσώπου, οπότε η χρήση των ανεξάρτητων προσωπικών αντωνυμιών γίνεται μονάχα για εμφατικούς λόγους. Οι ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών παρουσιάζονται στο παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 15: Ρηματικές καταλήξεις της προσωπικής αντωνυμίας

	Ενικός	Ενικός	Ενικός	Πληθυντ.	Πληθυντ.	Πληθυντ.
Καταλήξεις	1 ^ο πρ.	2 ^ο πρ.	3 ^ο πρ.	1 ^ο πρ.	2 ^ο πρ.	3 ^ο πρ.
Παροντικό θέμα	-am	-i	-ad	-im	-id	-and
Προστακτική					-id	
Παρελθοντικό θέμα	-am	-i		-im	-id	-and
Συντελεσμένο θέμα	=am	=i	=ast	=im	=id	=and
Το ρήμα ‘είμαι’	hast-am	hast-i	hast	hast-im	hast-id	hast-and

3.4.8.5 Απόλυτοι χρόνοι: παρελθοντικός και παροντικός

Ο συνοπτικός παρελθοντικός ρηματικός τύπος αναφέρεται σε μια πράξη που ολοκληρώθηκε στο παρελθόν, όπως دیروز کتاب خریدم – dirouz ketāb-i kharidam ‘εχθές αγόρασα ένα βιβλίο’. Ωστόσο μπορεί επίσης να αναφέρεται σε κάτι σχεδόν ολοκληρωμένο ή που βρίσκεται σε διαδικασία ολοκλήρωσης: بچه ها استاد آمد – bachche-hā ostād āmad ‘παιδιά, ο καθηγητής έρχεται’ από آمد – āmad ‘ήρθε’. Για το σχηματισμό του παρελθοντικού τύπου με μη συνοπτική όψη προστίθεται το πρόθημα می – mi στο παρελθοντικό θέμα του ρήματος με τις ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών: می خریدم – mi kharidam ‘αγόραζα’. Ο παροντικός τύπος σχηματίζεται με το παροντικό θέμα του απαρεμφάτου προσθέτοντας σε αυτό το πρόθημα می – mi καθώς και τις ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών. Στην ελληνική γλώσσα τα ρήματα

διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες ανάλογα της θέσης του τόνου του ρήματος, στις συζυγίες. Στην πρώτη συζυγία που είναι και η πιο πολυάριθμη, ανήκουν τα παροξύτονα ρήματα, αυτά δηλαδή που τονίζονται στην τελευταία συλλαβή του θέματος του ρήματος: δέν-ω. Στη δεύτερη συζυγία ανήκουν τα οξύτονα ρήματα, εκείνα δηλαδή τα ρήματα που τονίζονται στην τελευταία συλλαβή του πρώτου προσώπου ενικού του μη παρελθοντικού τύπου: αγαπ-ώ. Ο παρελθοντικός τύπος με μη συνοπτική όψη μεταφέρει τη σημασία του μη παρελθοντικού θέματος στο παρελθόν και δηλώνει γεγονός εξελισσόμενο στο παρελθόν, χωρίς να δηλώνεται αν αυτό έχει συντελεστεί: έδενα, αγάπαγα/αγαπούσα. Ο παρελθοντικός τύπος με συνοπτική όψη δηλώνει ότι κάτι έγινε κάποια στιγμή στο παρελθόν. Παρουσιάζει συνεπώς το γεγονός συνοπτικά και όχι σε εξέλιξη. Ο παρελθοντικός τύπος με συνοπτική όψη αποτελεί το βασικό εργαλείο αφήγησης: έδεσα, αγάπησα. Ο παροντικός τύπος, δένω, αγαπάω/αγαπώ δηλώνει γεγονός που συμβαίνει στο παρόν καθώς και πράξεις που επαναλαμβάνονται τακτικά ή σε ρουτίνα.

Στα πλαίσια των απόλυτων χρόνων, υπάρχει πλήρης ταύτιση των χρόνων και της χρήσης τους μεταξύ των δύο γλωσσών.

3.4.8.6 Σύνθετοι χρόνοι

Υπάρχουν δύο χρόνοι που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως σύνθετοι. Αυτοί είναι ο παρελθοντικός και μη παρελθοντικός τύπος με συντελεσμένη όψη. Οι χρόνοι αυτοί δηλώνουν γνωσιολογικά γεγονότα. Ο παροντικός τύπος με συντελεσμένη όψη σχηματίζεται με τη χρήση του παρελθοντικού θέματος ακολουθούμενο από τα επιθήματα των καταλήξεων των προσωπικών αντωνυμιών:

Πίνακας 16: Παροντικός τύπος με συντελεσμένη όψη

1 ^ο εν.	گفته ام	gofte=am	έχω πει
2 ^ο εν.	گفته ای	gofte=i	έχεις πει
3 ^ο εν.	گفته است	gofte=ast	έχει πει
1 ^ο πληθ.	گفته ایم	gofte=im	έχουμε πει
2 ^ο πληθ.	گفته اید	gofte=id	έχετε πει
3 ^ο πληθ.	گفته اند	gofte=and	έχουν πει

Στην περσική γλώσσα ο τόνος πέφτει στην τελευταία συλλαβή του παρελθοντικού θέματος, όμως στην περίπτωση της άρνησης (نگفته ام – na-gofte=am ‘δεν έχω πει’), το αρνητικό πρόθημα ن- – na-/ne- παίρνει τον τόνο.

Ο χρόνος αυτός, όπως και ο μη παρελθοντικός τύπος με συντελεσμένη όψη στην ελληνική γλώσσα, δηλώνει πράξεις που έχουν γίνει στο παρελθόν με επιπτώσεις στο παρόν: پلیس خیابان را بسته است – polīs khiyābān rā baste=ast ‘η αστυνομία έχει κλείσει τον δρόμο’, μια πράξη της οποίας τα αποτελέσματα ή τα ίχνη παραμένουν: دارالفنون را امیرکبیر ساخته است – Dārolfonun rā amikābir sākht-e ast ‘Ο Αμικαμπέρ έχει χτίσει το *Νταρολφονούν *πρώτο πανεπιστήμιο του Ιράν’, εικασίες για μία πράξη που έλαβε χώρα στο παρελθόν: احتمالاً ماجرا را به او گفته اند – ehtemālan mājarā rā be u gofte=and ‘Ίσως να του έχουν πει για το γεγονός’ ή ακόμα και για εικασία μιας πράξης της οποίας ο ομιλητής είναι βέβαιος ότι θα λάβει χώρα στο μέλλον: وقتی تو بررسی من از گرسنگی مرده ام – vaqti to beresi man az gorosnegi morde=am ‘Όταν επιστρέψεις, εγώ θα έχω πεθάνει της πείνας’. Σημασιολογικά και συντακτικά παράλληλο της μη παρελθοντικής υποτακτικής είναι η συντελεσμένη υποτακτική, η οποία δηλώνει την απραγματοποίητη ή επιθυμητή κατάσταση μιας πράξης. Σχηματίζεται με το παρελθοντικό θέμα ακολουθούμενο από τις καταλήξεις της υποτακτικής του ρήματος ‘είμαι’ (بودن – budan), (باش – bash): انشاءالله رسیده باشند – enshallāh resid-e bash-and ‘Θεού θέλοντος, θα έχουν φθάσει’, باید تا حالا تمام شده باشد – bāyad ta hāla tamām shode bāshad ‘θα έπρεπε να έχει τελειώσει ως τώρα’.

Από την άλλη ο παρελθοντικός τύπος με συντελεσμένη όψη σχηματίζεται με το παρελθοντικό θέμα του ρήματος, συν τον παρελθοντικό τύπο του ρήματος ‘είμαι’ (بودن – budan): رفته بودم – rafte budam ‘είχα πάει’. Δηλώνει την ολοκλήρωση μιας ενέργειας πριν τη σημείωση μιας άλλης και πραγματεύεται πραγματικά και ανυπόστατα γεγονότα. Ο τελευταίος σύνθετος χρόνος είναι ο Μέλλοντας, του οποίου ο σχηματισμός γίνεται με περιφραστικό τρόπο. Θα πρέπει να σημειωθεί πως η χρήση του τύπου αυτού εξυπηρετεί την απόδοση έμφασης, ή το επίσημο και λόγιο λόγο, στις υπόλοιπες περιπτώσεις, οι ομιλούντες την περσική γλώσσα τείνουν να χρησιμοποιούν μη παρελθοντικό τύπο για να αναφερθούν στο μέλλον. Η σχηματοποίηση αυτού του τύπου απαιτεί τη χρήση του μη παρελθοντικού τύπου του ρήματος خواستن – khāstan ‘απαρ. του θέλω’, χωρίς το πρόθημα می – mi, μαζί με λειψό το απαρέμφατο του κυρίου ρήματος: خواهیم رفت – khāh-am raft ‘θα πάω’. Για τον σχηματισμό της άρνησης προστίθεται το πρόθημα ن- – na-/ne- στο خواستن – khāstan ‘απαρ. του θέλω’. Στην ελληνική γλώσσα ο μη παρελθοντικός τύπος με συντελεσμένη όψη σχηματίζεται με τη χρήση του βοηθητικού ρήματος ‘έχω’ το οποίο είναι κλιτό και το εξαρτημένο μη παρελθοντικό τύπο τρίτου προσώπου: έχω δέσει, ο τύπος αυτός δηλώνει κάτι μόλις έχει ολοκληρωθεί και ολοκληρωμένο υφίσταται και στο παρόν, ενώ ο παρελθοντικός τύπος με

συντελεσμένη όψη σχηματίζεται με τη χρήση του βοηθητικού ρήματος ‘έχω’ στον παρελθοντικό του τύπο ‘είχα’ όπου επίσης είναι κλιτό και το εξαρτημένο μη παρελθοντικό τύπο του ρήματος στο τρίτο ενικό πρόσωπο: είχα δέσει. Ο παρελθοντικός τύπος με συντελεσμένη όψη δηλώνει ότι το περιεχόμενο του ρήματος έχει ήδη συντελεστεί κάποια χρονική στιγμή στο παρελθόν. Για το σχηματισμό των μελλοντικών τύπων χρησιμοποιείται το μόριο ‘θα’. Στην ελληνική γλώσσα υπάρχουν τρεις μελλοντικοί τύποι: ο μελλοντικός τύπος με μη συνοπτική όψη, ο οποίος σχηματίζεται με το μόριο ‘θα’ και το ρήμα στον μη παρελθοντικό τύπο, ο μέλλοντας με συνοπτική όψη, ο οποίος σχηματίζεται με το μόριο ‘θα’ καθώς και το ρήμα στον εξαρτημένο μη παρελθοντικό τύπο και ο μελλοντικός τύπος με συντελεσμένη όψη που σχηματίζεται με το μόριο ‘θα’, το βοηθητικό ρήμα ‘έχω’ σε μη παρελθοντικό τύπο και τον εξαρτημένο μη παρελθοντικό τύπο του κυρίου ρήματος σε τρίτο ενικό πρόσωπο. Παρακάτω γίνεται μια επισκόπηση του ρηματικού συστήματος της περσικής γλώσσας.

3.4.8.7 Επισκόπηση ρηματικού συστήματος της περσικής

3.4.8.7.1 Ενεργητική φωνή

Η ρίζα του ρήματος σε παρελθοντικό χρόνο σχηματίζεται από το απαρέμφατο του ρήματος αφαιρώντας το τελικό ν (ن) από τις καταλήξεις νταν – dæn – دَن και ταν – tæn – تَن αντίστοιχα, με αυτό τον τρόπο παράγεται το παρελθοντικό θέμα του απαρεμφάτου του ρήματος, ενώ για το σχηματισμό της ρίζας των παροντικών χρόνων απαλείφονται ολοκληρωτικά οι καταλήξεις νταν – dæn – دَن και ταν – tæn – تَن και έτσι παράγεται το παροντικό θέμα του απαρεμφάτου του ρήματος.

3.4.8.7.1.1 Αόριστος – Simple Past (συνοπτική όψη)

Για να σχηματίσουμε τον Αόριστο – Simple Past αφαιρούμε από το απαρέμφατο το τελευταίο ν (ن) και προσθέτουμε την κατάληξη της προσωπικής αντωνυμίας.

Πίνακας 17: Παρελθοντικός τύπος με συνοπτική όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω			Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
خورد - م	xord - ám	έφαγα	کشت - م	košt - ám	σκότωσα
خورد - ی	xord - i	έφαγες	کشت - ی	košt - i	σκότωσες
خورد	xord	έφαγε	کشت	košt	σκότωσε
خورد - یم	xord - im	φάγαμε	کشت - یم	košt - im	σκοτώσαμε
خورد - ید	xord - id	φάγατε	کشت - ید	košt - id	σκοτώσατε
خورد - ند	xord - ánd	έφαγαν	کشت - ند	košt - ánd	σκότωσαν

3.4.8.7.1.2 Ενεστώτας - Simple Present (συνοπτική και μη συνοπτική όψη)

Πίνακας 18: Παροντικός τύπος με συνοπτική και μη συνοπτική όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω			Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
می خور - م	mi xor - ám	τρώω	می کشت - م	mi koš - ám	σκοτώνω
می خور - ی	mi xor - i	τρώς	می کشت - ی	mi koš - i	σκοτώνεις
می خور - د	mi xor - ád	τρώει	می کشت - د	mi koš - ád	σκοτώνει
می خور - یم	mi xor - im	τρώμε	می کشت - یم	mi koš - im	σκοτώνουμε
می خور - ید	mi xor - id	τρώτε	می کشت - ید	mi koš - id	σκοτώνετε
می خور - ند	mi xor - ánd	τρώνε	می کشت - ند	mi koš - ánd	σκοτώνουν

Για τον Ενεστώτα, είναι απαραίτητη η χρήση του παροντικού προθήματος mi (می), που έχει αναλυθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο, καθώς και η χρήση του παροντικού θέματος του ρήματος, όπου παράγεται αφαιρώντας από το απαρέμφατο του τις καταλήξεις νταν - dæn - دن και ταν - taen - تن αντίστοιχα. Ο Ενεστώτας της περσικής γλώσσας θα μπορούσε να πει κανείς πως είναι αντίστοιχος των αγγλικών Simple Present και Present Progressive.

3.4.8.7.1.3 Προφορικός παροντικός τύπος (μη συνοπτική όψη)

Πίνακας 19: Προφορικός παροντικός με μη συνοπτική όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω		
دار – م می خور - م	dor – am mi xor -am	I'm eating
دار – ی می خور - ی	dor – i mi xor – i	You're eating
دار – د می خور - د	dor – ad mi xor – ad	(s)he's eating
دار – یم می خور - یم	dor – im mi xor – im	We're eating
دار – ید می خور - ید	dor – id mi xor – id	You're eating
دار – ند می خور - ند	dor – and mi xor - and	They're eating

Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
دار – م می کش - م	dor – am mi koš -am	I'm killing
دار – ی می کش - ی	dor – i mi koš – i	You're killing
دار – د می کش - د	dor – ad mi koš – ad	(s)he's killing
دار – یم می کش - یم	dor – im mi koš – im	We're killing
دار – ید می کش - ید	dor – id mi koš – id	You're killing
دار – ند می کش - ند	dor – and mi koš - and	They're killing

Ο προφορικός παροντικός τύπος με μη συνοπτική όψη μπορεί χρηστικά να αντικαταστήσει τον απλό Ενεστώτα στην αντίστοιχη όψη του. Ως προφορικός τύπος είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος και η χρήση του είναι επιτρεπτή σε επίσημα και ανεπίσημα περιβάλλοντα επικοινωνίας, ωστόσο αποφεύγεται να γράφεται, παρά μόνο αν αποτυπώνονται διάλογοι. Στο παράδειγμα η κλίση του ρήματος μεταφράστηκε στα αγγλικά καθώς ταιριάζει περισσότερο στον Present Continuous και δεν υπάρχει αντίστοιχος ρηματικός χρόνος στα ελληνικά.

Πρόκειται για γλωσσικό δημιούργημα παρά ως ένας πλήρως διαμορφωμένος χρόνος που σκοπό έχει να εστιάσει στην ενέργεια που εκφράζεται από το ρήμα, να τονίσει και να κάνει ξεκάθαρο ότι κάτι συμβαίνει τώρα. Όμως το γλωσσικό αυτό δημιούργημα έχει κάποιους περιορισμούς καθώς έχει μόνο καταφατική διάθεση και χρησιμοποιείται μονάχα για ρήματα που δηλώνουν μια ενέργεια

και όχι για ρήματα που δηλώνουν κατάσταση για παράδειγμα στα αγγλικά μπορούμε να πούμε, I am eating now και όχι I am knowing. Για το σχηματισμό του γλωσσικού αυτού δημιουργήματος χρησιμοποιείται το κύριο ρήμα στον Ενεστώτα στο τέλος της πρότασης και το داشتن – dastan, απαρέμφατο του ρήματος θέλω στο αντίστοιχο πρόσωπο, χωρίς το πρόθημα mi - می , μετά το υποκείμενο, αν υπάρχει στην πρόταση, και μετά το χρονικό επίρρημα.

3.4.8.7.1.4 Προφορικός παρελθοντικός τύπος (μη συνοπτική όψη)

Πίνακας 20: Προφορικός παρελθοντικός τύπος με μη συνοπτική όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω		
داشت - م می خور - م	dašt - am mi xor - am	I was eating
داشت - ی می خور - ی	dašt - i mi xor - i	You were eating
داشت می خور - د	dašt mi xor - ad	(s)he was eating
داشت - یم می خور - یم	dašt - im mi xor - im	We were eating
داشت - ید می خور - ید	dašt - id mi xor - id	You were eating
داشت - ند می خور - ند	dašt - and mi xor - and	They were eating

Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
داشت - م می کش - م	dašt - am mi koš - am	I was killing
داشت - ی می کش - ی	dašt - i mi koš - i	You were killing
داشت می کش - د	dašt mi koš - ad	(s)he was killing
داشت - یم می کش - یم	dašt - im mi koš - im	We were killing
داشت - ید می کش - ید	dašt - id mi koš - id	You were killing
داشت - ند می کش - ند	dašt - and mi koš - and	They were killing

Ο προφορικός παρελθοντικός τύπος με μη συνοπτική όψη χρησιμοποιείται ως αντικατάσταση του Παρατατικού χρόνου που θα αναλυθεί παρακάτω, όπως και ο προφορικός παροντικός τύπος, έτσι και ο παρελθοντικός μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε επίσημα και ανεπίσημα περιβάλλοντα επικοινωνίας και αποφεύγεται να γράφεται εκτός κι αν αποτυπώνονται διάλογοι. Ο σχηματισμός του προφορικού παρελθοντικού τύπου με μη συνοπτική όψη γίνεται με την χρήση του κύριου ρήματος στον Αόριστο με το πρόθημα mi - می και το βοηθητικό ρήμα στον Αόριστο ου προκύπτει

από το απαρέμφατο του ρήματος داشتن – dastan – θέλω, αντικαθιστώντας το τελικό ن – ni με της ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών. Το ρήμα αν και αποδίδεται στα ελληνικά, προτίμησα τη μετάφραση του στην αγγλική, προκειμένου να διατηρήσω την αναλογία με τον παροντικό τύπο με μη συνοπτική όψη.

Ο προφορικός παρελθοντικός τύπος έχει παρόμοια λειτουργία με τον παροντικό προφορικό και παρόμοιους περιορισμούς:

- Χρησιμοποιείται μόνο στην προφορική γλώσσα
- Κάνει ξεκάθαρο πως το ρήμα αφορά μια ενέργεια σε εξέλιξη και όχι μια συνήθεια (used to be done)
- Χρησιμοποιείται για ρήματα που δηλώνουν μια ενέργεια και όχι κατάσταση
- Δεν μπορεί να έχει αρνητική διάθεση
- Το ρήμα داشتن – dastan – θέλω είναι βοηθητικό ρήμα και δεν μπορεί να έχει ανεξάρτητο νόημα και να μεταφράζεται ως ‘θέλω’.

3.8.7.1.5 Παρατατικός (μη συνοπτική όψη)

Πίνακας 21: Παρελθοντικός τύπος με μη συνοπτική όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω			Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
می خورد - م	mi xord - ám	έτρωγα	می کشت - م	mi košt – ám	σκοτώνω
می خورد - ی	mi xord - i	έτρωγες	می کشت - ی	mi košt - i	σκοτώνες
می خورد	mi xord	έτρωγε	می کشت	mi košt	σκοτώνε
می خورد - یم	mi xord - im	τρώγαμε	می کشت - یم	mi košt - im	σκοτώναμε
می خورد - ید	mi xord - id	τρώγατε	می کشت - ید	mi košt - id	σκοτώνατε
می خورد - ند	mi xord - ánd	έτρωγαν	می کشت - ند	mi košt - ánd	σκοτώναν

Για να σχηματίσουμε τον χρόνο αυτόν, το πρόθημα mi – می προστίθεται στον αόριστο του ρήματος και αλλάζει σε nemi – نمی για την αρνητική του διάθεση.

3.8.7.1.6 Παρακείμενος (συντελεσμένη όψη)

Για να σχηματίσουμε τον παρακείμενο χρησιμοποιούμε τη ρίζα του αορίστου βάζοντας το επίθημα *he' - e*. Ως βοηθητικό ρήμα χρησιμοποιούμε τις καταλήξεις του ρήματος 'είμαι' στον ενεστώτα.

Πίνακας 22: Παροντικός τύπος με συντελεσμένη όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω			Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
خورد - ه ام	xord - e' am	έχω φάει	کشت - ه ام	košt - e' am	έχω σκοτώσει
خورد - ه ای	xord - e' i	έχεις φάει	کشت - ه ای	košt - e' i	έχεις σκοτώσει
خورد - ه است	xord - e' ast	έχει φάει	کشت - ه است	košt - e' ast	έχει σκοτώσει
خورد - ه ایم	xord - e' im	έχουμε φάει	کشت - ه ایم	košt - e' im	έχουμε σκοτώσει
خورد - ه اید	xord - e' id	έχετε φάει	کشت - ه اید	košt - e' id	έχετε σκοτώσει
خورد - ه اند	xord - e' and	έχουν φάει	کشت - ه اند	košt - e' and	έχουν σκοτώσει

Οι καταλήξεις του συνοδευτικού ρήματος 'είμαι' δεν ενώνονται με το κύριο ρήμα, γιατί αυτό τελειώνει σε *he' - e*, το οποίο είναι το τελικό φωνήεν και ως εκ τούτου δεν μπορούν να «κολλήσουν» σε αυτό. Σε αυτή την περίπτωση ένα *a - l* προστίθεται στη γραφή για να αναπαραστήσει το γλωσσικό σταμάτημα που απαιτείται μεταξύ αυτού του τελικού *-he' - e* και των αρχικών φωνηέντων της ρηματικής κατάληξης του ρήματος είμαι.

Στην προφορική γλώσσα πάντα απαλείφεται το *ast - است* στο τρίτο ενικό πρόσωπο, συνηθίζεται ωστόσο και στον επίσημο λόγο και συχνά αποτυπώνεται και στη γραφή.

3.4.8.7.1.7 Υπερσυντέλικος (συντελεσμένη όψη)

Ο υπερσυντέλικος σχηματίζεται ακριβώς όπως ο παρακείμενος, μόνο που το βοηθητικό ρήμα 'είμαι' είναι στον αόριστο αντί του ενεστώτα.

Πίνακας 23: Παρελθοντικός τύπος με συντελεσμένη όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω		
خورد - ه بود - م	xord - e' bud - am	είχα φάει
خورد - ه بود - ی	xord - e' bud - i	είχες φάει
خورد - ه بود	xord - e' bud	είχε φάει
خورد - ه بود - یم	xord - e' bud - im	είχαμε φάει
خورد - ه بود - ید	xord - e' bud - id	είχατε φάει
خورد - ه بود - ند	xord - e' bud - and	είχαν φάει
Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
کشت - ه بود - م	košt - e' bud - am	είχα σκοτώσει
کشت - ه بود - ی	košt - e' bud - i	είχες σκοτώσει
کشت - ه بود	košt - e' bud	είχε σκοτώσει
کشت - ه بود - یم	košt - e' bud - im	είχαμε σκοτώσει
کشت - ه بود - ید	košt - e' bud - id	είχατε σκοτώσει
کشت - ه بود - ند	košt - e' bud - and	είχαν σκοτώσει

3.4.8.7.1.8 Μέλλοντας (συνοπτική όψη)

Η μορφοποίηση του χρόνου είναι απλή διαδικασία καθώς χρησιμοποιείται η ρίζα του αορίστου. Ο χρόνος αυτός χρησιμοποιεί το βοηθητικό ρήμα خواستن – Khastan που σημαίνει ‘να θέλω’ όταν χρησιμοποιείται ανεξάρτητα κι όχι σαν βοηθητικό ρήμα.

Πίνακας 24: Μη παρελθοντικός τύπος με συνοπτική όψη

Απαρέμφατο خوردن τρώω			Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
خواه - م خورد	xax - am xord	Θα φάω	خواه - م کشت	xax - am kost	Θα σκοτώσω
خواه - ی خورد	xax - i xord	Θα φας	خواه - ی کشت	xax - i kost	Θα σκοτώσεις
خواه - د خورد	xax - ad xord	Θα φάει	خواه - د کشت	xax - ad kost	Θα σκοτώσει
خواه - یم خورد	xax - im xord	Θα φάμε	خواه - یم کشت	xax - im kost	Θα σκοτώσουμε
خواه - ید خورد	xax - id xord	Θα φάτε	خواه - ید کشت	xax - id kost	Θα σκοτώσετε
خواه - ند خورد	xax - and xord	Θα φάνε	خواه - ند کشت	xax - and kost	Θα σκοτώσουν

1. Ξεκινάμε με το خواه – Khah που είναι η ρίζα ενεστώτα του خواستن – Khastan
2. Προσθέτουμε τις ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών και τέλος
3. Προσθέτουμε τη ρίζα του αορίστου ή βραχύ απαρέμφατο του κύριου ρήματος

Παρόλο που χρησιμοποιούμε το βοηθητικό ρήμα στον ενεστώτα, το πρόθημα mi – می δεν εισάγεται. Επίσης ο μέλλοντας διαφέρει από τους υπόλοιπους χρόνους που σχηματίζονται με βοηθητικό ρήμα, καθώς είναι ο μόνος χρόνος που το βοηθητικό ρήμα προηγείται του κύριου.

Για την άρνηση το πρόθημα ن – na προστίθεται στο βοηθητικό ρήμα. Στην προφορική γλώσσα, ο ενεστώτας χρησιμοποιείται και ως μέλλοντας. Παρόλα αυτά άνθρωποι με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο χρησιμοποιούν συχνά αυτόν τον χρόνο, αλλά ακόμη και στον γραπτό λόγο και τον επίσημο λόγο, ο ενεστώτας μπορεί πάντα να αντικαθιστά τον μέλλοντα χωρίς να αλλάζει το νόημα.

3.4.8.7.1.9 Υποτακτική

Η Υποτακτική παρόλο που δε δηλώνει χρόνο, στην περσική γλώσσα διδάσκεται με τους χρόνους. Σχηματίζεται από το ρήμα στον ενεστώτα αντικαθιστώντας το πρόθημα mi – می με το πρόθημα ب – be ενωμένο στο ρήμα, ενώ για την άρνηση αντικαθιστούμε το ب – be με το ni – ن.

Πίνακας 25: Υποτακτική έγκλιση

Απαρέμφατο خوردن τρώω			Απαρέμφατο گشتن σκοτώνω		
ب – خور – م	Bexor – am	Να τρώω	ب – کش – م	bekos – am	Να σκοτώνω
ب – خور – ی	bexor – i	Να τρως	ب – کش – ی	bekos – i	Να σκοτώνεις
ب – خور – د	bexor – ad	Να τρώει	ب – کش – د	bekos – ad	Να σκοτώνει
ب – خور – یم	bexor – im	Να τρώμε	ب – کش – یم	bekos – im	Να σκοτώνουμε
ب – خور – ید	bexor – id	Να τρώτε	ب – کش – ید	bekos – id	Να σκοτώνετε
ب – خور – ند	bexor – and	Να τρώνε	ب – کش – ند	bekos – and	Να σκοτώνουν

Στην υποτακτική έγκλιση παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο γλωσσών, Στην ελληνική γλώσσα συναντάμε την υποτακτική σε παροντικό τύπο, σε παροντικό τύπο με συντελεσμένη όψη και σε παρελθοντικό τύπο με συνοπτική όψη. Στην περσική γλώσσα που όπως

αναφέρεται προηγουμένως διδάσκεται στην περσική γραμματική σαν ρηματικός χρόνος δεν εμφανίζεται σε άλλους τύπους εκτός του παροντικού.

3.4.8.7.1.10 Προστακτική

Η προστακτική χρησιμοποιείται για να δοθούν εντολές και παρακλήσεις. Ακόμα και αν απευθυνόμαστε σε ένα πρόσωπο, η χρήση του δεύτερου πληθυντικού προσώπου συχνά γίνεται για λόγους ευγένειας, ενώ το δεύτερο ενικό πρόσωπο για πιο στενές σχέσεις. Για να σχηματίσουμε την προστακτική χρησιμοποιούμε τη ρίζα του ενεστώτα.

Πίνακας 26: Προστακτική έγκλιση

Απαρέμφατο خوردن τρώω			Απαρέμφατο کشتن σκοτώνω		
ب – خور	bexor	τρώγε	ب – کش	bekos	σκοτώνε
ب – خور – ید	bexor – id	τρώγετε	ب – کش – ید	bekos – id	σκοτώνετε

Το δεύτερο ενικό πρόσωπο δεν έχει ρηματική κατάληξη της προσωπικής αντωνυμίας, ενώ το δεύτερο πληθυντικό χρησιμοποιεί το ίδιο id – ید που είναι κοινό σε όλους τους χρόνους. Όταν η χρήση της προστακτικής είναι καταφατική χρειάζεται το πρόθημα be – ب, πάντα γραμμένο ενωμένο στο θέμα του ρήματος. Ενώ, όταν η χρήση της προστακτικής είναι αρνητική χρειάζεται το πρόθημα na – ن, ως αντικατάσταση του be – ب, το οποίο επίσης γράφεται ενωμένο στο θέμα του ρήματος.

Οι διαφορές στην προστακτική έγκλιση μεταξύ των δύο γλωσσών, είναι αντίστοιχες με αυτές της υποτακτικής. Στην ελληνική γλώσσα συναντάμε την προστακτική με δύο όψεις, συνοπτική και μη συνοπτική, ενώ στην περσική γλώσσα δε σημειώνεται η όψη της έγκλισης.

3.4.8.8 Παθητική φωνή

Η παθητική φωνή στην περσική γλώσσα σχηματίζεται με το παρελθοντικό θέμα του ρήματος μαζί με τη κλίση του ρήματος شدن – shodan ‘απαρ. του γίνομαι’ εξαρτώμενο από τον χρόνο κάθε φορά που απαιτείται. Στην ελληνική γλώσσα η παθητική φωνή του μη παρελθοντικού τύπου σχηματίζεται από το μη συνοπτικό θέμα του ρήματος (δεν-ομαι), παρομοίως συμβαίνει με τον παρελθοντικό τύπο με μη συνοπτική όψη, χρησιμοποιώντας κάθε φορά τις απαραίτητες ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών (δεν-όμουν). Ο απλός παρελθοντικός τύπος (συνοπτική όψη) σχηματίζεται με το παθητικό συνοπτικό θέμα του ρήματος, το πρόσφημα -ηκ και τις ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών (δέθ-ηκ-α). Ο εξαρτημένος τύπος χρησιμοποιεί το παθητικό συνοπτικό θέμα (δεθ-) όπως και ο απλός παρελθοντικός τύπος με τις ρηματικές καταλήξεις των προσωπικών αντωνυμιών του ενεργητικού μη παρελθοντικού τύπου (δεθ-ώ). Στον μη παρελθοντικό τύπο με συντελεσμένη όψη χρησιμοποιείται ο εξαρτημένος τύπος στο τρίτο ενικό πρόσωπο με το βοηθητικό ρήμα ‘έχω’ στον μη παρελθοντικό τύπο. Αντίστοιχα στο παρελθοντικό τύπο με συντελεσμένη όψη χρησιμοποιείται το εξαρτημένο θέμα με το βοηθητικό ρήμα στον παρελθοντικό τύπο ‘είχα’.

Στην παθητική φωνή το κύριο ρήμα σχηματίζεται από το μακρύ απαρέμφατο και το επίθημα he’ – ۰, όπως στους χρόνους της ενεργητικής φωνής με συντελεσμένη όψη.

Το βοηθητικό ρήμα شدن – šodan που σημαίνει ‘γίνομαι’ κλίνεται σε όλους τους χρόνους. Στα αγγλικά θα ταίριαζε περισσότερο η μετάφραση ‘I got killed’ παρά το ‘I am killed’. Στην ανάλυση της παθητικής φωνής θα χρησιμοποιήσω το ρήμα نوشتن – neveštan, που σημαίνει ‘να γράφω’, χάριν ευκολίας.

- Ενεστώτας: نامه نوشته می شود - name nevešte mi šaβad – the letter is being written
- Αόριστος: نامه نوشته شد - name nevešte šod – the letter was written
- Παρακείμενος: نامه نوشته شده است - name nevešte šode ast – the letter has been written, στον παρακείμενο και το βοηθητικό ρήμα παίρνει επίθημα he’ – ۰ και συμπληρώνεται από δεύτερο βοηθητικό ρήμα ‘είμαι’ στο ενεστώτα, όπως στον παρακείμενο της ενεργητικής φωνής

- Υπερσυντέλικος: نامه نوشته شده بود – name nevešte šode bud – the letter had been written, παρομοίως όπως ο υπερσυντέλικος, μόνο που το δεύτερο βοηθητικό ρήμα είναι στον αόριστο, όπως στον υπερσυντέλικο ενεργητικής φωνής
- Μέλλοντας: نامه نوشته خواهد شد – name nevešte xaħad šod – the letter will be written
- Υποτακτική: نامه باید نوشته شود - name bayad nevešte šaβad – the letter must be written

3.5 Σύνταξη

3.5.1 Σειρά προτασιακών όρων

Η σειρά των προτασιακών όρων είναι η ανάλυση της σειράς των συντακτικών συστατικών μιας γλώσσας και πως διαφορετικές γλώσσες χρησιμοποιούν διαφορετικές σειρές (Tallerman, 2005). Οι ασυμφωνίες και οι ομοιότητες μεταξύ των σειρών σε διαφορετικά συντακτικά περιβάλλοντα είναι θέμα ενδιαφέροντος των γλωσσολόγων (Tallerman, 2005). Μερικές γλώσσες δεν είναι ευέλικτες στη σειρά των προτασιακών τους όρων. Έτσι, για να μεταφέρουν γραμματικές πληροφορίες, οι ομιλητές τους πρέπει να βασίζονται στη σειρά των συστατικών. Άλλες γλώσσες είναι πιο ευέλικτες και μεταφέρουν πληροφορίες μέσω της κλίσης, της υπόθεσης ή άλλων δεικτών. Αυτό φανερώνει πως οι περισσότερες γλώσσες έχουν μια προτιμητέα σειρά των προτασιακών όρων και χρησιμοποιείται συχνότερα από άλλες σειρές (Johnson, 2008).

Σύμφωνα με τον Tallerman (2005) υπάρχουν έξι διαφορετικές σειρές των προτασιακών όρων για τις γλώσσες όλου του κόσμου.

- Υποκείμενο – Ρήμα – Αντικείμενο (SVO) : Ελληνικά, Αγγλικά, Κινέζικα, κ.α.
- Υποκείμενο – Αντικείμενο – Ρήμα (SOV) : Περσικά, Τουρκικά, κ.α.
- Ρήμα – Υποκείμενο – Αντικείμενο (VSO) : Κλασσικά Αραβικά, Κέλτικες γλώσσες και Χαβανέζικα.
- Ρήμα – Αντικείμενο – Υποκείμενο (VOS) : Φίτζι, Μαδαγασκαριανά.
- Αντικείμενο – Υποκείμενο – Ρήμα (OSV) : Σαβάντε, Γουαράο
- Αντικείμενο – Ρήμα – Υποκείμενο (OVS) : Χισκαρυάνα

Οι περισσότερες γλώσσες του κόσμου, όπως και η ελληνική ακολουθούν την σειρά SVO, ή την SOV. Λιγότερο χρησιμοποιείται η VSO, ενώ οι υπόλοιπες τρεις σειρές είναι σπάνιες. Τα περσικά

εμφανίζουν μικτή συμπεριφορά σχετικά με την κατεύθυνση της κεφαλής. Η μη επισημασμένη λεκτική σειρά όμως είναι αναμφισβήτητα η SOV. Η ελληνική όπως και η περσική γλώσσα, θεωρούνται γλώσσες κενού υποκειμένου (pronoun dropping) καθώς τα γραμματικά συστήματα και των δύο γλωσσών επιτρέπουν σε μια ανεξάρτητη πρόταση να μην περιλαμβάνει εκπεφρασμένο (αντωνυμικό) υποκείμενο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Διδακτικές προτάσεις

Το παρόν Κεφάλαιο αναφέρεται σε διδακτικά σχέδια διδασκαλίας συγκεκριμένων γραμματικών φαινομένων, στα γραμματικά αυτά φαινόμενα, που θα αναλυθούν στη συνέχεια, διαπιστώθηκαν ομοιότητες και διαφορές που μπορούν να αξιοποιηθούν κατάλληλα για την αποτελεσματικότερη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2 σε φαρσόφωνο πληθυσμό. Θα παρουσιαστούν σύνολα διδακτικών ενοτήτων, των οποίων σκοπός είναι να εξυπηρετηθούν οι επικοινωνιακοί και αναγνωστικοί στόχοι των Α1 και Α2 επιπέδων γλωσσομάθειας σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς.

4.1 Ενδιάμεσο σύστημα γραφής

Σύμφωνα με τους Μούτη και Υψηλάντη (2015, 44), έρευνες σχετικά με τη γλωσσική πρόσκτηση, που αφορούσαν αρχικά στην πρώτη γλώσσα (Γ1), ανέδειξαν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, που τους οδήγησαν στην υπόθεση ότι η διαδικασία της πρόσκτησης είναι συστηματική και συνεχόμενη. Ο/η μαθητευόμενος/η δείχνει να βρίσκεται σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο, ενδιάμεσο στάδιο (interlanguage stage) ανάμεσα στις δύο γλώσσες, που διαφέρει πάντα από την Γ1, που αποτελεί την αφετηρία και την Γ2, που αποτελεί το τέλος της γραμμής. Το ενδιάμεσο σύστημα γραφής προσπαθεί να γεφυρώσει το χάσμα αυτό της Γ1 από τη Γ2.

Τόσο οι χρήστες της ελληνικής όσο και οι χρήστες της περσικής γλώσσας σε πολύ μεγάλο βαθμό είναι εξοικειωμένοι με την χρήση του λατινικού αλφαβήτου στην γραπτή απόδοση της Γ1 σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα επικοινωνίας. Τα πεδία που συναντάται με μεγαλύτερη συχνότητα η χρήση των greeklish και parsglish / finglish αντίστοιχα είναι τα γραπτά μηνύματα (sms), οι πλατφόρμες διαδικτυακής επικοινωνίας (chat), καθώς και τα διάφορα περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης (Social Networks). Οι φαρσόφωνοι / ες μαθητευόμενοι / ες προέρχονται από μια τροποποιημένη μορφή του αραβικού αλφαβήτου, η οποία αναλύθηκε και παρουσιάστηκε λεπτομερώς στο κεφάλαιο 7 και τον πίνακα 2.1, η μετάβαση τους στο ελληνικό αλφάβητο κατά τα πρώτα στάδια της εκμάθησης τους της γλώσσας στόχου μπορεί να αποτελέσει δυσκολία και

παράγοντα αποθάρρυνσης κατά την διεκπεραίωση των πρώτων επικοινωνιακών και αναγνωστικών τους στόχων. Σημαντικό αγγογόνο παράγοντα επίσης αποτελεί η ορθογραφία αφού, όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο 7 για την ελληνική γλώσσα, τα /i/, /e/, /o/ και /s/ αποδίδονται γραπτώς με περισσότερα από ένα γράμματα, επιπλέον η εμφάνιση δυο όμοιων συμφώνων σε σειρά καθώς και τα δίψηφα σύμφωνα, περιπλέκουν σε μεγάλο βαθμό τη σωστή γραπτή αναπαράσταση. Για τους λόγους αυτούς, σε πρώτο στάδιο προτείνεται η χρήση ενός ενδιάμεσου συστήματος γραφής με την χρήση του λατινικού αλφαβήτου που ο /η μαθητευόμενος /η έχει πρότερη επαφή και εξοικείωση. Στο παρακάτω πίνακα γίνεται προσπάθεια απόδοσης του ενδιάμεσου αλφαβήτου βασισμένο στην parslish / finglish.

Πίνακας 27: Ενδιάμεσο σύστημα γραφής

Ενδιάμεσο Σύστημα Γραφής		
Διεθνές φωνητικό αλφάβητο	Ενδιάμεσο αλφάβητο	Περσικό αλφάβητο
[a]	a	آ
[v]	v	و
[ɣ]	gh	ق
[ð]	d	ذ
[e]	e	ا
[z]	z	ض
[i]	i	ی
[θ]	th	ث
[i], [i:]	i	ی
[k], [c]	k	ک
[ʎ], [l]	l	ل
[m]	m	م
[n], [ɲ]	n	ن
[ks]	x	خ
[o]	o	أ
[p]	p	پ
[r]	r	ر
[s]	s	س
[t]	t	ت

[i]	i	ی
[f]	f	ف
[x], [ç]	kh	خ
[ps]	Ps	پس
[o]	o	ا
[u]	u	او

Ωστόσο η έλλειψη συγκεκριμένων φωνημάτων της ελληνικής γλώσσας στην περσική δεν καθιστά απόλυτα ακριβή την αντιστοίχιση των συγκεκριμένων φωνημάτων στο ενδιάμεσο σύστημα γραφής. Τα φωνήματα που απουσιάζουν από το αλφάβητο της περσικής γλώσσας είναι /δ/, /θ/ και /ψ/. Σύμφωνα με το προτεινόμενο ενδιάμεσο σύστημα γραφής οι λέξεις βιβλίο, τετράδιο, θέατρο και ψάρι αποδίδονται ως εξής: vivlio, tetradio, theatro και psari. Με τη χρήση του ενδιάμεσου συστήματος γραφής εξυπηρετούνται οι αρχικοί αναγνωστικοί και επικοινωνιακοί στόχοι και αποτελεί τη βάση της ομαλής μετάβασης στο αλφάβητο της ελληνικής γλώσσας, ως γλώσσας στόχου.

4.1.1 Διδακτικό σενάριο 1: «Γεια σου!»

Η παρούσα διδακτική ενότητα που θα αναλυθεί παρακάτω και παρουσιάζεται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας, απευθύνεται σε μαθητευόμενους αρχάριου επιπέδου. Ο σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η σταδιακή μετάβαση στο ελληνικό αλφάβητο μέσω του ενδιάμεσου συστήματος γραφής. Στην διδακτική ενότητα χρησιμοποιούνται κείμενα – διάλογοι που αποδίδονται στο ενδιάμεσο σύστημα γραφής, την περσική και την ελληνική γλώσσα, καθώς και σύνολο δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τη μετάβαση από το ένα γραφικό σύστημα στο άλλο. Σκοπός της ενότητας αυτής είναι ο μαθητευόμενος να μπορεί να συστήνεται και να έρθει σε μια πρώτη επαφή με το ελληνικό αλφάβητο.

Ως πρώτη δραστηριότητα προτείνεται η χρήση πίνακα που σε στήλες προσφέρει το ελληνικό αλφάβητο, το ενδιάμεσο σύστημα γραφής, τη γραφική απεικόνιση της λέξης, τη λέξη γραμμένη χρησιμοποιώντας το ενδιάμεσο σύστημα γραφής, τη λέξη γραμμένη με το ελληνικό αλφάβητο και τη μετάφραση της στην περσική γλώσσα και στο τέλος στήλη στην οποία οι μαθητευόμενοι καλούνται να συμπληρώσουν τα κεφαλαία και πεζά γράμματα που αντιστοιχούν σε κάθε σειρά.

Σκοπός της πρώτης δραστηριότητας είναι οι μαθητευόμενοι να έρθουν σε πρώτη επαφή με το ελληνικό αλφάβητο μέσα από απλές και καθημερινές λέξεις, οι οποίες προς ευκολία των μαθητευομένων δίνονται στο ενδιάμεσο σύστημα γραφής, ώστε ο μαθητευόμενος να μπορεί με ευκολία να αναγνώσει τη λέξη, να την συνδυάσει με την γραφική της απεικόνιση καθώς και τη μετάφραση της στην περσική γλώσσα.

Σε επόμενη δραστηριότητα χρησιμοποιούνται οι λέξεις της πρώτης δραστηριότητας, με τις οποίες οι μαθητευόμενοι έχουν ήδη έρθει σε πρώτη επαφή και αισθάνονται σχετική εξοικείωση, προκειμένου να τις μεταφέρουν, από τα κεφαλαία γράμματα στα οποία αποτυπώνονται, σε πεζά. Σκοπός της δραστηριότητας είναι μέσα από το λεκτικό περιβάλλον το οποίο είναι σχετικά γνώριμο, οι μαθητευόμενοι να πειραματιστούν μετατρέποντας τα κεφαλαία γράμματα των λέξεων σε πεζά, ώστε να γνωρίσουν καλύτερα το ελληνικό αλφάβητο.

Σε τρίτη δραστηριότητα χρησιμοποιούνται λέξεις δάνεια της ελληνικής στην περσική γλώσσα και αντίστροφα, προκειμένου να είναι απλές και γνώριμες λέξεις στους μαθητευόμενους και να τις μετατρέψουν, από τα πεζά γράμματα στα οποία αποδίδονται, σε κεφαλαία.

Στη συνέχεια, σε δραστηριότητα παρουσιάζονται λέξεις γραμμένες σε ανάμεικτο σύστημα γραφής, της ελληνικής γλώσσας και του ενδιάμεσου συστήματος γραφής και ζητείται από τους μαθητευόμενους να αναγνωρίσουν τα γράμματα στο ενδιάμεσο σύστημα γραφής και να ξαναγράψουν τις λέξεις στα ελληνικά. Σκοπός της δραστηριότητας αυτής είναι οι μαθητευόμενοι να μπορούν να ξεχωρίζουν το ελληνικό αλφάβητο από το ενδιάμεσο σύστημα γραφής.

Έπειτα προσφέρεται σε δραστηριότητα πίνακας με τα κεφαλαία γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου με σκοπό οι μαθητευόμενοι να συμπληρώσουν στα πεδία τα αντίστοιχα πεζά.

Τέλος δίνονται ξεχωριστές δραστηριότητες για κάθε φθόγγο φωνηέντων στις οποίες οι μαθητευόμενοι καλούνται να αναγνωρίσουν τα συγκεκριμένα φωνήεντα μέσα σε λέξεις και να τα κυκλώσουν:

- Εντοπισμός των /i/
- Εντοπισμός των /o/

Όλες οι παραπάνω προτεινόμενες δραστηριότητες έχουν ως σκοπό την ομαλή εισαγωγή των μαθητευομένων στο ελληνικό αλφάβητο, χρησιμοποιώντας το ενδιάμεσο σύστημα γραφής που

βασίζεται στο parsglish ή figlish και οι μαθητευόμενοι έχουν πρότερη επαφή και εμπειρία από τα διάφορα περιβάλλοντα επικοινωνίας στα οποία αξιοποιείται.

4.2 Ασυμφωνία επιθέτων – ουσιαστικών ως προς τον αριθμό

Παρόλο που στην περσική γλώσσα υπάρχει ο διαχωρισμός μεταξύ του αριθμού των επιθέτων και του αριθμού των ουσιαστικών, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που όμως δεν αποτελούν εξαίρεση χρησιμοποιείται ο ενικός αριθμός ακόμα και όταν το περικείμενο της πρότασης αναφέρεται ή περιγράφει περισσότερα από ένα ουσιαστικά ή επίθετα. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αποτελούν οι παρακάτω:

-Όταν χρησιμοποιείται αριθμητικό μπροστά από το ουσιαστικό, ακόμα και μεγαλύτερο του ενός, το ουσιαστικό δίνεται πάντα σε ενικό αριθμό. Παράδειγμα: دو تا کتاب – dota ketab ‘δύο βιβλίο’.

-Παρομοίως συμβαίνει όταν μετά το αριθμητικό και το ουσιαστικό ακολουθεί επίθετο το οποίο διατηρεί τον αριθμό του ουσιαστικού. Παράδειγμα: سه تا گربه کوچک – se ta gorbe kutsik ‘τρεις γάτα μικρή’

-Όταν το ουσιαστικό είναι στο πληθυντικό αριθμό το επίθετο που το ακολουθεί είναι πάντα σε ενικό αριθμό. Παράδειγμα: پسر های قدبلند – pesar xa boland ‘αγόρια ψηλό’.

-Οι περιπτώσεις που το επίθετο χρησιμοποιείται στον πληθυντικό αριθμό είναι όταν το επίθετο χρησιμοποιείται σε ρόλο υποκειμένου ή αντικειμένου. Παραδείγματα: نا سپاس ها تشکر نمیکنند – na sepas xa tašakor ne mi-konand – οι αγάριστοι δε λένε ευχαριστώ, مردم دروغگو ها را دوست ندارند – mardom druygu xa ra dust nadorand – ο κόσμος δε θέλει τους ψεύτες.

4.2.1 Διδακτικό σενάριο 2: «Αναζήτηση κατοικίας»

Οι προαναφερθείσες περιπτώσεις λόγω της λειτουργικής διαφοροποίησης από την ελληνική γλώσσα μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση στους μαθητευόμενους και δυσκολία στους εκπαιδευτικούς που πιθανόν να μην γνωρίζουν τη λειτουργία των ουσιαστικών και των επιθέτων στις προτάσεις στην περσική γλώσσα. Πιθανή επίσης είναι η παρεμβολή της περσικής στην ελληνική με αποτέλεσμα οι μαθητευόμενοι να εκφέρουν προτάσεις όπως: Τα παιδιά είναι ψηλό, αντί του ‘Τα παιδιά είναι ψηλά’. Για τη διδασκαλία της χρήσης των επιθέτων προτείνεται και

αναλύεται παρακάτω η διδακτική ενότητα ‘Αναζήτηση κατοικίας’. Την κατανόηση του κειμένου – διαλόγου της ενότητας μπορούν να ενισχύσουν δραστηριότητες κατανόησης με ερωτήσεις σύντομων απαντήσεων και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Μετά το κείμενο δίδεται πίνακας με το σχηματισμό των επιθέτων στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς, ώστε οι μαθητευόμενοι μέσα από προτάσεις να μπορούν να αντιληφθούν τη χρήση του αριθμού, του γένους και της κλίσης των επιθέτων. Στη συνέχεια δίνεται δραστηριότητα στην οποία ζητείται από τους μαθητευόμενους να συμπληρώσουν τα κενά των προτάσεων, χρησιμοποιώντας στο σωστό αριθμό, γένος και πτώση (ονομαστική – αιτιατική) τα επίθετα που δίνονται σε παρενθέσεις. Στη συνέχεια δίνεται δραστηριότητα, η οποία αποτελείται από δύο μέρη στην οποία οι μαθητευόμενοι θα πρέπει να αντιστοιχίσουν τα στοιχεία των τριών στηλών και να σχηματίσουν με αυτά προτάσεις. Σκοπός της δραστηριότητας αυτής είναι οι μαθητευόμενοι να συνδυάσουν την πτώση, τον αριθμό και το γένος του ουσιαστικού που δίνεται στην δραστηριότητα με αυτά των επιθέτων και τα δύο αυτά με το ρήμα που τα συνοδεύει νοηματικά.

4.3 Το μόριο ʔ-ra και η αιτιατική πτώση

Το μοναδικό επίθημα της περσικής γλώσσας είναι το ʔ-ra . Το ʔ-ra χρησιμοποιείται ως δείκτης οριστικότητας. Η σήμανση διαφορετικού αντικειμένου είναι κοινό χαρακτηριστικό των ιρανικών γλωσσών και αποτελεί την απάντηση στην έλλειψη κλιτικής σήμανσης. Στην μοντέρνα περσική γλώσσα, η σήμανση του διαφορετικού αντικειμένου πραγματοποιείται από το εγκλιτικό ʔ-ra , στο επίσημο ιδίωμα και ʔ-ro στην καθομιλουμένη ή $-\text{o}$ (μετά από σύμφωνο). Το ʔ-ra είναι υποχρεωτικό για όλα τα οριστικά αντικείμενα. Ωστόσο, παρατηρείται μεγάλο ενδιαφέρον για το ʔ-ra εξαιτίας ενός ετερογενούς παράγοντα, κατά τον οποίο φαίνεται ότι το ʔ-ra συμπίπτει εξίσου με τα αόριστα άμεσα αντικείμενα και ακόμη άλλες γραμματικές λειτουργίες. Η σημείωση του σχετιζόμενου ή κύριου παράγοντα/ων που καθορίζει/ουν την παρουσία του ʔ-ra έχει αποτελέσει μεγάλο πρόβλημα στις μελέτες της σήμανσης διαφορετικού αντικειμένου στην περσική γλώσσα. Οι γραμματικές και γλωσσολογικές μελέτες αναγνωρίζουν το ʔ-ra ως δείκτη του οριστικού άμεσου αντικειμένου. Όλα τα οριστικά άμεσα αντικείμενα πρέπει να σημειώνονται από το ʔ-ra . Αυτό συνεπάγεται πώς οι προσωπικές αντωνυμίες, τα κύρια ονόματα και οι ονοματικές φράσεις συστήνονται από έναν οριστικό προσδιοριστή, με τον οποίο πρέπει να σημειωθούν.

ديدم / دختر را / مريم را / شمارا
Šoma ra / Maryam ra / doxtar ra / did-am
Εσάς / Την Μαριάμ / Το κορίτσι / είδα

کتاب را خواریدی؟

Ketab ra xaridi?

Αγόρασες το βιβλίο;

Παρόλο που το ۱r – ra απαιτείται για τη δήλωση της οριστικότητας, η οριστικότητα δεν αντιπροσωπεύει όλο το εύρος της κατανομής του ۱r – ra. Με άλλα λόγια, ενώ η οριστικότητα αποτελεί επαρκή προϋπόθεση για το μαρκάρισμα των άμεσων αντικειμένων με το ۱r – ra, δεν είναι όμως απαραίτητη προϋπόθεση, εφόσον τα αόριστα αντικείμενα μπορούν επίσης να μαρκαριστούν με το ۱r – ra.

ديدم – مريم زن را در كوچه دید

‘Η Μαριάμ είδε μια γυναίκα στο δρόμο’

Η συγγραφέας Karimi, 2003 προτείνει ότι η συγκεκριμενοποίηση, αντί της οριστικότητας, ευθύνεται για το μαρκάρισμα του ۱r – ra. Στην ελληνική γλώσσα η δήλωση του άμεσου αντικειμένου γίνεται με κλιτική σήμανση. Η σήμανση του αντικειμένου γίνεται σε πτώση αιτιατική.

Ο λύκος κυνηγάει τον σκύλο

Ο σκύλος κυνηγάει τον λύκο

Η οριστικότητα ή μη του αντικειμένου εξαρτάται από το οριστικό ή το αόριστο άρθρο που το συνοδεύει.

Οριστ. Ο λύκος κυνηγάει τον σκύλο

Αόριστ. Ο σκύλος κυνηγάει έναν λύκο.

4.3.1 Διδακτικό σενάριο 3: «Ουράνιο τόξο»

Η έλλειψη κλιτικής σήμανσης του αντικειμένου της πρότασης στην περσική γλώσσα αποτελεί παράγοντα δυσκολίας στην κατανόηση της αιτιατικής πτώσης, για αυτό σκοπός της ενότητας είναι να προτείνει δραστηριότητες με κλιμάκωση δυσκολίας που να εξυπηρετούν τη διδασκαλία τα αιτιατικής πτώσης. Στο κείμενο ‘Ουράνιο τόξο’ μπορούν να δοθούν ερωτήσεις κατανόησης, να γίνει δραματοποίηση των διαλόγων και αφορμή για περιγραφή μιας σύντομης ιστορίας, στα πλαίσια της παραγωγής του γραπτού λόγου. Στο κείμενο επίσης μπορούν να επισημανθούν τα σημεία των προτάσεων στα οποία χρησιμοποιείται η αιτιατική πτώση και στη συνέχεια σε συνάρτηση με τον πίνακα της γραμματικής να μπορούν οι μαθητευόμενοι να αναγνωρίζουν την αιτιατική πτώση και το αντικείμενο της πρότασης. Προς ενίσχυση των παραπάνω, στη διδακτική ενότητα προσφέρονται τέσσερις δραστηριότητες που εξυπηρετούν τον σκοπό του σχηματισμού της αιτιατικής πτώσης των αντικειμένων σε προτάσεις. Στην πρώτη δραστηριότητα δίνεται εικόνα με παιδιά που ζωγραφίζουν σε κύκλο και παίζουν «χαλασμένο τηλέφωνο». Ένα παιδί μιλάει στο επόμενο στα δεξιά του και συνεχίζεται έως ότου ολοκληρωθεί ο κύκλος, στην δραστηριότητα δίνεται η πρώτη πρόταση, «Η Δήμητρα μιλάει στον Γιώργο» και οι μαθητευόμενοι καλούνται να συμπληρώσουν τις υπόλοιπες προτάσεις με τα ονόματα των παιδιών, όπως δίνονται στην εικόνα της άσκησης. Στην δεύτερη δραστηριότητα οι μαθητευόμενοι καλούνται με το ρήμα «κυνηγάω» να σχηματίσουν προτάσεις με τις εικόνες που δίνονται στην άσκηση, για παράδειγμα ‘Η Μαρία κυνηγάει τον Γιώργο’, και σε αυτήν την δραστηριότητα οι μαθητευόμενοι καλούνται να σχηματίζουν απλές προτάσεις τύπου ‘Υποκείμενο – Ρήμα – Αντικείμενο’ και να αξιοποιήσουν κατάλληλα την αιτιατική πτώση. Στην τρίτη δραστηριότητα, οι μαθητευόμενοι πρέπει να αριθμήσουν τις εικόνες που προσφέρονται σύμφωνα με τις προτάσεις που δίνονται. Στην τελευταία δραστηριότητα σκοπός είναι να συμπληρωθούν τα αντικείμενα των προτάσεων που δίνονται σε εικόνες στην αιτιατική πτώση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Σύνοψη

Η παρούσα εργασία αποτελεί ένα πρώιμο εγχείρημα στην αντιπαραβολική μελέτη των δύο γλωσσών. Παρόλο που ήδη υπάρχουν αρκετά εκπαιδευτικά εγχειρίδια που απευθύνονται στο φαρσόφωνο πληθυσμό, όπως το ΕΝΤΑΞΕΙ 1 και 2 από τη ΜΚΟ Μετάδραση, Το Βαλιτσάκι του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ.α., σκοπός της εργασίας είναι η καταγραφή και η αξιοποίηση των ομοιοτήτων και των διαφορών που συναντάμε στην γραμματική ανάλυση των δύο γλωσσών με στόχο την ενημέρωση των εκπαιδευτικών που απευθύνονται σε φαρσόφωνο πληθυσμό και τη συμβολή στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού που να αξιοποιεί τις ομοιότητες και τις διαφορές των δύο γλωσσών για την αποτελεσματικότερη διδασκαλία / εκμάθηση της ελληνικής. Η διδασκαλία των διδακτικών προτάσεων που παρουσιάζονται στο τέταρτο κεφάλαιο βασίζονται στις αρχές της επικοινωνιακής προσέγγισης. Στις διδακτικές αυτές προτάσεις δίνεται η δυνατότητα αξιοποίησης της επικοινωνίας με ποικίλους τρόπους. Πιο συγκεκριμένα στην ενότητα «Γιιά σου!» δίνεται η δυνατότητα αξιοποίησης του κειμένου για παιχνίδι ρόλων και αξιοποίησης της δεύτερης δραστηριότητας για να συστηθούν οι μετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στη διδακτική ενότητα «Αναζήτηση κατοικίας» το κείμενο προσφέρεται για παιχνίδι ρόλων, με έναν/μία μαθητή/τρια να παίζει το ρόλο του/της ενοικιαστή/τριας και ένας/μία άλλος/η το ρόλο του/της ιδιοκτήτη/τριας. Στην παρούσα ενότητα οι μαθητές μπορούν επίσης να περιγράψουν το σπίτι τους ή σπίτια που έχουν δει προς ενοικίαση. Στην τελευταία προτεινόμενη διδακτική ενότητα μπορεί να αξιοποιηθεί η πρώτη δραστηριότητα και να «παίξουν» οι μαθητευόμενοι «χαλαμένο τηλέφωνο» χρησιμοποιώντας μια ελληνική λέξη. Επίσης στην παρούσα διδακτική πρόταση μπορούν να αξιοποιηθούν τα πολυμέσα, μικρής διάρκειας οπτικά υλικά στα οποία οι μαθητευόμενοι καλούνται να περιγράψουν τι βλέπουν. Όλα τα κείμενα των διδακτικών προτάσεων δύνανται να προσφέρονται ηχογραφημένα με σκοπό την αξιοποίηση του ακουστικού υλικού στη διδασκαλία. Τα γραμματικά φαινόμενα που προσφέρονται στις προτεινόμενες διδακτικές ενότητες επελέγησαν σύμφωνα με το βαθμό διαφοροποίησης τους ανάμεσα στην ελληνική και την περσική γλώσσα καθώς και τη συχνότητα που τα συναντάμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συζήτηση - Συμπεράσματα

Η εκπαίδευση αναμφισβήτητα αποτελεί ένα από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, οι οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές καταστάσεις σε πολλές χώρες του κόσμου στερούν το δικαίωμα αυτό από εκατομμύρια ανθρώπους. Η Ελλάδα ως σταυροδρόμι μεταξύ της Ασίας, της Αφρικής και της υπόλοιπης Ευρώπης δέχθηκε μεγάλο αριθμό προσφύγων που εγκατέλειψαν τις πατρίδες τους προς αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής, ανθρώπους που θα πρέπει να χτίσουν την καινούρια τους ζωή από την αρχή, έχοντας ως προϋπόθεση και ως αρωγό την ελληνική γλώσσα για την ομαλή τους ένταξη στο κοινωνικό, εκπαιδευτικό και εργασιακό γίγνεσθαι.

Όπως φαίνεται από τα στατιστικά που παρουσιάστηκαν στο πρώτο κεφάλαιο περίπου το 27 τοις εκατό του προσφυγικού πληθυσμού έχει ως Γ1 την περσική γλώσσα. Ποσοστό που θα δικαιολογούσε την ύπαρξη διδακτικού υλικού που να απευθύνεται στον πληθυσμό αυτό, όπως αντίστοιχα υπάρχουν για τον αραβόφωνο προσφυγικό πληθυσμό.

Ολοένα και περισσότερα προσφυγόπουλα συμμετέχουν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Για να γίνει ευκολότερη και συστηματικότερη η εκμάθηση της ελληνικής καθώς και ευκολότερη ένταξη των προσφυγόπουλων στην κοινωνία θα πρέπει να αλλάξει ριζικά η αντίληψη της Ελλάδας και των υπόλοιπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς τις Γ1 των ανθρώπων αυτών. Στα πλαίσια της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας ως Γ2 έχουν θεσμοθετηθεί διάφορες δομές του Υπουργείου Παιδείας που στοχεύουν στην εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας ως Γ2. Συνεπώς για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των θεσμών αυτών θα μπορούσαν να γίνουν σεμινάρια σχετικά με τις Γ1 των προσφύγων που καλούνται να μάθουν την ελληνική γλώσσα, ώστε να σημειωθούν οι δυσκολίες που πιθανά να υπάρχουν και να γραφούν εκπαιδευτικά υλικά που να απευθύνονται στον πληθυσμό αυτό.

Η ελληνική και η περσική γλώσσα ανήκουν στην ινδοευρωπαϊκή οικογένεια. Οι γλώσσες αυτές λόγω της ίδιας γλωσσικής οικογένειας αλλά και των ιστορικών συνθηκών που έφεραν, στο παρελθόν, τους δύο λαούς σε επαφή έχουν πολλά κοινά στοιχεία, που ενώ δεν απαριθμούνται στην παρούσα εργασία, όμως είναι εμφανή και διακριτά στο μελετητή της ελληνικής γλώσσας. Από την αντιπαραβολική γλωσσική μελέτη της ελληνικής και της περσικής γλώσσας που έγινε στο τρίτο κεφάλαιο προκύπτει πως οι δύο γλώσσες έχουν αρκετά κοινά στοιχεία και πολλές διαφορές. Οι

διαφορές όμως αυτές θα ήταν ζητούμενο από τον/την εκπαιδευτικό της ελληνικής ως Γ2 να αξιοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να ξεπεραστούν το δυνατόν ευκολότερα οι όποιες δυσκολίες από τους μαθητευόμενους.

Για το σχεδιασμό και τη συγγραφή των διδακτικών ενοτήτων επιλέχθηκαν τρία σημεία διαφοροποίησης της ελληνικής από την περσική γλώσσα. Τα γραμματικά αυτά φαινόμενα επιλέχθηκαν με άξονα τη διαφοροποίηση και το βαθμό συχνότητας που συναντάται στην περσική γλώσσα. Τα τρία αυτά σημεία διαφοροποίησης είναι το σύστημα γραφής, η ασυμφωνία επιθέτων – ουσιαστικών ως προς τον αριθμό και η αιτιατική πτώση.

Το ενδιάμεσο σύστημα γραφής που προτείνεται στην πρώτη ενότητα του τετάρτου κεφαλαίου αποτελεί το μεταβατικό στάδιο ανάγνωσης και γραφής και το πέρασμα από το περσικό αλφάβητο στο ελληνικό. Θα φαντάζεται κανείς πόσο περίεργα θα φαίνονται τα ελληνικά γράμματα σε έναν αλλόγλωσσο με διαφορετικό αλφάβητο, όπως αντίστοιχα εξωτικά φαίνονται πολλά αλφαβητικά συστήματα στο ελληνόφωνο κοινό, όπως τα κινέζικα, τα αραβικά, τα ινδικά κ.α.

Η ασυμφωνία ουσιαστικών – επιθέτων ως προς τον αριθμό επιλέχθηκε καθώς αποτελεί σύνηθες φαινόμενο οι φαρσόφωνοι να χρησιμοποιούν τον ενικό αριθμό ακόμα κι αν το περιεχόμενο της πρότασης περιγράφει ή αναφέρεται σε περισσότερα από ένα ουσιαστικά.

Η αιτιατική πτώση και το μόριο $\text{۱} - \text{ra}$ τέλος επιλέχθηκαν καθώς το αντικείμενο των προτάσεων στην περσική δεν σημειώνεται κλιτικά όπως στην ελληνική γλώσσα αλλά με τη χρήση του μορίου $\text{۱} - \text{ra}$. Στην περσική γλώσσα το μόριο $\text{۱} - \text{ra}$ χρησιμοποιείται για να οριστικοποιήσει το άμεσο αντικείμενο μιας πρότασης, ωστόσο όπως αναφέρεται στο 4.3 κεφάλαιο χρησιμοποιείται εξίσου για τη σήμανση ενός αόριστου αντικειμένου. Συνεπώς η έλλειψη κλιτικής σήμανσης του αντικείμενου μπορεί να αποτελέσει δυσκολία για τους φαρσόφωνους μαθητές της ελληνικής σε αρχάριο επίπεδο.

Η εργασία αυτή ευελπιστώ να αποτελέσει την αρχή μιας προσπάθειας ως μέσο για τη δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων, μέσων και υλικών που θα συμβάλλουν στην ομαλή ένταξη του φαρσόφωνου πληθυσμού που μαθαίνει την ελληνική γλώσσα, να φέρει σε πρώτη επαφή το εκπαιδευτικό κοινό με μια γλώσσα που ενώ δεν είναι συνήθης, ωστόσο συναντάται ολοένα και συχνότερα στους χώρους εκπαίδευσης και τέλος να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τις ανάγκες των προσφύγων για ομαλότερη ένταξη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Διδακτική ενότητα 1: «Γεια σου!»

Δραστηριότητα 1. Από το Α στο Ω

A, α	[a]		aeropláno	αεροπλάνο هواپیما	
B, β	[v]		vivlio	βιβλίο کتاب	
Γ, γ	[gh]		gháta	γάτα گربه	
Δ, δ	[d]		delfini	δελφίνι دلفین	
E, ε	[e]		eláfi	ελάφι گوزن	
Z, ζ	[z]		zévra	ζέβρα گورخر	
H, η	[i]		ilios	ήλιος آفتاب	
Θ, θ	[th]		théatro	θέατρο تئاتر	
I, ι	[i]		idéa	ιδέα فکر	
K, κ	[k]		kóta	κότα مرغ	
Λ, λ	[l]		lemóni	λεμόνι ليمون	
M, μ	[m]		milo	μήλο سیب	
N, ν	[n]		nisi	νησί جزیره	

Ξ, ξ	[ks]		ksistra	Ξύστρα مداد تراش	
Ο, ο	[o]		othóni	οθόνη مانیتور	
Π, π	[p]		papí	παπί اردک	
Ρ, ρ	[r]		rolói	ρολόι ساعت	
Σ, σ, ς	[s]		sokoláta	σοκολάτα شکلات	
Τ, τ	[t]		taxi	ταξί تاکسی	
Υ, υ	[i]		igró	υγρό مایع	
Φ, φ	[f]		fotiá	φωτιά آتش	
Χ, χ	[kh]		khelóna	χελώνα لاک پشت	
Ψ, ψ	[ps]		psári	ψάρι ماهی	
Ω, ω	[o]		óra	ώρα ساعت	
ου	[u]		urá	ουρά دم	

Gheia, me
léne Niki.
Eséna pós
se léne?

Gheia! Me
léne Dóra,
khárika!

سلام، اسم من نیکی است.
اسم تو چی است؟

سلام! اسم من دورا است، خوشبختم!

Γεια, με λένε Νίκη.
Εσένα, πώς σε λένε;

Γεια! Με λένε Δώρα, χάρηκα!

Δραστηριότητα 2. Πώς σε λένε;

Με λένε _____

Το όνομα μου είναι _____

Με λένε _____

Το όνομα μου είναι _____

Δραστηριότητα 3. Γράψε με πεζά.

	aeropláno هواپیما	ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ	
	vivlio کتاب	BIBΛΙΟ	
	gháta گربه	ΓΑΤΑ	
	delfini دلفین	ΔΕΛΦΙΝΙ	
	eláfi گوزن	ΕΛΛΦΙ	
	zévra گورخر	ZEBPA	
	ilios آفتاب	ΗΛΙΟΣ	
	théatro تئاتر	ΘΕΑΤΡΟ	
	idea فکر	ΙΔΕΑ	
	kóta مرغ	KOTA	
	lemóni ليمو	ΛΕΜΟΝΙ	
	miló سیب	ΜΗΛΟ	
	nisi جزیره	ΝΗΣΙ	
	ksistra مداد تراش	ΞΥΣΤΡΑ	
	othóni مانیتور	ΟΘΟΝΗ	

	papi اردک	ΠΑΠΙ	
	rolói ساعت	ΡΟΛΟΙ	
	sokoláta شکلات	ΣΟΚΟΛΑΤΑ	
	taxi تاکسی	ΤΑΞΙ	
	igró مایع	ΥΓΡΟ	
	fotiá آتش	ΦΩΤΙΑ	
	khelóna لاک پشت	ΧΕΛΩΝΑ	
	psári ماهی	ΨΑΡΙ	
	óra ساعت	ΩΡΑ	
	urá دم	ΟΥΡΑ	

Δραστηριότητα 4. Γράψε με κεφαλαία.

	ποδήλατο دو چرخه	
	ανανάς آناناس	
	αγόρι پسر	
	καφές قهوه	
	τρένο قطار	

Δραστηριότητα 5. Γράψε σωστά

	spíti خانه	
	ψωμί نون	
	pyραμίδα هرم	
	τηλέφωνο تلفن	
	καραμέλα آبنبات	

Δραστηριότητα 6. Γράφω τα μικρά

A		K		T	
B		Λ		Υ	
Γ		M		Φ	
Δ		N		X	
E		Ξ		Ψ	
Z		O		Ω	
H		Π		ΟΥ	
Θ		P			
I		Σ			

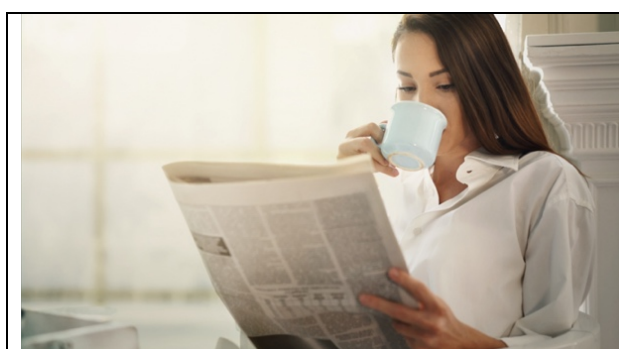
Δραστηριότητα 7α. Βρες τα /i/ και κύκλωσέ τα.

	κουτί جعبه			κιθάρα گیتار
	καμήλα شتر			τσάι چای
	πυραμίδα هرم			βιβλίο کتاب
	αστυνομία پلیس			σπίτι خانه

Δραστηριότητα 7β. Βρες τα /o/ και κύκλωσέ τα.

	δώρο هدیه			κινητό موبایل
	αβγό تخم مرغ			άλογο اسب
	κόκκαλο استخوان			μολύβι مداد
	τηλέφωνο تلفن			ροδάκινο هلو

Διδακτική ενότητα 2: «Αναζήτηση κατοικίας»

Η Μαρία βλέπει μια αγγελία για ενοικίαση κατοικίας που την ενδιαφέρει και παίρνει τηλέφωνο.

Πρόσωπα: Μαρία – Κώστας

- Μαρία: Καλημέρα. Σας παίρνω για την αγγελία για το διαμέρισμα που νοικιάζετε.
- Κώστας: Μάλιστα, καλημέρα! Το διαμέρισμα είναι ακόμα διαθέσιμο. Θέλετε να περάσετε να το δείτε;
- Μαρία: Ναι θα το ήθελα. Είναι μικρό σπίτι, έτσι δεν είναι; Θα ήθελα να ξέρω πόσο κοστίζει το μήνα. Δουλεύω ημι-απασχόληση και δεν μπορώ να ξοδεύω πολλά.
- Κώστας: Το ενοίκιο είναι 300 ευρώ. Δεν είναι πολλά για δυάρι! Ξέρετε ότι τα ενοίκια στο κέντρο είναι πολύ ακριβά.
- Μαρία: Τα κοινόχρηστα περιλαμβάνονται σε αυτή την τιμή;
- Κώστας: Ναι. Επίσης περιλαμβάνεται και ο λογαριασμός του νερού. Εσείς θα πληρώνετε επιπλέον μόνο τους λογαριασμούς της ΔΕΗ.
- Μαρία: Πολύ καλά. Η αγγελία λέει ότι το διαμέρισμα είναι στο κέντρο. Μπορείτε να μου πείτε περισσότερες πληροφορίες;
- Κώστας: Το διαμέρισμα είναι κεντρικό, απέναντι από τον Δημοτικό κήπο. Είναι πολύ φωτεινό, φρέσκο βαμμένο και επιπλωμένο. Έχει τα βασικά έπιπλα, πλυντήριο και κουζίνα. Είναι στον πρώτο όροφο. Εγώ μένω στον ίδιο όροφο και είμαι ο διαχειριστής της πολυκατοικίας. Ο

ιδιοκτήτης του διαμερίσματος μένει σε άλλη πολυκατοικία και έρχεται κάθε μήνα να πάρει τα ενοίκια.

- Μαρία: Ωραία, μου ακούγεται μια χαρά. Υπάρχει κάποιο πρόβλημα που πρέπει να ξέρω;
- Κώστας: Το μόνο πρόβλημα είναι ο θόρυβος από ένα μπαρ που βρίσκεται απέναντι από την πολυκατοικία. Κάποια βράδια, ειδικά το καλοκαίρι, έχει πολύ κόσμο και το μπαρ μένει ανοιχτό μέχρι πολύ αργά...
- Μαρία: Ωχ! Τελοσπάντων, θα ήθελα να δω το διαμέρισμα γιατί πρέπει να βρω σπίτι σύντομα.
- Κώστας: Αύριο θα είμαι στο σπίτι όλο το πρωί. Πότε μπορείτε να έρθετε;
- Μαρία: Στις 11:30 είναι καλά;
- Κώστας: Ναι, μια χαρά. Οπότε θα σας περιμένω στην οδό Τζανακάκη 23, πρώτος όροφος.
- Μαρία: Εντάξει, σας ευχαριστώ πολύ! Θα τα πούμε αύριο. Το όνομά σας δεν μου είπατε..
- Κώστας: Λέγομαι Κώστας Πολίτης.
- Μαρία: Χαίρω πολύ. Εγώ είμαι η Μαρία Γεωργίου. Θα σας δω αύριο κύριε Κώστα. Γεια σας.

- Μαρία: صبح بخیر. من با شما برای آگهی اجاره آپارتمان تماس گرفتم.

- کستاس: بسیار خوب ، صبح بخیر! آپارتمان هنوز در دسترس است. آیا می خواهید بیایید و آن را ببینید؟

- Μαρία: بله ، می خواهم. این یک خانه کوچک است ، نه؟ می خواهم بدانم هزینه هر ماه چقدر است. من نیمه وقت کار می کنم و نمی توانم زیاد هزینه کنم.

- کستاس: اجاره ۳۰۰ یورو است. برای یک آپارتمان زیاد نیست! شما می دانید که اجاره در مرکز شهر بسیار گران است.

- Μαρία: آیا شارژ ساختمان هم در این قیمت گنجانده شده است؟

- کستاس: بله. قبض آب نیز گنجانده شده است. علاوه بر این فقط صورتحساب برق را پرداخت خواهید کرد.

- Μαρία: خیلی خوب. این آگهی می گوید این آپارتمان در مرکز شهر است. می توانید اطلاعات بیشتری به من بدهید؟

- کستاس: آپارتمان در مرکز شهر است ، روبروی باغ شهرداری. بسیار روشن ، تازه نقاشی شده و مبله است. وسایل اساسی را و ماشین لباسشویی و اجاق گاز دارد. در طبقه اول است. من در همان طبقه زندگی می کنم و مدیر ساختمان آپارتمان هستم. صاحب آپارتمان در یک آپارتمان دیگر زندگی می کند و هر ماه برای گرفتن اجاره خانه می آید.

- ماریا: بسیار خوب ، به نظر من خوب می رسد. آیا مشکلی وجود دارد که باید در مورد آن بدانم؟

- کستاس: تنها مشکل سر و صدا از یک بار واقع در روبروی آپارتمان است. بعضی از شب ها ، به خصوص در تابستان ، بسیار شلوغ است و بار تا دیروقت باز می ماند ...

- ماریا: اوه! به هر حال من دوست دارم آپارتمان را ببینم زیرا باید به زودی خانه ای پیدا کنم.

- کستاس: فردا تمام صبح در خانه خواهیم بود. کی می توانی بیایی؟

- ماریا: ساعت ۱۱:۳۰ خوب است؟

- کستاس: بله ، بسیار خوب. بنابراین من در خیابان جاناکاکی ۲۳ ، طبقه اول منتظر شما خواهم بود.

- ماریا: باشه ، خیلی ممنون! فردا صحبت می کنیم . شما اسمتان را به من نگفتید ..

- کستاس: نام من کستاس پولیتیس است.

- ماریا: خیلی خوشوقتم. من ماریا جورجیو هستم. من فردا شما را می بینم ، آقای کوستا. خدانگهدار.

-ος, -η, -ο		
♂	♀	♀♂
Ο πίνακας είναι ακριβός.	Η κιθάρα είναι ακριβή.	Το ποδήλατο είναι ακριβό.
Θέλετε τον ακριβό πίνακα;	Θέλετε την ακριβή κιθάρα;	Θέλετε το ακριβό ποδήλατο;
Οι πίνακες είναι ακριβοί.	Οι κιθάρες είναι ακριβές.	Τα ποδήλατα είναι ακριβά.
Θέλετε τους ακριβούς πίνακες;	Θέλετε τις ακριβές κιθάρες;	Θέλετε τα ακριβά ποδήλατα;
-ος, -α, -ο		
♂	♀	♀♂

Ο πίνακας είναι καινούριος.	Η κιθάρα είναι καινούρια.	Το ποδήλατο είναι καινούριο.
Θέλετε τον καινούριο πίνακα;	Θέλετε την καινούρια κιθάρα;	Θέλετε το καινούριο ποδήλατο;
Οι πίνακες είναι καινούριοι.	Οι κιθάρες είναι καινούριες.	Τα ποδήλατα είναι καινούρια.
Θέλετε τους καινούριους πίνακες;	Θέλετε τις καινούριες κιθάρες;	Θέλετε τα καινούρια ποδήλατα;

Δραστηριότητα 1. Συμπλήρωσε τις προτάσεις με το επίθετο της παρένθεσης

Ο άνθρωπος (άτυχος) Οι άνθρωποι

Την λιακάδα (ανοιξιάτικος) Τις λιακάδες

Το έδαφος (ορεινός) Τα εδάφη

Η σκέψη (απλός) Οι σκέψεις

Τον μαθητή (φιλότιμος) Τους μαθητές

Δραστηριότητα 2α. Αντιστοίχισε και φτιάξε προτάσεις:

Αυτά τα	κοτόπουλο	είναι γρήγορος
Αυτός ο	κιθάρα	είναι ακριβό
Αυτό το	φρούτα	είναι καινούρια

Αυτή η	ποδήλατο	είναι ψητό
Αυτό το	υπολογιστής	είναι φρέσκα

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Δραστηριότητα 2β. Αντιστοίχισε και φτιάξε προτάσεις:

Ακούω	καινούριο	φίλο
Μιλώ με τον	ξένη	φαγητό
Μαγειρεύω	μικρό	μουσική
Οδηγώ	νόστιμο	παντελόνι
Αγοράζω	καλύτερο μου	αυτοκίνητο

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

5.

Διδακτική ενότητα 3: «Το ουράνιο τόξο»

Ήταν μια βροχερή κρύα μέρα του χειμώνα. Οι φωνές των άλλων κοριτσιών στον κοιτώνα ξύπνησαν την Λεϊλά. Η Λεϊλά νύσταζε ήθελε να κοιμηθεί λίγο ακόμα. Έτσι, γύρισε πλευρό, χώθηκε πιο βαθιά στις κουβέρτες της και ξανακοιμήθηκε. Στα όνειρα της βρέθηκε να περπατά στους χρωματιστούς διαδρόμους του ουράνιου τόξου. Κοίταζε δεξιά κι αριστερά, πάνω και κάτω τον χορό των χρωμάτων, ώσπου σκόνταψε σε κάτι μαλακό.

- Ωχ ! Συγγνώμη! Είπε αυθόρμητα η Λεϊλά, αντικρίζοντας ένα παράξενο πλάσμα, ένα ξωτικό.
- Γεια, με λένε Ουρανία.
- Πού είμαι;
- Είσαι στο σπίτι μου. Στο ουράνιο τόξο. Εγώ και το σπίτι μου είμαστε ένα. Εμφανίζομαι στη γη μετά από μια βροχή και δηλώνω τον ερχομό μιας ηλιόλουστης ημέρας.

یک روز بارانی و سرد زمستانی بود. صدای دختران دیگر از خوابگاه، لیلا را بیدار کرد. لیلا خواب آلود بود و می خواست کمی بیشتر بخوابد. بنابراین او به طرف دیگر غلتید، بیشتر در پتو فرو رفت و دوباره خوابید. او در خواب دید که در راهروهای رنگارنگ رنگین کمان قدم می زند. چپ و راست، بالا و پایین رقص رنگها را نگاه می کرد، تا اینکه به چیزی نرم برخورد کرد.

-آخ! ببخشید! لیلا خود به خود گفت، در حالیکه به موجودی عجیبی که رو به رویش بود نگاه می کرد، یک پری.

- سلام، اسم من اورانیا است.

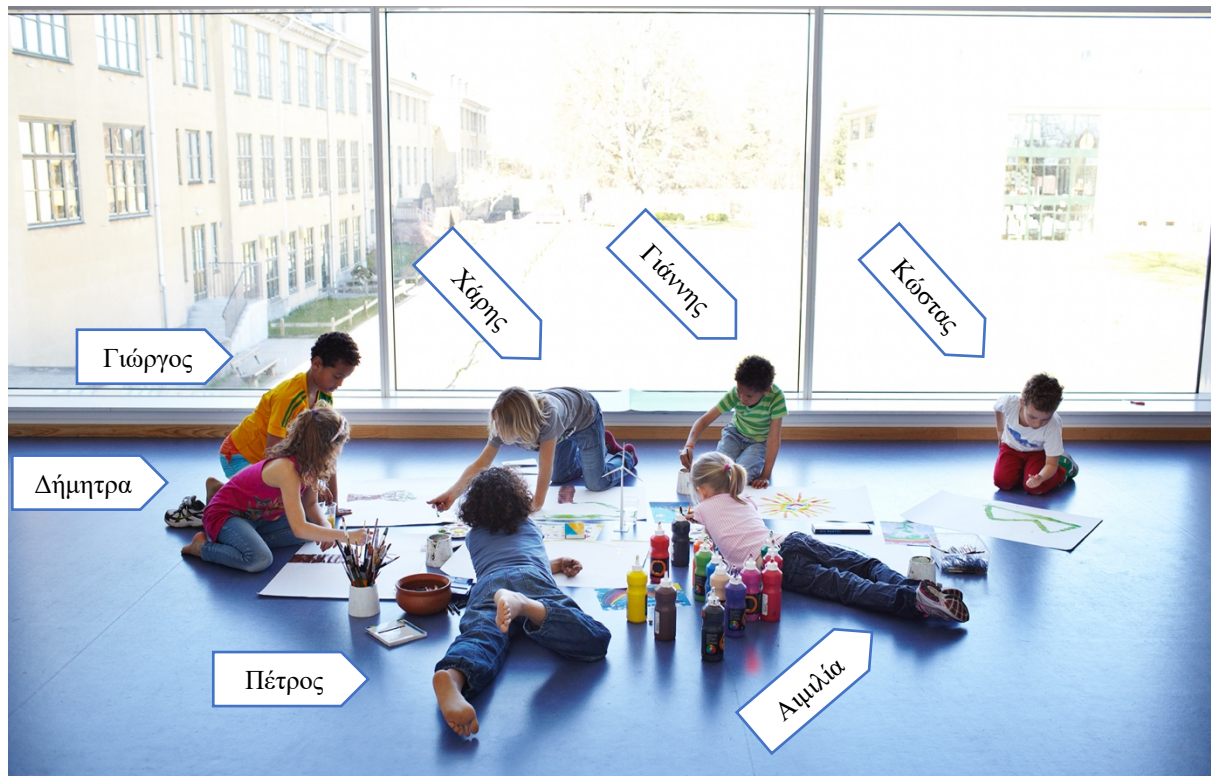
- من کجا هستم؟

- تو در خانه من هستی. در رنگین کمان. من و خانه ام یکی هستیم. من بعد از باران روی زمین ظاهر می شوم و از آمدن یک روز آفتابی خبر می دهم.

Δραστηριότητα 1

Τα παιδιά ζωγραφίζουν σε κύκλο και παίζουν «χαλασμένο τηλέφωνο»

Πρώτη ξεκινάει η Δήμητρα και μιλάει στον Γιώργο. Συνέχισε τις υπόλοιπες προτάσεις μέχρι να ολοκληρώσεις τον κύκλο.

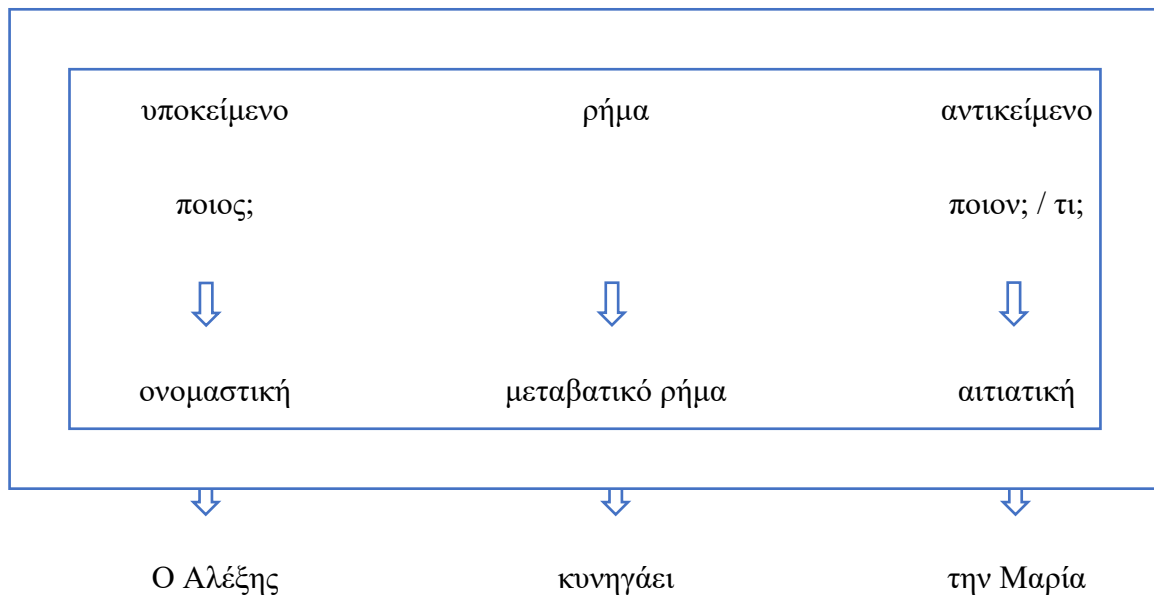
1. Η Δήμητρα μιλάει στον Γιώργο.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Το ΠΟΙΟΝ ή το ΤΙ το βάζουμε στην αιτιατική πτώση.
 Το ΠΟΙΟΝ / ΤΙ το λέμε ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ.
 Το αντικείμενο μας δείχνει σε ποιον ή σε τι πηγαίνει η ενέργεια του
 ρήματος.

Δραστηριότητα 2. Ποιος κάνει τι;

1. Η Μαρία κυνηγάει τον Γιώργο
- 2.
- 3.
- 4.

Δραστηριότητα 3. Αρίθμησε τις εικόνες σύμφωνα με τις προτάσεις

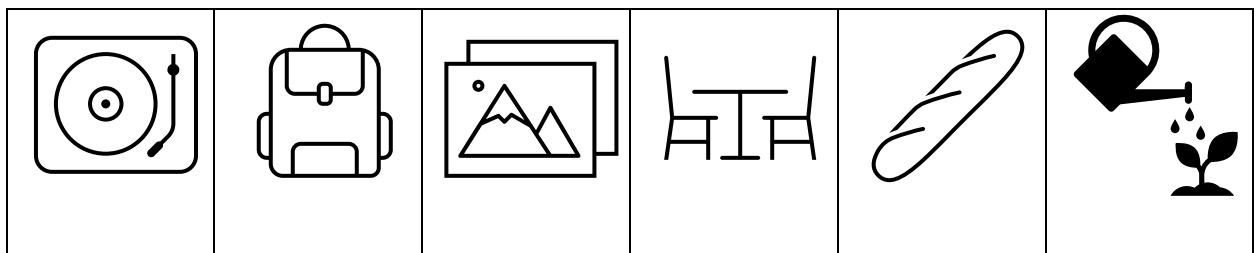

Η Μαρία κυνηγάει τον Αλέξη
Ο παππούς κυνηγάει την γιαγιά
Η γάτα κυνηγάει τον σκύλο
Ο Αλέξης κυνηγάει την Μαρία
Ο σκύλος κυνηγάει τη γάτα
Η γιαγιά κυνηγάει τον παππού

Δραστηριότητα 4. Γράψε τώρα το ΤΙ για να ολοκληρώσεις τις προτάσεις.

1. Ο Αλέξης ακούει _____
2. Η Λία κοιτάζει _____
3. Η Μαρία ετοιμάζει _____
4. Η γιαγιά ποτίζει _____
5. Ο μπαμπάς στρώνει _____
6. Ο παππούς κόβει _____

Βιβλιογραφία

Γαλίτη, Λ. & Ν. Λαβίδας & Ν. Μαγγανά. 2004. ‘Οι πτώσεις’ προσβάσιμο στο link: <http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/998>

Γενική γραμματεία δια βίου μάθησης & Ευρωπαϊκή ατζέντα για την εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων. XX. ‘Μαζί πολύγλωσσος οδηγός για την εκπαίδευση στην Ελλάδα’ προσβάσιμο στο link:

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2017/Mazi_poliglosos_odigos_gia_tin_ekpaideusin_ellada.pdf

Ειδική γραμματεία επικοινωνιακού σχεδιασμού μεταναστευτικής και προσφυγικής πολιτικής. 2017. “Προσφυγική κρίση 2015-2016” προσβάσιμο στο link: https://government.gov.gr/wp-content/uploads/2017/04/gr_fact_sheet_refugee_feb2017.pdf

Επιστημονική επιτροπή για τη στήριξη των παιδιών των προσφύγων. 2017. “Το έργο της εκπαίδευσης των προσφύγων” προσβάσιμο στο link:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj53_h5InuAhWHDOwKHaPRDLcQFjAAegQIBRAC&url=https%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fmigrant-integration%2F%3Faction%3Dmedia.download%26uuid%3D21CBF2AF-E9D5-F3F0-7D2E0E7276F05FBC&usq=AOvVaw3eBM5YYMIOLN3J_Fqjed7M

Κάντζου, Β. & Σ. Σταμούλη . 2014. ‘Το κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για την εκμάθηση, τη διδασκαλία και την αξιολόγηση των γλωσσών: Συνοπτική παρουσίαση’ προσβάσιμο στο link:

https://www.researchgate.net/publication/311970558_To_Koino_Europaiko_Plaisio_Anaphoras_gia_ten_Ekmathese_te_Didaskalia_kai_ten_Axiologese_ton_Glosson_Synoptike_parousiase

Καραντζόλα, Ε. & Α. Φλιάτουρας. 2004. *Γλωσσική αλλαγή*, Αθήνα: Νήσος

Κατσαρού Ε. XX. ‘Διδακτική Γλωσσικών μαθημάτων, Ενότητα #2: Η κειμενοκεντρική προσέγγιση’ προσβάσιμο στο link:

https://opencourses.uoc.gr/courses/pluginfile.php/15239/mod_resource/content/1/Lesson%202.pdf

Κοινή Υπουργική Απόφαση 180647/ΓΔ4/2016 - ΦΕΚ 3502/2016/Β/31-10-2016 προσβάσιμη στο link:

http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_Kyklos/Diapolitis_miki/2016/2016-10-31_kya_idrysh_dyep.pdf

Μαγούλας, Γ. & Ε. Μαγούλα. 2019. *Γλωσσολογία και ελληνική γλώσσα θέματα διαχρονίας και συγχρονίας*, Αθήνα: Πεδίο

Μπέλλα ,Σ. 2017. *Η δεύτερη γλώσσα, κατάκτηση και διδασκαλία*, Αθήνα: Πατάκη

Ντίνιας Δ. Κ. & Γώτη Γ.Ε. (2016) Ο Κριτικός Γραμματισμός στη Σχολική Πράξη: Αρχίζοντας από το νηπιαγωγείο... Αθήνα: Gutenberg

Παπαζαχαρίου, Δ. Χ.Χ. “Προσωδία” προσβάσιμο στο link: https://www.greek-language.gr/digitalResources/modern_greek/tools/lexica/glossology_edu/lemma.html?id=83

Συλλογικός τόμος. 2010. *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Υπουργική Απόφαση Φ10/20/Γ1/708/1999 - ΦΕΚ 1789/Β/28-9-1999 προσβάσιμη στο link: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/ya-f-10-20-g1-708-1999.html>

Υπουργείο παιδείας και θρησκευμάτων. XX. ‘Προσφυγικό και εκπαίδευση’ προσβάσιμο στο link: <https://www.minedu.gov.gr/prosf-ekpaideusi-m/36590-29-08-18-aftoteles-tmima-syntonismoy-kai-parakoloythisis-tis-ekpaidefsis-prosfygon-yppeth-episkopisi-sxolikoy-etous-2017-18>

Υψηλάντης, Γ. & Α. Μούτη. 2015. *Ατομικές Διαφορές στην Απόκτηση/Εκμάθηση Δεύτερης Γλώσσας: Στιλ και Στρατηγικές Μάθησης*, Αθήνα: ΣΕΑΒ προσβάσιμο στο link: https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4999/5/00_master_document-KOY.pdf

XX. XX. ‘Ποιες κατηγορίες λέξεων φτιάχνονται με την παραγωγή;’ Προσβάσιμο στο link: https://www.greek-language.gr/digitalResources/modern_greek/tools/lexica/glossology_edu/iframe.html?id=97&heading=3

Citizenship language pack for migrants in Europe. XX. ‘Αναζήτηση κατοικίας’ προσβάσιμο στο link: http://www.l-pack.eu/?page_id=402&lang=Gr

Faghiri, P. & P. Samvelian. 2015. *Constituent Ordering in Persian and the weight factor*, 216-232, προσβάσιμο στο link: <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01131198/document>

Holton, D. & P. Mackridge & E. Φιλιππάκη – Warburton. 2020. *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα: Πατάκη

Izadi, M. & M. Rahimi. 2015. *Word Order of Persian and English: A Processing-Based Analysis*, *Educational journal* 37-43, προσβάσιμο στο link: <http://www.sciencepublishinggroup.com/journal/paperinfo.aspx?journalid=196&doi=10.11648/j.edu.20150401.18>

Johnson K. 2008. *An introduction to foreign language learning and teaching*, New York: Pearson

Karimi, S. 2003. *Word Order and Scrambling*, New Jersey: Blackwell Publishing

Mace, J. 2003. *Persian Grammar for reference and revision*, London: RoutledgeCurzon

Rahmamoan, F. XX. “History of persian or parsi language” προσβάσιμο στο link: http://www.iranchamber.com/literature/articles/persian_parsi_language_history.php

Sedighi, A. & P. Shabani-Jadidi. 2018. *Oxford Handbook of Persian Linguistics*, Oxford: Oxford University Press

Tallerman M. 2005. *Understanding Syntax*, Philadelphia: Trans – Atlantic Publications

Yousef, S. 2018. *Persian A Comprehensive Grammar*, London: RoutledgeCurzon

